

Úvod

Výročí 100 let je vždy velkou událostí, ačkoli v sáhodlouhé historii lidstva tvoří století jen krátký úsek, jenž je ovšem vždy nositelem velkých změn, vždyt' před 100 lety vypadal svět úplně jinak než dnes a století předtím rovněž atd. Celé století bývá zpravidla delší než lidský život, neboť málokdo má to štěstí dožít se tak pozeňnaného věku a o nejrůznějších institucích to platí rovněž, ač existují nejrůznější rytířské řády, univerzity a podobné organizace, jež toto číslo mnohonásobně převyšují, je to vždy spíše vzácností. Hasičské sbory jsou ovšem daleko mladší, ačkoli jistá forma požární ochrany je s lidmi odjakživa, neboť první sbor dobrovolných hasičů vznikl na území zemí Koruny české teprve v roce 1850 a první český sbor dobrovolných hasičů až v roce 1864 (letos si tedy připomínáme rovněž krásných 160 let českého dobrovolného hasičstva) a na území českého Slezska až v roce 1884 (na výročí 140 let českého dobrovolného hasičstva ve Slezsku bohužel všichni zapomněli).

V Ráji (dnešní část Karviná-Ráj) vznikl první sbor dobrovolných hasičů již v roce 1873. Jednalo se ovšem o německý závodní hasičský sbor, jenž působil pouze na dávno zbouraném Velkostatku Ráj, ovšem na jeho historii nenavazujeme, neboť náš sbor byl od počátku český.

Tento almanach představuje jakési stručné ohlédnutí za uplynulými 100 lety, připomíná doby pěkné ale i temné a ukazuje postupný vývoj až do dnešního dne.

Při sestavování tohoto almanachu jsem měl k dispozici opravdu bohatý sborový archiv, jehož pozeňnanou část před několika lety zachránil nynější čestný starosta našeho sboru Břetislav Svoboda před vyhozením do popelnice, dále mnohé fotografie, ale i ojedinelou korespondenci, jež jsem buď našel zapadlou pod mnoha nánosy prachu na naší půdě nebo v karvinském a opavském archivu. Zajímavé informace obsáhly i staré hasičské časopisy, nejrůznější individuální zmínky v kronikách jiných sborů či obecní kronika obce Ráj, kdy veškeré tyto písemnosti dohromady tvoří neskutečný příběh, jenž se se svými hasičskými bratry a sestrami snažím zkompletovat. Pravdou totiž je, že tento almanach, jenž se vám dostal do rukou je pouze jakýmsi drobným úlomkem obřího celku, jež obsahuje pouze to nejdůležitější v co nejlvice zestručněné podobě, neboť při tvorbě tohoto almanachu jsme byli limitováni nejen časem blížících se oslav, ale taktéž i finanční stránkou věci a na vydání několikaset stránkové knížky zatím nemáme finanční prostředky. Musel jsem tedy vynechat sáhodlouhý seznam členů, jenž za 100 let obsáhl celé stovky jmen, o osudu jednotlivých hasičů ani nemluvě, zestručnit problémy, s nimiž se náš sbor potýkal za První republiky na nejnmutnější minimum, ze zásahů jednotky vybrat pouze některé požáry, o nejrůznějších

oslavách a zábavách, jež jsme pořádali, se zmínit jen sporadicky, zcela vynechat akce jiných sborů dobrovolných hasičů, na nichž někdo z nás byl a téměř vynechat i nejrůznější další akce a soutěže, hlídky a dozory, neboť i jejich pouhý chronologický výčet by zabral několik dalších desítek stran (a to ještě v případě, kdybych data psal vedle sebe a nikoli pod sebe). Pouhý výčet bez kontextu by byl ovšem velmi nudné čtení.

V tomto almanachu jsem si dal tedy za cíl pouze stručně seznámit čtenáře s uplynulými 100 lety a podrobnosti si ponechám do budoucna, kdyby se nám snad knihu jednou vydat podařilo. Navíc tento almanach není pouze o naší minulosti, ale je i o naší současnosti, aby se širší okolí dozvědělo o tom, co pro ně naši hasiči dělají a kde všude pomáhají, neboť v Karviné je jen velmi málo kulturních akcí, kde by dohled nad požární bezpečností nezajišťovala naše jednotka.

Almanach jsem doplnil mnoha fotografiemi a nejrůznějšími archiváliemi, jež mi přišli nějakým způsobem zajímavé a věcné. Je však třeba mít na paměti, že se nejedná o akademický text, ale o almanach a tak použité zdroje uvádím i pro úsporu místa pouze na konci a nevyužívám žádný typický způsob citování, jimž je například harvardský styl či poznámky pod čarou.

V poslední větě tohoto stručného úvodu již zbývá jen popřát sboru vše nejlepší do dalších let a čtenářům příjemnou zábavu při čtení tohoto almanachu.

autor

Stručná historie požární ochrany

Staré pořekadlo říká, že „oheň je dobrý sluha, ale zlý pán“. Oheň je jedním z přírodních živlů a stejně jako příroda sama je živlem nezakrotným a nepoddajným a ač se jej člověk naučil zakládat i ovládat, tak se často stávalo a stává, že se oheň vymkl člověku z rukou. Koexistence člověka s tímto živlem se táhne téměř celými lidskými dějinami, vždyť již v paleolitické době se člověk naučil ovládat oheň, jenž mu poskytoval chutnější jídlo, teplo a ochranu a umožnil mu další vývoj. Člověk se tedy přirozeně musel naučit oheň již v této době zkotřit, uhasit, ač se tak dělo těmi nejprimitivnějšími cestami.

Starověk přinesl překotný pokrok stran boje člověka s ohněm a již ve starém Egyptě, Asýrii či Babylóně lze nalézt první známky organizovaného boje proti požárům. Ve starém Řecku v díle *Mechanické problémy*, jež nejspíše sepsal některý z Aristotelových žáků, z přelomu 4. a 3. stol. př. n. l. se nachází zmínka o primitivních kožených hadicích a taktéž v Řecku byla zkonstruována první známá hasičská stříkačka a to již v roce 255 př. n. l. věhlasným matematikem Ktésibem, jehož konstrukci vylepšil v roce 110 př. n. l. Heron vynálezem tzv. syfonů. V antice byly rozšířeny zvláště v Egyptě, v Římě a na Římem obsazených územích a nejméně v Egyptě se užívaly ještě za francouzských revolučních válek, při Napoleonově tažení do Egypta. Budoucího císaře natolik uchvátily, že nechal jednu odvést do Francie a podle této zkonstruovat své vylepšené stříkačky.

První požární nařízení přišla v době principátu (neboli ranného Římského císařství) roku 21 př. n. l. za císaře Augusta, neboť se ukázalo, že několik stovek vycvičených otroků na boj s ohněm nepostačuje a tak byl zřízen bezpečnostní oddíl v počtu 7.000 mužů, jehož členové užívali jednoduchou výstroj a výzbroj, jež sestávala z jednotného oděvu, přilby, žebříků, bouracího náčiní, věder na vodu, metel a stříkaček, jimiž byly pravděpodobně jednoválcové pumpy. Po zániku Západořímské říše roku 476 n. l. počal vývoj požární ochrany na dlouhá staletí stagnovat a teprve velké požáry na území středověkých měst a panství přinutila panovníky a šlechtice k vydávání prvních směrnic. Nejstarší známý středověký požární řád vznikl v Anglii roku 1123.

Před žhářstvím varovalo rozhodnutí krále Přemysla Otakara II. z 8. června 1278: „*Kdo by v žhářství byl přistižen, ohněm aby zahynul.*“ Přemyslův sok z bitvy na Moravském poli římský král a rakouský vévoda Rudolf I. Habsburský v otázkách požárních ochrany nezůstává pozadu a taktéž roku 1278 dává Vídni jakýsi první požární řád. První latinsky psaný řád *Řád hašení ohně* Starého města pražského pochází z roku 1350 a dnes je uchován v pražském městském archivu. Tento Řád stanovoval nejrůznější povinnosti, jak se mají majitelé lázní,

řemeslníci, cechy, čeledíni atd. zachovat, pokud vypukne požár a stanovoval velmi přísné tresty za porušení. Roku 1523 byl Řád rozšířen o ustanovení o preventivní ochraně. Řád z roku 1611 dokonce stanovoval odměnu pro vozku, jenž první přivezl vodu k ohni a to 3 kopy míšeňských, pro druhého pak polovinu té částky a pro třetího 1 kopy míšeňských. Pilní hasiči byli odměňováni pivem na účet obce.

Není však nezbytně nutné k poznání historie požární ochrany toulat se pouze po Praze či v dávno zaniklém starém Řecku či Římě, do něž údajně vedou všechny cesty, když je tento almanach o hasičích z Karviné-Ráje, neboť archeologický výzkum hradiště v Podoboře, na území obce Chotěbuz, dokládá svými nálezy z lužické kultury, že zdejší obyvatelstvo se potýkalo s požáry již před 3.000 lety. Nejdůležitější zmapovaný je pak požár zmíněného hradiště z období kolem roku 885, jež dokládá úplně zčervenalá silná vrstva jílové hlíny s upaleným koněm poblíž valu, kde se onedlouhdy nacházely stálá obydlí a stáje. Požár souvisel s válečným tažením velkomoravského knížete Svatopluka proti Vislanům a Krakovu.

Vraťme se ovšem k velkým dějinám a jejím písemným pramenům. Podobných protipožárních řádů, jež jsem zmiňoval výše, bylo mnoho, lišily se obec od obce a jediné, co měly společného, jak již výše uvedené rozhodnutí krále železného a zlatého napovídá, byly velmi přísné postihy pro žháře, zpravidla smrt. Dokonce ještě v roce 1851 odsoudil krajský soud v Těšíně mlynářského pomocníka za způsobení požáru k smrti oběšením.

Ke sjednocování požárních řádů počalo docházet až během osvícenských vlády císařovny Marie Terezie, jež ovšem vydala požární řád pro každou ze zemí Koruny české zvlášť. Dne 21. srpna 1751 vyhlásila poprvé *Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny markrabství moravského*, načež následovaly dva patenty pro Čechy a to ze 3. února 1755, jednalo se o tzv. *Patent řádu hašení ohně královských měst Pražských se týkající* a následně 22. září 1755 *Patent řádu hašení ohně v zemi se vyskytlého se týkající*. Požární řád pro Slezsko přišel hned následující rok a to 27. března 1756, nazýval se *Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny ve velkovévodství Slezském*, jenž samozřejmě platil i pro naše Těšínsko. Řád stanovoval jednotlivé úkoly občanů při hašení požárů, stanovoval povinnost pomoci, samozřejmě přísně trestal žháře, zakazoval chodit s otevřeným ohněm v blízkosti prostor s hořlavým materiálem atd.

Požární řády byly modernizovány osvícenským císařem Josefem II., jenž zvlášť sjednotil řády pro Moravu a pro Slezsko, když dne 26. ledna 1787 vydal *Požární řád pro markrabství moravské a vévodství slezské*. Nutno však podotknout, že požární řády obou

panovníků si mnohá panství a města modifikovala dle svých vlastních potřeb, na Těšínsku, kde byl v platnosti *Požární řád knížecího města Těšína z roku 1775*¹, tomu nebylo jinak.

V praxi se ovšem tyto řády jen velmi obtížně zaváděly, neboť například požadavek urychlené výstavby kamenných či cihlových komínů byl pro chudé vrstvy obyvatelstva nespílitelný, zvláště nespokojené byly Zemské kontrolní úřady se situací na Těšínsku, kde si místní počínali zvláště liknavě. Faktem ovšem je, že se vrchnost příliš horlivě nesnažila zavádět josefínské reformy do praxe, ba byla proti nim spíše nepřátelsky naladěná a po smrti císaře Josefa II. na jeho reformy, včetně požárních řádů, velmi rychle zapomněla, což vedlo k prudkému nárůstu požárů.

V následujících letech situaci zkomplikovaly dvě koaliční války s revoluční Francií v letech 1792 až 1797 a 1798 až 1802 a následné napoleonské války v letech 1803 až 1815, jež samozřejmě obrátily pozornost Rakouské monarchie od problematiky požární ochrany k problémům válečným, zvláště na Těšínsku byla situace neutěšená vzhledem k četným průchodům rakouských, ruských a polských vojsk.

Zmíněné požární řády byly nahrazené až *zákonem č. 20/1873, Slezského zemského zákoníku, kterým se vydává řád policie požárové pro Slezsko, zákonem č. 35/1873, Moravského zemského zákoníku, kterýmž vydává se řád policie požárové a řád hasičský a zákonem č. 45/1876, Českého zemského zákoníku, kterýmž se vydává řád policie požárové pro království České*, jež rovněž odstranili i veškeré přežívající feudální prvky a zvláště stanovili vytváření dobrovolných hasičských sborů, které byly lépe vyzbrojené a vybavené a stanovovaly povinnost držitelů koní poskytovat hasičům potahy k hasičským stříkačkám a vozům v případě požárů, nicméně sedláci tyto koně zapůjčovali velmi neradi, jak se o tom brzy přesvědčil i náš sbor.

Zmiňované řády byly v účinnosti nejenom do konce monarchie, ale i po celou dobu existence První republiky a nahrazeny byly až tendenčním protektorátním *vládním nařízením č. 30/1942 Sb., o věcech požární ochrany*, jež nebylo zrušeno ani Benešovými dekrety a bylo nahrazeno až v komunistické éře, jež přinesla větší množství nejrůznějších zákonů o požární ochraně, až byl zaveden dodnes účinný *zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*, jež byl samozřejmě několikrát novelizován nejrůznějšími vyhláškami.

Toliko k historii požární ochrany, nicméně pro kompletní přehled je na místě si říci i pár slov o historii Karviné. Historické Těšínsko se konstituovalo již roku 1281 jakožto těšínsko-osvětimské knížectví. Karviná, jak ji známe dnes, samozřejmě neexistovala, avšak

¹ V německém originále: *Neu aufgelegt und verbesserte Feuer-Lösch-Ordnung der herzoglichen Stadt Teschen in dem kaiserl.königl. Erb-HERzogthum Schlesien, Anno 1775 in Troppau.*

již z roku 1305 pochází zmínka o čtyřech nejstarších částech budoucího statutárního města a to v soupisu desátků vatislavského biskupa. Soupis se zmiňuje o Fryštátu a to v poměrně záhadném spojení *Friendstad in Ray*, o staré Karvině pod názvem *Carvina*, o našem Ráji a Starém Městě pod zvláštním pojmenování *Čula*, o Darkově a Loukách pochází první zmínky až ze století následujících. O Mizerově jakožto statku je první zmínka k roku 1618 a Nové Město a Hranice jsou záležitostmi 20. století.

Knížectví těšínské roku 1327 připadlo pod země Koruny české, které byli zařazeny do Habsburské monarchie a habsburští panovníci se roku 1653 stali dokonce těšínskými knížaty. Nicméně umístění Těšínska na pomezí tří států způsobilo, že se tento region stával pravidelně místem střetu politických, hospodářských i vojenských zájmů mezi sousedícími zeměmi. Zprvu byl tento konflikt mezi Českým královstvím, Polským královstvím a Uherským královstvím, následně mezi Rakouskou monarchií, Pruským královstvím a Polským královstvím, po prvním dělení Polska pak mezi Rakouskou monarchií (později Rakousko-uherskou monarchií), Pruským královstvím (později Německým císařstvím) a Ruským impériem a v meziválečné době mezi Československou republikou, Německou říší a Polskou republikou. Spor mezi Československem a Polskem skončil dokonce až v roce 1958. Častým jevem bylo i měnění samotných hranic Těšínska i pozdějšího okresu Karviná, kdy změn bylo tolik, že ani není možné je všechny uvést. Okres Karviná se stabilizoval roku 1960 a to do podoby, kterou známe dnes.

O Fryštátu se toho ví dost a zaniklá stará Karviná je v poslední době vděčným námětem mnoha knih, avšak o Ráji a jiných částech se píše pouze málo. Jelikož se tento almanach zabývá stručnými dějinami Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj, tak si dovoluji přidat ještě jeden odstavec alespoň o této kdysi samostatné obci.

Zprvu náleží Ráj k vévodským komorním statkům a je přiřčen k fryštátskému panství, načež jej v roce 1447 těšínský kníže Přemysl II., z rodu slezských Piastovců, což je jedna z větví ze starého polského královského rodu, prodává Petrovi z rodu Karvinských z Karviné, avšak později se Ráj vrátil Piastovcům. Po smrti piastovského vévody Bedřicha Kazimíra (za jehož časů byl postaven zámek Ráj, jenž stál až do roku 1980, než jej potkal jeho neslavný konec) roku 1571 byl Ráj z důvodu vévodových dluhů prodán věřiteli pánu Václavu Cigánovi ze Slupska, jehož rod byl příbuzný s Karvinskými z Karviné. V 17. století byli Cigáni ze Slupska nahrazeni svobodnými pány ze Sunku, načež následovali hrabata z Tenczina a po nich hrabata z Wilczků. Po těchto byl majitelem Ráje pán Martin von Wienzkowski a po něm kníže von Croy, od něhož koupil Ráj i Fryštát lord Taaffe, z prastarého irského rodu, jehož vnuk hrabě Rudolf Taaffe vlastnil Ráj až do roku 1793. Právě

Taaffové nechali postavit známý Dvůr Olšiny, z něhož je dnes hotel. Roku 1793 koupil Ráj Jiří svobodný pán z Beess-Chrostinů, jehož nejstarší předkové údajně přišli do Slezska již v roce 644 s jakýmsi Zechem (o němž se soudí, že by mohlo jít o samotného Praotce Čecha) z charvatských krajů. Potomek svobodného pána Jiřího, rovněž Jiří, avšak IV. toho jména, náhodou objevil léčivé prameny, jež daly vzniknout známým Lázním Darkov. V rodě těchto svobodných pánů setrval Ráj do roku 1899, kdy jej Beess-Chrostinové prodali hraběti Jindřichu Larisch-Mönnichovi II.. O dalším vývoji Ráje není třeba mnoho říkat, neboť nástin tohoto vývoje lze snadno vytušit z dalších kapitol, jež se věnují historii našeho sboru. Snad je pouze na místě zmínit se alespoň stručně o samotném názvu Ráj, o němž vyprávějí hned dvě vzájemně protichůdné legendy, kdy podle jedné bylo kdysi v Ráji ve velkém pěstováno včelařství a slovo „Ráj“ pochází ze slova „Roj“ od rojení v rojích, a dle druhé legendy se měli nevolníci v Ráji lépe, než nevolníci v jiných panstvích vůkol a proto takový název.

Zpátky však k velké Karviné, neboť je ještě třeba napsat, že všechny výše zmíněné politické, státní i územní změny měly samozřejmě zpravidla negativní vliv na vývoj požární ochrany. Je však nutno uvést, že právě dlouhý historický vývoj požární ochrany, jež byl nastíněn v této kapitole a je dále dle možností rozveden v následujících kapitolách, ale i vývoj velkých dějin ve spojitosti se zeměpisnou polohou a administrativním dělením Karviné, jež se neustále měnilo, karvinskou geomorfologií, podnebím, ale i flórou a faunou, neustále se měnící politickou situací, vzestupnou emigrací karvinského obyvatelstva a jeho různorodým složením, vzestupu a útlumu těžby uhlí atd. vtiskly Karviné její charakteristický ráz, jenž byl pro mnohé jiné obyvatele České republiky trochu tvrdší a tento charakteristický ráz ovlivnil i místní dějiny požární ochrany, na jejímž vývoji se samozřejmě svou měrou podílel i náš sbor.

Období První a Druhé republiky a protektorát Čechy a Morava 1924 až 1945

Příběh našeho sboru se počíná psán před celými 100 lety na samých hranicích naší milované země, jež byla ze třech stran obklopená nepřátelsky naladěnými sousedy, Německou říší (Výmarskou republikou), jež si nárokovala naše Sudety, Maďarským královstvím, jež si nárokovalo Slovensko a Polskou republikou, jež si nárokovala naše Těšínsko a ze zbylých dvou stran sousedila s ekonomicky nestabilní Rakouskou republikou, kde převážná část občanů toužila po připojení Rakouska k Německu a s Rumunským královstvím, jež se počítalo ke spojencům Československa. Karviná, tak jak jí známe dnes, ještě dlouho neexistovala a na jejím místě byla dvojice samostatných měst Fryštát a Karvinná a čtyři obce Darkov, Ráj, Staré Město a Louky, kdy Louky se ke Karviné připojily jako poslední. V Ráji převažovalo polské obyvatelstvo a i zastupitelstvo obce bylo polského myšlení a teprve vznik finanční stráže a celního úřadu v roce 1920 posílily českou státnost a český život v obci, následovala Matice osvěty lidové v roce 1922 a první česká školní třída v roce 1923. Průkopníci tohoto českého života ovšem neusínali na vavřínech a v roce 1924 zakládají český hasičský sbor.

Zakládání hasičských sborů počalo od druhé poloviny 19. století ve velkém, vždyť od roku 1883, kdy byl založen sbor Kylešovice až do začátku první světové války vzniklo jen ve Slezsku 110 pouze českých sborů a velké změny roku 1918 tento slibný vývoj ještě urychlily a tak ve městech a obcích, kde ještě nebyly hasičské sbory ustanoveny, došlo postupně k jejich zřízení, jak tomu bylo i ve zdejší obci, v Ráji, jenž tvoří dnešní část Ráj statutárního města Karviné.

Pro kompletní přehled si dovoluji uvést, že na území dnešní Karviné vznikly postupně tyto sbory dobrovolných hasičů: dne 10. července 1867 německý (od roku 1948 smíšený) závodní hasičský sbor Karvinná Důl Johannschacht(?), který později asi spadl pod Důl ČSA, v roce 1873 německý závodní hasičský sbor Ráj velkostatek, v červenci 1874 německý sbor Fryštát, dne 20. září 1875 německý závodní hasičský sbor Karvinná Larischovy doly, dne 31. října 1877 (registrován ovšem až dne 20. února 1887) smíšený závodní hasičský sbor Karvinná, jež měl do roku 1921 německé vedení a do polské okupace v roce 1938 české vedení, dne 6. listopadu 1884 německý (od roku 1948 český) závodní hasičský sbor Karvinná Důl Hohenegger (od roku 1946 Důl 1. máj), v lednu 1899 německý (od roku 1899 do roku 1922) a následně polský (do roku 1939) a znovu německý (do roku 1945) sbor Louky, dne 8. července 1903 německý (po roce 1948 český) závodní hasičský sbor Karvinná Důl

Gabriela, dne 8. července 1903 sbor Karvinná Pivovar, dne 10. března 1911 sbor Staré Město, roku 1923 polský (po roce 1939 německý a po roce 1945 český) sbor Darkov, dne 9. března 1924 český sbor Ráj, dne 28. března 1924 polský sbor Ráj, roku 1925 německý závodní hasičský sbor Solca, který měl do roku 1939 polské vedení, do roku 1945 německé a pak české, roku 1927 sbor Hranice, roku 1930 český sbor Louky, roku 1936 český závodní hasičský sbor Fryštát Mücke Melder fi, dne 5. prosince 1936 polský sbor Ráj, na jaře roku 1948 sbor Karviná-Doly Elektrárna, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Doly Důl Barbora, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Doly Důl Františka, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Doly Důl Hlubina, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná Doly Důl Jindřich, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Doly Koksovna, dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Fryštát Blumenthal-Vítkovické železářny, šroubárna a ještě jednou dne 24. listopadu 1948 sbor Karviná-Fryštát Jäckel fy.-Vítkovické železářny.

Drtivá většina těchto sborů již zanikla a mnohé zanikly dřív, než vznikly některé jiné a vůbec neexistovaly ve stejnou dobu. Do dnešního dne přetrvál náš sbor a dále sbory Hranice, Staré Město a Louky.

Zpátky však ke Sboru dobrovolných hasičů Ráj. Již v roce 1923 začalo několik odvážlivců, průkopníků, uvědomělých a obětavých lidí vážně uvažovat o zřízení hasičského sboru i v této vesnici. Necelý jeden rok trvaly přípravy přípravného výboru a počátkem roku 1924, dne 9. března, za obrovského nadšení a elánu, proběhla první ustavující schůze. Byl to velký svátek, poněvadž se splnilo a uskutečnilo přání prvních hrdinných zakladatelů aktivně bojovat proti všem živlům, které ničí majetek občanů. Zápis z této ustavující valné hromady uvádím v originále:

„Zápis ustavující valné hromady sboru dobrovolných hasičů v Ráji dne 9. března 1924.

Za župu přítomní byli: p. kraj. vzdělavatel Karel Šmuk z M. Ostravy, župní jednatel p. Hovorka z Dombrové² a okr. insp. Křístek Jaroslav z Lazů.

Ustavující valnou hromadu zahájil jménem M.O.L.³ předseda Budkovský Frant. a udělil slovo p. krajskému vzdělavatel.

Tento vítá přítomné a projevuje radost nad tím, že i v naší obci, která je mu známa z mladých let, přikročilo se k založení sboru dobrovolných hasičů. Ve své řeči opírá se na lásku k bližnímu, ve které má vznik idea hasičských sborů. Dále vzpomíná nedávné minulosti

² Dnešní Doubrava. Přejmenovaná z Dombrové byla právě v roce 1924.

³ Matice osvěty lidové, resp. Slezská matice osvěty lidové, dnes Matice slezská, je dodnes existující spolek, jenž sdružuje občany, kulturní instituce a jiné zájemce o zachování kulturních, historických, uměleckých a národních hodnot Slezska.

a počáteční práce českého hasičstva na Těšínsku v dobách rakouských až do doby popřevratové.

Osvětluje pak zodpovědnou práci ve sboru. Jako odměna je hřejivý pocit vykonaného dobra. Vítá pak přítomné do svazku českého hasičstva.

Hasičstvo mimo svou práci pomocnou má také práci vzdělávací. Vybízí, aby se cíle hasičské ideje dosáhlo, musí se houževnatě pracovat a nelekati se žádných překážek.

Zodpovědnou prací, aby pověření byli lidé řádní, kteří by s láskou svou práci vedli, aby dospělo se k cíli a vzájemnému soužití.

Poté ujímá se slova p. Křístek a vysvětluje, že v každé obci, kde je více jak 50 čísel, má být zřízen samostatný hasičský sbor, kterého jest povinností pečovat o požární bezpečnost. Dále vysvětluje význam členů činných, přispívajících, zakládajících atd. Vybízí, aby za vedoucí funkcionáře zvoleni byli lidé, kteří na venek něco znamenají a kteří se sborovou disciplínou souhlasí.

Pak ujímá se slova župní jednatel p. Hovorka z Dombrové.

Tento pak vysvětluje organizaci hasičstva. Ve Slezsku je 5 hasičských žup.⁴ Předčítá obce patřící do orlovské župy. V této jest 11 hasičských sborů.⁵ Sděluje činnost župy v r. 1923 a majetek sborů této župy jest 380.446,94 K předválečné ceny. Vše jest pořízeno z milodarů. Vybízí členstvo, aby se ujal práce přes překážky, které se nyní staví v cestu. Teprve po prvním ohni, při které se sbor uplatní, bude tento ode všech uznán. Hlavní věcí jest myšlenka pomáhat bližnímu a nezatahovati do sboru politiky, pro kterou není místa. Přeje pak zdaru v započaté práci.

Pan Šmuk dále sděluje, že správní komise se staví proti sboru a poukazuje na zákon, kde se stanoví, že musí být zřízen v obci has. sbor.

V osadách čítajících nejméně 20 čísel musí být aspoň pomocný. Požární pohotovost musí být co nejhustěji, aby ihned rozšiřování požáru bránila. Sборы sami hledí a záchranu dobytka, cenných věcí a okolních budov.

Každá obec, která nemá has. sboru se sama ochuzuje, ježto platí každoročně 2 % do požárního fondu, odkud se dostávají subvence pro sbory. Vzpomíná případů, kde rychlým zakročením hasičstva zachráněno bylo mnoho cenných statků a sděluje, že jako nově založený

sbor může dostátí asi 2.000 Kč ročně subvence. Jiných prostředků ze zábav, výletů apod. Aby posílány byly žádosti o subvence.

Po vývodech žádá, aby se přikročilo k činu. Žádá, aby se zakládající presenční listina řádně uschovala a žádá jménem pořizujícího výboru, aby se přihlásili za členy činné, přisp. neb zakládající. Pak čtena zakládající listina a bylo přihláшено:

24 činných

6 přispívajících

5 zakládajících členů

Pan Šmuk čte a vysvětluje stanovy, které se schvalují a přichází se k volbám. Schůze na 10 minut přerušena.

Zvoleni byli následující funkcionáři:

- Bracháček [Bracháček] ⁶ Alois starostou sboru
- Ščerba Frant. místostarostou
- Švéda Jan velitelem
- Kolarčík Teodor místovelitelem
- Křístek Frant. I. náčelník
- Švéda Emil četař
- Střelec Josef č. I. II. náčelník
- Hefner Josef II. místonáčelník
- Palla František náčelník samaritánů
- Štrunc Josef jednatelem
- Heidrich Antonín pokladníkem
- Fabera Karel, Mikeš Josef, Balcar Karel, Vanuch Frant. členové výboru
- Kolarčík Ludvík, Kula Jan, Grobelný Teofil náhradníci
- Šafarčík Cyril, Číž Frant. Kozel Florián [členáři?]
- Karas Albert vzdělávatel
- Vojáček Frant., Foltýn Jan revizoři účtů.

Po volbách schůze ukončena. “

⁶ Je nutno poznamenat, že většina členů z období První republiky psala své jméno a příjmení nejméně dvěma způsoby (a jiní to v písemnostech komolili mnoha dalšími), situace tato byla způsobena přežitkem ze starého Rakousko-Uherska, kdy byli lidé v matrikách katolických a evangelických zapisováni pouze německy nebo polsky a mnohé prvorepublikové úřady nutily občany, rajske nevyjimaje, aby se podepisovali tak, jak jsou do matrik zanášeni, ač mimo oficiální písemnosti se podepisovali třeba česky. Vzhledem k českému charakteru sboru rozhodl jsem se užít u všech, kteří alespoň jednou užili českou variantu svého jména, právě tuto a pouze v přímých citacích činím jinak a uvádím originál s českým prepisem v hranatých závorkách.

Obrázek 1 Jedna ze dvou nejstarších fotografií našeho sboru, jež ovšem pochází nejdříve z následujícího roku 1925 a lze na ni vidět již kompletní hasičské skladiště. Bohužel, ač jsou známa jména jednotlivých členů, tak se zatím drtivou většinou z nich nepodařilo spojit s konkrétní tváří na fotografiích.

Dne 25. března probíhá první členská schůze na které se jednalo o zakoupení výstroje a výzbroje a již po 3 týdnech, dne 13. dubna, byla zakoupena první ruční hasičská stříkačka a rovněž toho dne bylo provedeno první cvičení pod dohledem starosty orlovské hasičské župy Lva Kazíka z Petřvaldu. Bohužel se ve sborovém archivu nedochovala žádná fotografie naší první stříkačky, pokud nějaká vůbec existovala, ale v časopise Slezský hasič se zachoval inzerát s detailním popisem dané stříkačky.

Odprodej stříkačky!

Sbor dobrovolných hasičů v Lazích hodlá odprodati

čtyřkolovou stříkačku

zakoupenou v r. 1899 od firmy **R. A. Smekal**, poněvadž v uplynulém roce pořídil si stříkačku novou, motorovou. — Obracíme se na bratrské sbory s dotazem, zda-li by některý nebyl ochoten ji koupiti a za jakou cenu. — Jest to

čtyřkolová stříkačka normální, s jedné strany ssačí, dvouprůdní, na ocelových pěrách s měděnými větrníky, výrobek fy.:

R. A. Smekal, Smíchov z r. 1899.

Úplná železná konstrukce na železném rámu s úplným rejdem a vzpruhami na péra. Nádržka zhotovena je ze silného čtyřhráho plechu. V předu i v zadu jsou sedadla s koženými polstřími pro šest osob, po stranách a vzadu mátky k stání. Celkové obsazení 10—12 mužů. Kromě toho jsou v předu i vzadu blatníky, dobře držící brzda na obě zadní kola a dvě schránky, oddělené pro

náčin. Průlivy, kohouty, ústřední kužel i nárazníky jsou nosazné a leštěné. Páka jest dvojmo stlačená. Průměr bot jest 125 mm, zdvih 200 mm, boty kolmé. Výkonnost stříkačky: Při 60 dvouzvukových za 1 minutu 300 litrů vody, při hubici 12—15 mm, vodorovná délka proudu 30—35 metrů. Stříkačka jest celá červeně lakována a bíle páskována.

Ostatní příslušenství:

3 ssavice spirální à 2 m, motouzem chráněné, 2 ssačí koše, 2 žárnice kompletní a 3 rezervní hubice od 10 do 15 mm, 1 poboční hadice impregnovaná s normálním šroubením, 1 dřevěná palička, 1 konvička na olej, 2 jasanové žerdě k pumpování, 1 přistavovací žebřík 5 m dlouhý, 2 háky (kopáče), 1 sekera velká, 2 svítilny na svíčky, 1 zadní náprava, 1 přední a 1 zadní kolo, potřebné šroubové klíče a různé jiné náčiní.

Váha vyzbrojené stříkačky 1.200 kg.

Bližší vysvětlení podá ochotně jednatel sboru.

Kazík M.
I. č. podvůdce.

Obrázek 2 inzerát na odprodej čtyřkolové stříkačky uveřejněný ve Slezském hasičovi z 5. února 1924.

Dne 28. března 1924 byl na protest Poláků ve zdejší obci založen druhý hasičský sbor s polským velením, jenž byl nazván *Ochotniczą straż pożarną w Raju*. Přirozeně mezi oběma sbory nastaly nesváry, třenice a pomluvy.

Za nejdůležitější událost roku, nepočítaje do toho samozřejmě samotné ustanovení sboru, lze považovat hasičskou slavnost konanou dne 7. září 1924, jejímž účelem bylo posvěcení nově zakoupené ruční stříkačky a podpoření sboru. Hlavní část se měla odehrát, jak udává popis, na dvoře na pánském poli vedle aleje, což bude již zlikvidovaný Velkostatek Ráj. Ze slavnosti se zachovaly naprosto úchvatné detaily v časopise Slezský hasič. Sepsaný článek nemá obdoby a dovoluji si jej zde uvést celý.

Naše zájezdy do Ráje a Prsné.

Zájezdy českého dobrovolného hasičstva z Těšínska k našim hranicím byly korunovány plným zdarem a svého účelu dosáhly také plnou měrou. I to nebe, po týdny zachmuřené, vyjasnilo se a slunečko rozesmálo se na naše zájezdy.

Dne 7. září polední vlaky košické i ostravsko-karvinské dráhy přivezly do Karvinné přes 300 účastníků: hasičů v kroji a jeho přátel. Úderem dvanácté hodiny seřadilo se hasičstvo před nádražím. Po seřazení, za zvuků národní hymny vynesena byla státní vlajka a prapory sboru dobrovolných hasičů v Petřvaldě a jinošské družiny ze Slezské Ostravy. Byl to nádherný okamžik, když při nesení praporů sluníčko a větrák pohrával si v hýřlivých barvách znaků naší svobody. Této slavnostní chvíli přihlížela řada cestujících, ale i mnoho obyvatelů z Karvinné. Po seřazení šel průvod přes Karvinnou, Sovinec k Fryštátu. Před Fryštátem u remise zemských drah očekávaly průvod sbory ze severní části župy orlovské, které připojily se, takže Fryštát nebyl již dávno svědkem takového manifestačního průvodu, jakým byl náš do Ráje. V průvodu budila největší zájem naše jinošská družina a samaritánský dorost se svým praporem. Při zvuku sokolských pochodů Lazecké filharmonie kráčelo české dobrovolné hasičstvo přes Fryštát, přes ten kdysi pyšný Fryštát, kde český člověk byl pancem, v němž trůnil pověstný polonista českých a germanisátor polských obcí, věrný pomocník markýze Géra, hejtmán Werlik.

Jak hrde vykračovali tu bratři z Rychvaldu, Poremby, Lazů, Dombrové a všech ostatních obcí, kteří často pocítili nenávisť „Fryštota“. Jak majestátně vlály nesené prapory, jak třásl se vzduch i zem pod různými kroky osvobozených synů ujařmené země městem, v němž trůnil ti, kteří vykonávali katánské dílo Habsburků.

Mezi četnými diváky stojí hloučky Čechů, bouřlivě pozdravující nový voj českých bojovníků. Srdce plesalo při vzpomínce, že jdeme do obce na samém pomězi, kde hasičstvo zřídilo novou stráž, která bude střežit vzácný odkaz umírajících českých synů na bojích za naši svobodu, která dovede burcovati to staré „moravské“ vědomí, uspané, ubité rakouskými tyrany.

Průvod přešel Rájem až k hostinci starosty sboru, br. Švédý, kde stála zahalena stříkačka. Za místní sbor uvítal hasičstvo starosta sboru, a za župu orlovskou

starosta župy, br. J. Smuk. Slavnostní řeč při odhalení stříkačky měl krajský vzdělávatel, br. K. Smuk, ve které zdůraznil vznešený úkol hasičských sborů, zejména na této půdě, nám odcizené. Vítá bratrský sbor do velké rodiny hasičské. Z vědomosti, že může české hasičstvo slaviti zde slavnost odhalení stříkačky, zasláme našemu tatíčkovi tento věrný projev:

Pane presidente!

České dobrovolné hasičstvo z Těšínska, shromážděné na samých hranicích československé republiky, ve vesnici Ráji u Fryštátu ve Slezku u příležitosti odevzdání stříkačky nově založenému českému dobrovolnému sboru hasičskému, zaslala svému osvoboditeli věrný pozdrav a projev neomezené úcty a oddanosti. — V Ráji ve Slezku dne 7. září 1924. Za: Sbor dobrovol. hasičů v Ráji, hasičskou župu orlovskou, krajskou vzděl. radu has. pro Těšínsko.

Hudba zahrála národní hymny. Dále přečetl pozdravné příspěvy presidenta zem. pol. zprávy, p. Šrámka a správní komise p. Dr. Pelce.

Mezi řeči a při hraní hymny drze a provokativně choval se člen místní odbočky polsko-německého sboru z Fryštátu a v civilu převlečený polský finanční strážník, což vzbudilo velké rozhořčení a díky lázni hasičské, že provokatéři nebyli na místě potrestáni. Dříve nežli zavolání četníků, nenápadně zmizeli. Byli však zjištěni a udáni úřadům.

Po odhalení šel průvod zpět na slavnostní místo, kde konala se lidová veselice. Mohutný průvod i vřelá slova řečníků, zdá se, že prolomila ledy nenávisli, neboť na slavnostní místo přišel také místní starosta obce, smýšlením Polák, kterého hasičstvo uvítalo ne jako odpůrce, ale jako svého přítele, jako svého vracejícího se syna. A starosta, syn „Moravce“, dojat až k slzám, slibuje starostovi župy, že dle jeho sil český sbor bude podporovati a starosta českého sboru i starosta obce, dva rozvadění bratři, podávají si před tvář českého dobrovolného hasičstva ruce na znamení smíru a bratrství! Nepopsatelný jásot a volání slávy, při čemž hudba hraje jásavé interado! Ještě neutichla chvíle jásotu, když opět přijíždí Dr. Haering, správce okresní politické správy, která byla kdysi českému národu nepřátelskou. Hasičstvo pozdravilo jej ve svém středu nadšeně, jako zástupce našeho osvobozeného státu.

Obrázek 3 Slezský hasič č. 18, ročník 2 z 20. září 1924, str. 141

Když bylo po cvičení samaritánské jinošské družiny, dorostu sboru slezsko-ostravského a sekerkovém, které provedl sbor z Radvanic a obě byla odměněna bouří potlesku, přijel p. poslanec Spaček, jediný to poslanec, bydlící na území našeho milého Těšínska. Hasičstvo uvítalo jej ve svém středu, ukázalo mu svou práci na povznesení české, státní myšlenky, kde postavilo pevnou stráž národní.

Pan poslanec poděkoval za uvítání i vykonanou práci a slíbil hasičstvu svoji podporu. Panu poslanci představení byli místní činovníci a usmířený polský starosta. Po krátkém pobavení a rozhovoru s různými činiteli a samaritánskou družinou, které vydražené sele daroval, odjel za bouřlivých pozdravů hasičstva i obecního starosty ještě k slavnosti důstojníků.

Když usměvavé slunce klonilo se k západu, šlo hasičstvo za zpěvu národních písní zpět do Fryštátu, odkud odjelo vlaky do svých domovů.

Obrázek 4 Slezský hasič č. 18, ročník 2 z 20. září 1924, str. 142

Hrubý příjem z této slavnosti byl 9.054,20 Kč do sborové kasy, což byla na rok 1924 jistě velmi vysoká částka.

A teď to nejdůležitější! Již v prvním roce činnosti zasahovali naši hasiči hned u 3 požárů, kdy 1 se udál u nás v Ráji, 2 zbylé pak mimo. A takový byl vůbec první rok fungování našeho sboru.

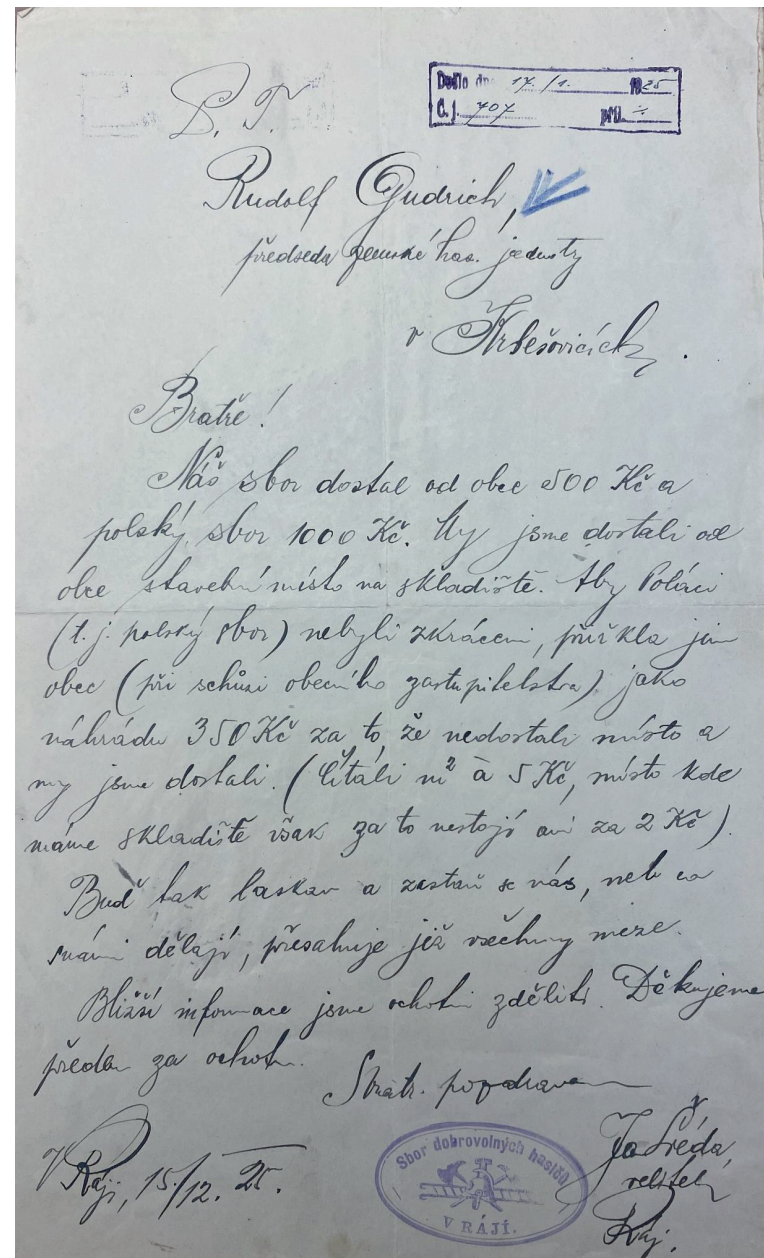
První výroční valná hromada proběhla dne 25. ledna 1925 a to nikde jinde, než v hostinci velitele sboru Jana Švédý, jimž není nic jiného, než všem dobře známá karvinská restaurace Ovečka, na adrese Polská 117/8, v Karviné-Ráji. Na této valné hromadě byla velmi dobrá nálada, protože hasičský sbor už vlastnil výzbroj a výstroj, avšak po finanční stránce na tom nebyl sbor dobře, ba na tom byl přímo špatně. Na této valné hromadě vzešlo rovněž usnesení o postavení požární zbrojnice a jak se usneslo, tak se začalo plnit a tak započal sbor se stavbou první zbrojnice neboli požárního skladiště, z níž je dnes Zverimex na dnešní adrese ul. Kubiszova 1266/2a, v Karviné-Ráji. Tak se stará zbrojnice nachází jen pár metrů od současné zbrojnice. Žel vzhledem k nevládnosti obecního zastupitelstva jednalo se v tom čase o místo špatně přístupné, neboť místo u cesty dali zastupitelé sboru polskému, jenž zatím žádnou činnost nevyvinul. A jakoby toho nebylo málo i finanční situace sboru, jak již bylo řečeno, byla velmi špatná a stavba samotné zbrojnice na dlouhé roky sbor zadlužuje a proto členové sboru, a zvláště pak velitel sboru Jan Švédý, poskytují sboru bezúročné půjčky, s jejichž pomocí se situace ve sboru stává stabilnější. Sbor samozřejmě nejprve žádal pomoc župy a od jednoty, avšak pomoc byla zamítnuta a v následujících letech se situace opakovala, jak dokládají dopisy (viz obrázky 6 a 7). Finanční situaci ovšem alespoň částečně stabilizuje první hasičský ples a letní zahradní slavnost. Jinak sbor v tomto roce zasahuje u 4 přesploňích požárů.

Druhá výroční valná hromada probíhá dne 14. února 1926 a jedná se o schůzi velmi poklidnou, avšak první sémě sborové krize vyrašilo již za měsíc. Během členské schůze konané dne 28. března 1926 došlo k neshodám mezi bratry Kolarčíky a velitelem sboru Janem Švédou, jež vyvrcholily tím, že všichni tři bratři Kolarčíci a dále hasič František Křístek a člen výboru František Hamrus vystoupili ze sboru. Je zjevné, že nějaké sémě zlé krve rašilo ve sboru již před touto schůzí a tohoto dne pouze vykulminovalo, avšak co bylo příčinou neshod netuším, neboť již nežije nikdo, kdo by to pamatoval. Jisté stopy ovšem napovídají, že spor souvisí s úniky interních informací sboru mezi polský sbor *Ochotniczej Straży Pożarnej w Raju*.

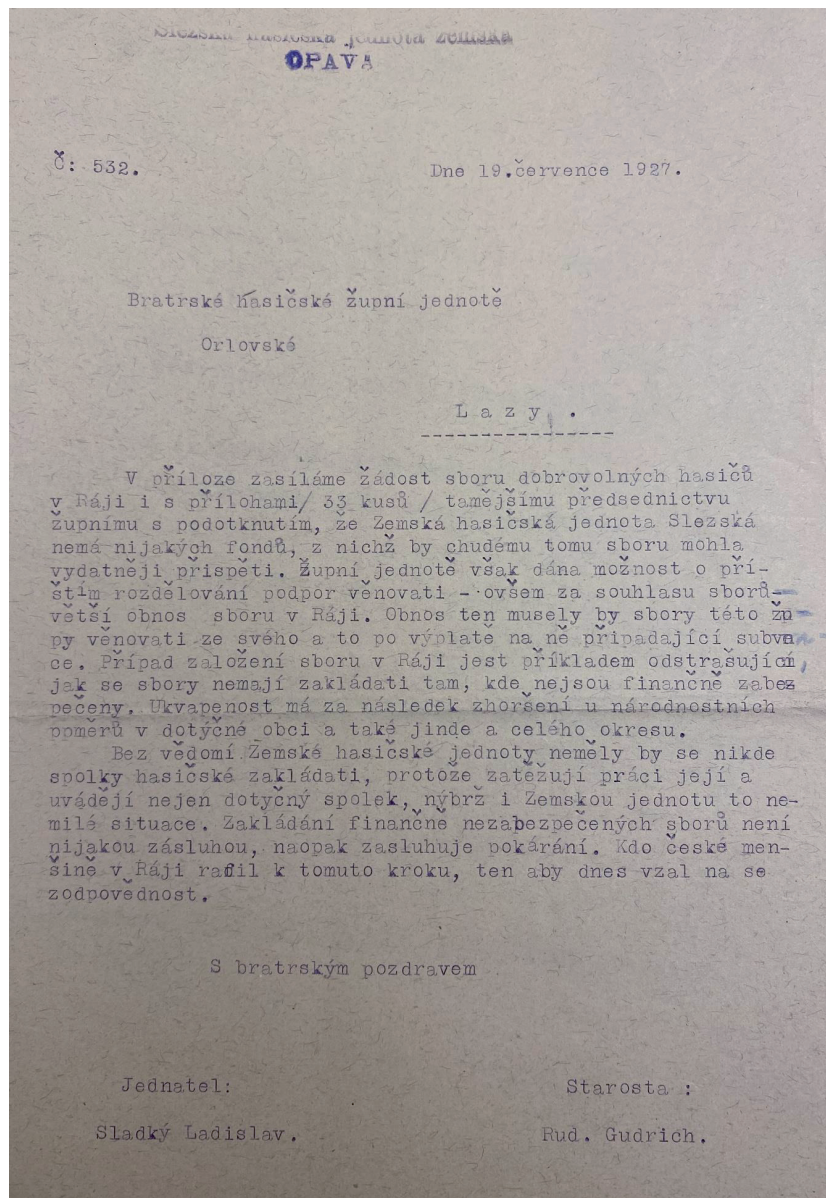

Obrázek 5 Druhá ze dvou nejstarších fotografií našeho sboru.

Obrázek 6 Příklad žádosti našeho sboru o finanční pomoc (archiválíe Zemského Archivu v Opavě, karton 41, inv. č. 533).

Obrázek 7 Odmítnutí pomoci (archiválie Zemského Archivu v Opavě, karton 41, inv. č. 533).

Obrázek 8 Zadní strana zbrojnice s dobrým výhledem na věž. Přední část zbrojnice lze vidět na fotografii č. 1 a 3. Na žádné známé fotce ovšem nejde vidět stará zbrojnice zepředu bez lidí.

Poměry ve sboru se po této schůzi počaly zhoršovat a tak bylo rozhodnuto o svolání mimořádné valné hromady, jež se uskutečnila dne 25. dubna 1926. Tato mimořádná valná hromada začala strašlivou ránou, neboť starosta sboru Alois Bracháček přečetl resignaci velitele sboru Jana Švédy. Ta zpráva vzbudila velké pozdvižení. Hasiči věděli, že bratr Švéda chce skončit, neboť mezi bratry hasiči pouze pomluvy, kritika a vytýkání jsou, na schůzích se mnohé nadává a dřív se pije nežli jedná, avšak přesto většina z nich nechtěla resignaci velitele Jana Švédy přijmout, i připomínali mu koliko těžké práce musel sbor od svého založení vykonat a teď by každý jen končil. Po dlouhých hádkách zachraňuje situaci II. náčelník Josef Střelec I., jenž navrhuje, že by si starosta s velitelem funkce prohodili a tedy Alois Bracháček by se stal velitelem a Jan Švéda by se stal starostou sboru. Po delší diskuzi na to oba funkcionáři přistoupili. Tak byla krize zažehnána a v tomto roce již nedošlo k žádným dalším nepřístojnostem, jinak hasiči během roku stavěli hasičské skladiště, pořádali 3 taneční zábavy, na nichž bohužel prodělali a zasahovali u 1 požáru v Ráji a u 8 nebo 9 požárů mimo obec.

Ve čtvrtém roce činnosti proběhla výroční valná hromada dne 6. března 1927. Nedošlo na ni k žádným nepříjemnostem, ale pouze k drobným změnám ve funkcích. V následujících měsících pokračoval spor mezi našimi hasiči, obecním zastupitelstvem a polským sborem. Obecní zastupitelstvo obce Ráj nechtělo, jak se zdá, nijak finančně přispět na provozované hasičské skladiště, naši hasiči se ovšem rozhodli nenechat to jenom tak a bratr starosta Jan Švéda se zapřísáhl, že to nepřejde mávnutím ruky a situaci bude řešit s hasičskou župou orlovskou a taktéž se zemskou hasičskou jednotou slezskou v Opavě. Ze strany obce došlo ovšem i k pokusu o smír, kdy byly jak český, tak polský sbor obecním zastupitelstvem vyzváni, by zvolily pět delegátů, jež budou dne 7. května zastupovat zájmy svých sborů a členů při společném sloučení v jeden sbor. Za delegáty našeho sboru byli zvoleni bratři: starosta sboru Jan Švéda, velitel sboru Alois Bracháček, jednatel sboru František Pala, podvelitel Josef Střelec I. a pokladník sboru Karel Balcar. K plánovanému sloučení ovšem nedošlo, neboť vztahy mezi oběma sbory byly značně narušené.

V tomto roce došlo taktéž k odprodeji staré ruční stříkačky, která byla prodána do Soběšovic za 15.000 Kč, a byla uzavřena smlouva s firmou Richard Herold z Chomutova na zakoupení nové motorové stříkačky 4 kolové, na potah koňský, za 41.000 Kč (viz obrázek č. 77). Vedení hasičského sboru rychle připravuje velkou slavnost odhalení a posvěcení nové stříkačky. Tato slavnost se uskutečnila dne 2. října 1926. Schválený program byl tento: slavnost měla začít slavnostní střelbou již v 5:00 hod. ráno, v 9:00 hod. měly být přivítány okolní sbory, v 10:00 hod. měla proběhnout mše svatá v Kapli svaté Anny, dále v 13:00 hod. mělo proběhnout okrskové cvičení na Podlesí, jež mělo končit o půl hodiny později

slavnostním defilé a pochodem na slavnostní místo v Černém lese, kdy se mělo končit taneční zábavou, jež měla začít od 18:00 hod. v hostinci přispívajícího člena hasiče Františka Ščerby.

Ze slavnosti bylo ovšem málem fiasko, neboť se jednalo o slavnost posvěcení nové motorové stříkačky a této v 9:00 hod. ráno nikde nebylo. Vystrašení funkcionáři našeho sboru se rozutekli na všechny strany, marně hledající stříkačku, avšak nikdo ji nemohl naleznout. Revizor sboru Karel Balcar se vydal za centrálním ředitelem Larisch-Mönnichových podniků panem Karlem Zajíčkem⁷ († 23. 5. 1938), jenž byl kmotrem, tedy patronem, této slavnosti. Chtěl jej poprosit, aby okamžik posečkal, než se vypraví na akci, neboť stříkačka stále nedorazila, avšak dorazil pozdě, neboť pan Zajíček se již doma nenacházel a pouze horkotěžko rukama a nohama se náš dobrý hasič domlouval s paní Zajíčkovou, rodilou Francouzskou. Tu však šťastně zasáhla náhoda, neboť v 10:30 hod. kdosi od Fryštátu se dostavil k Zajíčkům, že na Fryštátském nádraží⁸ stojí jakási hasičská stříkačka. Tu Karel Balcar poděkoval za tu zprávu a vyprosil si u paní Zajíčkové koně. I tu div, že koně neuhnal, jak spěchal pro stříkačku, tuto na koně napojil i v poslední chvíli ji k radosti všech dobrých českých občanů Ráje přivezl k slavnostnímu aktu. Kmotrou slavnosti se stala i paní Zajíčková a sám pan Zajíček měl toliko radosti, že sboru 1.000 Kč daroval a tak, jak se říká, všechno zlé je k něčemu dobré.

Dorazil kněz a započala se mše a ačkoli trošku opožděně zbytek šel dle programu. A byla to podle všeho pěkná slavnost, neboť se jí zúčastnila téměř celá obec a snad i všechny sbory vůkol a slavnost zaznamenala nejvyšší účast lidu na dalších téměř 50 let. Stříkačku sboru po zmíněných útrapách slavnostně odevzdal župní technický dozorce br. Rudolf Neborák, poděkovav všem za podporu vznešené myšlenky hasičské. Dále poděkoval občanstvu Ráje za podporu, jež sboru věnovali a zvláště pak starostovi sboru Janu Švédovi, díky němuž sbor tak vzkvétal. Slavnostní proslov měl i župní jednatel Lev Kazík, jenž se rozloučil s kmotrem a kmotrou slavnosti, čímž bylo předání skončené, načež se přešlo ke zmíněnému okrskovému cvičení.

Tato motorová stříkačka byla v rámci našeho okresu první tohoto typu. Všichni byli na tento stroj hrdí, protože odpadla veškerá dřina, byl to stroj velmi spolehlivý a s obrovským výkonem, jenž dosloužil teprve v roce 1971 (viz obrázek č. 77). Bohužel sic odpadla dřina se strojem, tak s lidmi nikoli, neboť rajský dvůr a Poláci jen neradi sboru pomáhali a když mohli,

⁷ JUDr. Karel Zajíček byl pověřen hrabětem JUDr. Janem Larisch-Mönnichem II. úkolem vyřešit vleklý spor mezi hrabětem a Československou republikou, načež vymyslel velmi dobře promyšlený systém korupce, jímž odčerpával velké peníze z účtu bank a ze státní pokladny a ve velkém uplácel a spoustu peněz si samozřejmě nechal. Tato velká korupční aféra První republiky byla umělecky ztvárněna v české komedii z roku 1996 *Konto Separato* s Václavem Postráneckým v hlavní roli.

⁸ Myšlena je někdejší železniční stanice Karviná Město, která byla dříve nazývána právě Fryštát.

tak naopak sboru škodili, jak uvedli naši hasiči pro Slezský věstník hasičský: „Největší naší bolestí je nedostatek způsobilých koní v blízkosti skladiště. Není řídkým případem, že bratři tlači stříkačku čtvrt hodiny do dvora sami. A pak — gazda ‚ztratí‘ klíč, ‚onemocní‘, čeledínové ‚nevědí‘ kde jsou postroje koňské atd. Stalo se, že po odjezdu Poláků, (kteří mají stříkačku ve dvoře), zamkli stáje, což nikdy nebývá. Nejdeme-li pro koně s četnickou asistencí, nevyhneme se hádkám. Celá akce je úmyslná, Poláci chtějí ukázat, že jsou ‚rychlejší‘ a ‚pohotovější‘ nás. — Nu a občané se neopomenou dívat, jestli ‚sum paňke koně, abo ni..‘“. Situace se naštěstí později zlepšila, snad vlivem toho, že hasiči schválili v roce 1930 odměnu čeledínům za půjčení koní.

Jinak v roce 1927 konal sbor již standardně sborový ples a taneční zábavu, avšak není známo kdy a zasahoval u 1 místního a 4 přespolních požárů.

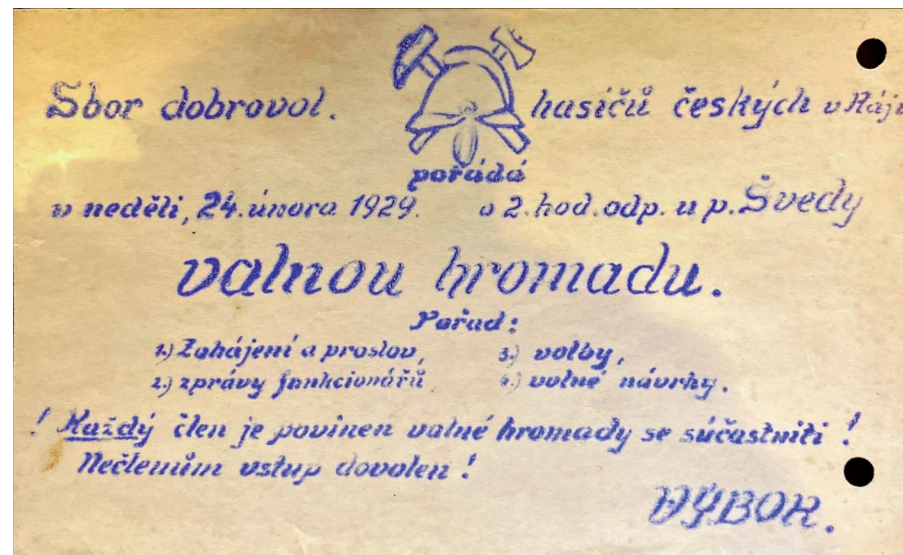
Další rok, rok 1928, probíhal klidně. V tomto roce nebyly žádné zvláštní události. Klidná valná hromada se uskutečňuje dne 21. ledna 1928. Dluh se daří zmenšovat a když ne, tak se kryje další půjčkou. Do sboru se hlásí stále další nová mladá krev.

Během roku uspořádává sbor 5 slavností nejrůznějšího druhu a sbor zasahuje u 1 místního a 6 přespolních požárů.

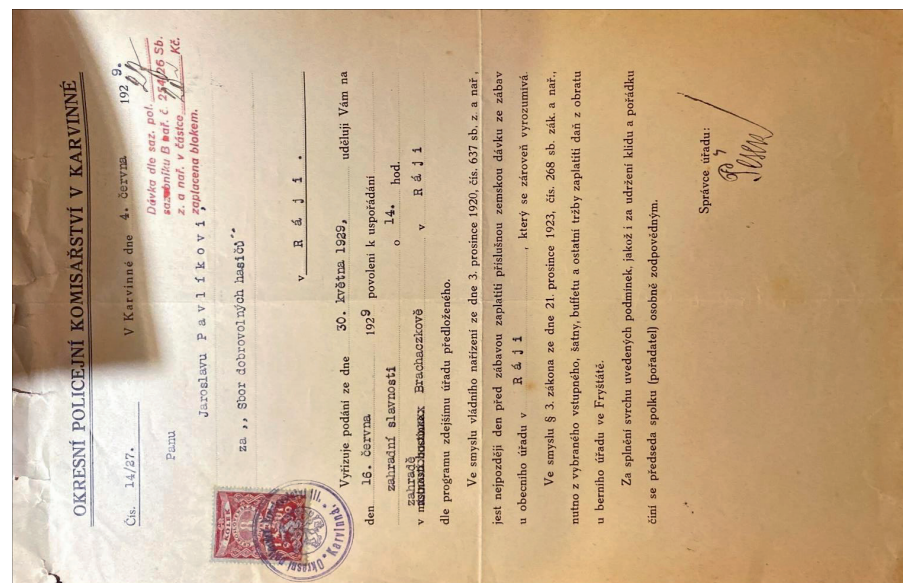
Počátkem roku 1929 Je ve sboru zaregistrováno 32 činných a 19 členů přispívajících (některé zdroje ovšem uvádějí jiné počty). Finanční situace se rok od roku zlepšuje, avšak dluh činí stále ještě 39.450 Kč. Valná hromada se uskutečnila dne 24. února a to typicky v budoucí Ovečce.

Dne 16. červen 1929 byl velký svátek, neboť sbor slavil svou pětiletou existenci a velmi mě mrzí, že musím napsat, že o oslavě se nedochovalo žádných zpráv, vyjma nezákladnějších informací z povolení tuto oslavu konat (viz obrázek č. 10) a za ještě smutnější nutno považovat události dnů následujících, neboť během několika málo následujících dní po oslavě velitel sboru Jan Švéda opouští sbor, jaké zlo jej k tomu přimělo, není známo, i protoť byla hned dne 29. června svolána mimořádná valná hromada, již druhá za pětiletou existenci sboru.

Celý rok 1930 probíhá velmi poklidně. Výroční valná hromada se uskutečnila dne 16. února a nedošlo během ní k ničemu mimořádnému. Znovu se počalo hovořit o sloučení českého a polského sboru v Ráji pod štítem československého sboru dobrovolných hasičů, neboť polský sbor začal upadat svou „nečistou politikou jednotlivců“, avšak ke sloužení opětovně nedošlo. Během roku uspořádal sbor jako každý rok 1 ples, 1 slavnost a 1 gulášovou party, zasahoval u 1 místního požárů a 17 přespolních požárů.

Obrázek 9 Pozvánka na valnou hromadu z roku 1929.

Obrázek 10 Povolení k uspořádání zahradní slavnosti k oslavě pětileté činnosti sboru.

V roce 1931 se podařilo ponížít dluh na 35.495 Kč. Výroční valná hromada se uskutečnila dne 15. února 1931. Na valné hromadě bylo zvláště kritizováno vedení orlovské hasičské župy, které neplní své poslání a povinnosti vyplývající ze stanov a rovněž bylo kritizováno obecní zastupitelstvo a obecní úřad za jejich postoj k českému hasičskému sboru, kdy tento postoj se během celého období První republiky nezměnil.

Den 4. červenec 1931 zapisuje se tragicky do srdcí našeho sboru, neboť v 15:00 hod. umírá v závodní nemocnici v Karvině milovaný bratr velitel Alois Bracháček. Tato smrt otřásla celým sborem, neboť Alois Bracháček byl člověkem velmi uznávaným a laskavým a to nejenom hasiči českými, ale i polskými a taktéž všemi občany. Alois Bracháček byl pánem velmi mladým, jak uvádějí naši hasiči ve Slezském věštíku hasičském, a ještě mnohé práce mohl vykonat pro dobro sboru a ve prospěch bližních, avšak smrt byla nemilosrdná.

Byla svolána schůze i naplánován pohřeb. Celé dva dny a dvě noci, než se skončil pohřeb, drželi naši hasiči u zesnulého čestnou stráž. Samotný pohřeb byl nevidaný i na dnešní dobu, samotný průvod ke kapli, kde byl uskutečněn obřad, měl na 3 kilometry a sestával z více než 250 hasičů (včetně zástupců z více než 20 polských sborů) a 2.000 dalších občanů. Dobře o zemřelém promluvil i župní starosta Lev Kazík. Na hrob jeho bylo vytesáno: „*Zde odpočívá zakladatel a první [sic!] velitel českého hasičského sboru v Ráji.*“⁹ Sbor neztratil jen velitele, ale i přítele a bratra a je smutným faktem, že touto tragédií smutný tento rok neskončil. Další tragédií, jež zasela semena budoucího zla, byl spor mezi starostou sboru Josefem Střelcem I., podvelitelem Emilem Švédou a jednatelem Františkem Jiráskem, kdy hlavně mezi prvními dvěma vznikl spor neznámé příčiny, jež se řešil i pravidelně na schůzích a který se nedařilo urovnat, takže do valné hromady, která probíhala dne 24. ledna 1932 byla bez starosty sboru Josefa Střelce, který rezignuje a vystupuje ze sboru. Během roku konal sbor klasický ples, gulášovou party a slavnost a zasahoval u 2 místních a 4 přespolečných požárů.

Jelikož se zmíněné valné hromady konané dne 24. ledna 1932 nezúčastnil ani místostarosta, tuto valnou hromadu zahájil a řídil až do zvolení nového 4. starosty sboru jednatel František Jirásek. Novým starostou sboru byl zvolen Josef Hefner, velitelem Emil Švéda a podvelitelem Josef Ondruch. Do konce roku již nedošlo k žádným nepříjemnostem. Během roku konal sbor svou obvyklou sestavu zábav a zasahoval u 1 místního požáru a u 8 požárů přespolečných.

Následující rok 1933 probíhá v poklidu, není ovšem bez zajímavostí, neboť vyšlo najevo, že členové konkurenční *Ochotniczej Straży Pożarnej w Raju* se nechovali zrovna

hasičsky a polský sbor byl rozpuštěn za zhárství, neboť někteří členové nenechávali věci náhodě a sami rozdělali několik požárů, s nimiž naši hasiči během uplynulých let bojovali a to proto, aby mohli na místo dojet první a mít úspěšný zásah, což se jim stejně nedařilo a náš sbor byl zpravidla na místě první. Odsouzení hasiči si odpykali svůj trest ve věznici Bory. Celkově byl polský sbor dost nebezpečný, jak líčí i například nedatovaná historika, jež se dostala i do obecní kroniky obce Ráj. Když totiž naši hasiči spěchali pro výbavu, aby mohli zdolat jeden z mnohých požárů, u nichž v období První republiky zasahovali, tak polští hasiči využili situace a ještě než se tito dostali ke skladišti, aby si vzali výbavu, tak jim do klíčových dírek nastrkali sirky, aby se nemohli dostat do skladiště a včas zasáhnout. Jak uvádí obecní kronika: „*až tak daleko sahal polský šovinistický fanatismus, metla zdejšího pohraničí.*“

Bohužel, jak vyplývá z následujícího textu, jsme se tohoto trnu v patě nezbavili na dlouho. Jinak sbor zasahoval u 1 místního a 6 přespolečných požárů a konal ples, gulášovou party a zahradní slavnost jako vždy.

Od samého počátku roku 1934 se připravují oslavy 10letého trvání našeho sboru. Valná hromada, na které je zhodnocená 10letá činnost, probíhá dne 18. března a je zde shrnuta celá 10letá sborová činnost. Jelikož jsou stále potíže s koňským potahem, bylo rozhodnuto a schváleno zakoupit hasičský vůz. Ihned po valné hromadě byl zakoupen vůz od pana Střelce z Fryštátu, na nějž přispěla i sama obec 3.000 Kč (snad ale jenom proto, neboť v tomto roce jiných hasičů neměla). Karosérii provedl pan Urbánek z Rychvaldu. Dlouholeté přání všech hasičů se splnilo, tím také odpadla starost o koňský potah. Sbor byl moderně, technicky vybaven a rychlá doprava byla zajištěná (vůz byl totiž užíván pouze na přepravu stříkačky).

Dne 12. srpna uskutečňuje se nejdůležitější slavnost roku 1934 a to slavnost svěcení nového vozidla. Slavnost samozřejmě obsahovala tombolu, stělnici, kolo štěstí a spousty jídla a piva a líkérů, živou hudbu a mnoho dalšího, jak bylo na našich oslavách zvykem. Slavnosti o pár dní ovšem předcházela drobná slavnost přibití pamětní desky na zeď hasičského skladiště, jež začala mší svatou v Kapli svaté Anny, načež každý z hasičů obdržel hřebík se svým jménem, jenž přibil na pamětní desku na skladiště. Tato na první pohled drobná slavnost byla finančně velmi úspěšná, neboť čistý zisk činil 3.082 Kč. Samotná slavnost posvěcení stříkačky byla méně úspěšná, neboť přinesla čistý zisk pouze 553,50 Kč. Bohužel se zmíněná deska s hřebíky před pár roky ztratila a lze ji vidět jen na několika málo fotkách a to pouze z dálky (viz obrázky č. 42 a zejména 44).

Hlavní slavnost začala slavnostním svěcením nového vozidla u hasičské zbrojnice, jež proběhlo již v 9:00 hod. ráno, načež se konala odpolední letní slavnost, kdy celé slávě přihlíželo mnoho rajských občanů jako k něčemu naprosto nevidanému, co v Ráji ještě

⁹ Což je zajímavé, protože byl prvním starostou a druhým velitelem.

nebylo. A tak vyzískali naši hasiči nový vůz. Ještě bylo třeba přemontovat motorovou stříkačku, jež byla na potah koňský na přívěsný dvoukolový agregát, aby ji bylo možno zavěsit za nový automobil, což se pod vedením hasiče Františka Motlocha povedlo. A tak se stalo, že se malý pohraniční sbor z jakési neznámé víscky, Ráj zvané, jsa nenáviděn obecním zastupitelstvem, jež polský sbor upřednostňovalo, během deseti let usilovné práce přeměnil na moderní a technicky dobře vybavený sbor a to vše jen díky usilovné a obětavé práci svých členů, vždyť kolik jednání, přemlouvání, hodin usilovné dřiny a koliko finančních obětí bylo nutno vykonat, než se splnil našim hasičům tento velký a krásný sen. Kromě zmíněných slavností pořádal sbor ples, večerní průvod, 2 svatební oslavy a 1 zábavu, zasahoval u 1 místního požáru a u 5 požárů přespolních.

V roce 1935 se řádná valná hromada uskutečňuje dne 24. února. Rok to byl mimořádně klidný, avšak rovněž nikoli nezajímavý, neboť bývalí polští hasiči poslali znovu své stanovy ke schválení, v čemž jim bylo vyhověno, načež byl jejich sbor obnoven a v čele tohoto sboru stanuli titíž funkcionáři jako před jeho rozpuštěním, vyjma těch, jež si stále odpykávali svůj trest ve věznici Bory. Náš sbor konal v tomto roce 1 slavnost, 1 ples, 1 gulášovou party, 1 poutňovou zábavu a 1 svatební zábavu a zasahoval u 1 místního požáru a u 4 požárů přespolních.

V roce 1936 se řádná valná hromada uskutečnila dne 15. března. Valná hromada to byla relativně klidná a pouze došlo k drobným rozepřím se zástupcem orlovské župy a to kvůli nově zaváděným stejnokrojům, neboť sbor netušil, kde má na takové přestrojení vzít peníze. Jinak sbor konal v tomto roce 1 zahradní slavnost, 1 ples a 2 taneční svatební zábavy a zasahoval u 1 požáru v obci a 2 požárů přespolních.

Posledním klidným rokem, v němž nedošlo k ničemu mimořádnému, byl rok 1937. Ten sice začal drobnou hádkou, jež vyvolal hasič Adolf Fábera, jenž si stěžoval na špatnou obsluhu při plesu, avšak věc se rychle vyřešila.

Valná hromada se v tomto roce uskutečnila dne 21. března v hostinci paní Kostkové. Na této valné hromadě byl slezský básník Petr Bezruč jmenován čestným členem našeho sboru. Rok to byl ještě klidný, avšak nad Evropou a zvláště Československém se již stahovaly černé mračna a stále četněji chodili naši hasiči na přednášky o civilní ochraně, kterak se bránit před leteckými nálety atp. Sbor během roku pořádal 1 slavnost, 1 ples a 1 zábavu a podle dostupných zdrojů nezasahoval v tomto roce vůbec poprvé u žádného požáru.

Nadešel rok 1938. Valná hromada proběhla dne 24. dubna a byla velmi klidná a nedošlo ani k žádným podstatným změnám. Byl to první a jediný rok, v němž naši hasiči neposlali zdvořilostní pozvánku na obecní zastupitelstvo obce Ráj a to proto, že za celých 14 let se ani

Sbor dobrovolných hasičů v Ráji
 pořádá v neděli dne 6. června 1937
 u pí Kostkové

**zahradní
 slavnost**

Sraz hasičstva ve 13³⁰ hod.
 Začátek ve 14 hod. Hudba rájská. Vstupné Kč 3.—

Slavnost se koná za každého počasí.
 K hojné účasti zve sbor.

GRAFICKY ZAVRŠIL JOSEF GLOS V SEMILECH

Obrázek 11 Plakát zvoucí na zahradní slavnost našeho sboru.

jeden ze zastupitelů nezúčastnil byt' jen jedině členské schůze. Dne 8. května proběhla vůbec první společná mše svatá za hasičského patrona sv. Floriána spolu s polským sborem, jež proběhla v kapli sv. Anny. Jednání o detailech této bohoslužby byl pověřen Alois Fábena a nutno poznamenal, že musel být výborným vyjednavatelem, neboť se mu podařilo vyjednat s Poláky i to, že se bohoslužba uskuteční v jazyku českém. Bohoslužba proběhla v naprostém pořádku. Bohužel o nějaké náladě našich hasičů nemůže být řeči, protože ze všech stran se nad naší milovanou republikou začaly stahovat černé mraky, vždyť nenávist mezi Čechy a Poláky na Těšínsku v průběhu let rostla a to i mezi českými a polskými spolky, zvláště hasiči, jež se nemohli vzájemně vystát, nenávist rostla až v tomto roce vykulminovala zábořem Těšínska, jež přišlo jako druhá těžká rána po Mnichovu zrazenému Československu, jehož nechali spojenci na pospas ponejprve Němcům a následně Polákům, jež se rozhodli vzít si svůj díl, než jejich zem v roce následujícím zabralo Německo. Není známo kolik zla se mezi těmito spolky vzájemně událo, neboť mezi rajskými hasiči kolují vesměs jen nejisté povídačky. Hasičský spor měl ovšem vyvrcholit tím, že si hasiči vzájemně své zbrojnice podpálili, avšak není o tom spolehlivého zdroje.

Vraťme se ovšem ještě před polský zábor Těšínska i před Mnichov, kdy se teprve černé mraky neblahých událostí počínají stahovat nad Československým, věštice těžké časy ustrašenému lidu, a to zvláště v našem a v sudetském pohraničí. V Sudetech lidé předpovídají příchod Němců, u nás na Těšínsku zase Poláků.

Vzpomeňme tedy této smutné historie, o níž se obecně moc nemluví. Z Katovic se éterem linou štvavé řeči Poláků proti československé vládě, z Německé říše jakbysmet a to zvláště z Vídně, jež byla po březnovém anšlusu připojena k Říši. Obavy se naplňují dne 23. září, kdy je ve 21:00 hod. vyhlášena všeobecná mobilizace. Prvním statečným rajským vojákem, jenž vyslyšel volání povinnosti, byl náš hasič vzdělavatel Josef Borůvka, řídicí učitel a důstojník v záloze. Dalším hasičem, jenž ihned uposlechl volání vlasti byl Arnošt Hamrus, načež následovali další věrní synové Československa z Ráje. A právě ve chvílích, kdy tito věrní hlásí v kasárnách svůj nástup, utíkají mnozí občané polští (a nejenom z Ráje) přes luky a háje, pole a lesy do Polska, kde se organizují v malé bojové oddíly, tzv. bojůvkáře. Během nocí podnikají bojůvkáři nájezdy do své staré české vlasti a tyranizují ty své bývalé spoluobčany, jež zůstali zemi, která jim tolik let dávala chléb a přístřeší, věrní.

Přetěžká pak byla v tomto čase služba u rajske finanční strážce, mezi jejímiž členy bylo i několik našich hasičů, neboť právě příslušníci finanční strážce tvořili spolu s četnictvem a armádou SOS útvar, jež jen velmi obtížně hájili hranice proti každonočnímu řádění polských bojůvkářů, jejichž řady se ještě rozhojnili zfanatizovanými Poláky z Polska. Všude vládli

strach. Dne 27. září vybuchl před celním úřadem granát. Vystrašené ženy a děti chodily pak raději na následujících několik dní spát do četnické stanice ve Fryštátu, kde se pro nedostatek místa musely těsnit na zemi. Ráno se pak vždycky vracely, aby mohly uvařit oběd a večeři. Dne 29. září byla vyjednána mnichovská zrada, kterýžto dokument byl podepsán všemi jednajícími stranami po půlnoci v prvních minutách nového dne (tj. 30. září). Toho dne dalo Československu ultimátum i Polsko, buď vydá Těšínsko, nebo si jej vezme samo. Československo se vzdalo. Poláci zajásali. Češi zaplakali. K prvnímu jednání došlo již dne 1. října na mostě přes řeku Olši mezi Českým Těšínem a Ciesynem. Bylo stanoveno, že území bude zabráno do deseti dní a to v období ode dne 4. října do dne 11. října, čemuž ovšem předcházelo hned několik konfliktů mezi československými jednotkami a polskými bojůvkáři.

Již 1. října přijely vojenská nákladní auta a počala odvázet školní zařízení, nábytek, finance, ale i ženy a děti. O dva dny později odvezli i vzdělavatele Josefa Borůvku, jehož další osud se mi zatím nepodařilo zjistit.

Členové českých spolků zůstávají doma ve snaze raději nikoho nepotkat. Pouze několik málo našich hasičů, totiž Josef Hefner, Josef Střelec, Josef Bocenda, František Křístek, Teofil Grobelný a Emil Švéda se spolu naposledy sešli, aby si popřáli mnoho štěstí v následujících dnech a šťastně přežít v naději, že se někdy v budoucnu opět ve zdraví sejdou.

Za pár dní Poláci skutečně přišli. Posel předal pokyn příslušníkům finanční strážce: „Poláci vstupují na území Československé republiky. Ustupovat!“ křikl na ně. Náš pokladník Karel Balcar, jenž byl od 1. června 1938 správcem místního oddělení finanční strážce, rozkázal ostatním příslušníkům, aby vsedli na kola a všichni společně vyrazili do Fryštátu, kde už ovšem polské vojsko dávno bylo, neboť vpochodovalo po kunčické cestě. Polští občané vojáky ve velkém vítali. Když družina Karla Balcara vjela do města, polský dav se velmi rozčílil. Jedna polská občanka popadla kámen a mrštila jím po Karlu Balcarovi, načež po něm i plivla.

Netrvalo dlouho a byl obsazen i samotný Ráj a v obci nastal nový život, jenž byl zvláště pro ty, jež zůstali Republice věrní, velmi těžký. Tito stateční byli voláni na obec a na policii, bylo jim vytýkáno „čechofilství“ a tak byl např. Josef Hefner vyhozen ze zaměstnání. Josefa Bocendu situace vzala natolik až v následujícím roce opustil Ráj a vyhledal nové útočiště v protektorátu Čechy a Morava, jenž byl vyhlášen dne 15. respektive 16. března 1939. Avšak zpátky do roku 1938. Dne 10. října nastal pro sbor den nejkritičtější, neboť jim byl majetek zkonfiskován a přidělen polskému sboru. Místo vděčnosti za poctivou práci byli naši hasiči šikanováni ba dokonce bití.

Již čtvrtý den po obsazení začali někteří polští vojáci chodit po obci a hledat Čechy, jež by mohli zbit, ne-li hůř. Tak dva opilí polští vojáci vyhledali dům člena našeho Josefa Ondrucha (toho času č.p. 99) a počali se násilím probíjet dovnitř. Když to Josef Ondruch s manželkou spatřili, tak popadli děti a jen v nočním prádle vyskákali z oken a utekli. Útočiště našli u dřívě přispívajícího člena Jindřicha Řondíka (jenž se po válce stal předsedou místního národního výboru). Vojáci využili situace a zdemolovali Josefu Ondruchovi celý byt. V jiných vesnicích okolo bylo toto řádění ovšem daleko četnější, Poláci vytahovali Čechy z bytu a bili je do omdlení. I Jindřich Řondík, jenž poskytl Ondruchům útočiště, si užil s Poláky svůj díl. Jednoho dne se vracel z práce z Bohumína domů do Ráje. Bylo asi 23:00 hod. v noci, když opustil tramvaj a pokračoval dále pěšky až došel k aleji při dvoře, načež uslyšel polské slova: „*Teraz idzie!*“ Slova nepatřila jemu, avšak neváhal a ihned skočil do příkopu, v němž skrčený spěchal co nejrychleji do Ráje. Sotva ušel dvacet kroků, zazněl vystřel. Po té noci se raději vracel domů od Darkova. Teprve měsíc od obsazení přišla do Ráje řádná policie a konečně zavládl alespoň nějaký pořádek.

Naštěstí se nejhorší řádění Ráji vyhnulo. Přesto byli lidé nuceni, chtít nechtě, přijmout polské občanství. Se starou vlastní ovšem nebyly zpřetrhány všechny kontakty. Lidé mohli do Československa vstoupit, avšak pouze na propustku nebo nelegálně. Taktéž za polské okupace začalo se stavbou silnice od Ščerbova hostince až do Zebrzydowic, jež se ovšem nedostavělo a mimo to i mnoho jiného, avšak v tomto almanachu není dost prostoru na to zmínit vše.

Polská okupace neměla dlouhého trvání a po 11 měsících došlo k další okupaci a to německé. Tehdejší *Ortsleiter* Eduard Brumblik (původně policejní strážník z Kolonie) se již dne 1. září 1939 ujímá vedení obce, načež pověřil Emila Švédu převzetím veškerého majetku obou hasičských sborů a sestavením požárního družstva podle německých předpisů. Tento stav trval celou dobu šestileté německé okupace. Za tuto dobu nedošlo vůbec k žádnému zlepšení, ba dokonce k zhoršení hasičské techniky, protože celý majetek přešel jako konfiskát Německé říši a po celou dobu německé okupace nedošlo k zakoupení žádné výzbroje ani výstroje.

Československo-polský spor o Těšínsko ukončila až smlouva podepsána roku 1958 s účinností od následujícího roku. Dnes již Češi a Poláci vzpomínají na své padlé společně a naši hasiči nejednou vzdali hold těmto padlým při pietních aktech.

V roce 1938 se uskutečnil 1 ples a 1 slavnost, v letech války se nepořádalo nic. O požárech, proti nimž hasiči bojovali, není vůbec žádných zpráv.

Třetí republika a období komunismu 1945 až 1989

Počátkem roku 1945 se již vědělo, že se blíží konec druhé světové války v neprospěch nacistické Velkoněmecké říše. Dne 2. května byla osvobozena naše obec Ráj Rudou armádou. Nebylo občana, aby se netěšil, vždyť konečně toto šestileté utrpení skončilo. Počátky byly ovšem nedobré, bylo nedostatek potravin a ostatně všeho, co člověk potřeboval.

Dne 3 května byl ve zdejší obci ustaven první národní výbor. Předsedou národního výboru byl zvolen Jindřich Řondík, tajemníkem Adolf Fábera, naši prvorepublikoví hasiči (kdy Řondík byl členem přispívajícím). Následně dne 10. května byli pozváni na národní výbor Josef Hefner a Emil Švéda, jež zde byli pověřeni, aby převzali veškerý majetek po obou hasičských sborech a obnovili činnost hasičské jednoty. Většina majetku byla naštěstí zachráněna. Za německé okupace byla motorová stříkačka bývalé *Ochotniczej Straży Pożarnej w Raju Podlesie* předána Brumblikem k používání do sousední obce Dolních Marklovic, avšak ihned po osvobození byla stáhnuta zpět do Ráje.

Na konci války došlo též k poškození naší hasičské zbrojnice detonací trhačí nálože připravené ke zničení mostu, avšak hasič Štěpán Klus a Rudolf Pastucha, který vstoupil do sboru v roce následujícím, se postarali o záchranu, aby most nebyl zničen, čímž zachránili také zbrojnici od úplné zkázy. Následně došlo ke generální opravě zbrojnice na účet místního národního výboru a i všechna výzbroj a výstroj byla dána do pořádku.

První známou událostí sboru bylo uctění památky osmiletého výročí od smrti prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Hasiči postavili na kopci u „*Tří bříz při Škouderovi*“ (jak doslovně uvádí Kronika obce Ráj) vatru, kterou zapálili, načež byl uspořádán malebný průvod za hasičským vozem s vyvěšenou vlajkou, kdy dav kráčel s rozžatými pochodněmi. Akce skončila nádherným a procítěným proslovem budoucího vzdělavatele našeho sboru Jiřího Adamce, jenž byl původně učitelem v Darkově, avšak na žádost školního inspektora Valentýna Valečka (* 02.02.1883 – † 04.12.1971) odešel do Ráje, aby přijal místo řídícího učitele, jež ovšem musel 1. října dočasně uvolnit, neboť nastoupil pětiměsíční vojenský výcvik v záložní důstojnické škole. Právě Jiří Adamec je autorem Kroniky obce Ráj.

Pokud se dá říci o celé okupaci alespoň něco pozitivního, pak jedině to, že Němci konečně nahradili bez měsíce 69 roků starý *zákon ze dne 2. února 1873, č. 20 slez. z. z., kterým se vydává řád policie požárové pro Slezsko, ve znění zákona ze dne 25. března 1898, č. 21 slez. z. z., a ze dne 4. května 1913, č. 50 slez. z. z.* a taktéž podobně staré zákony z Čech a Moravy a požární ochranu sjednocují *vládním nařízením ze dne 18. prosince 1941, č. 30/1942*

Sb., o věcech požární ochrany, kteréžto nařízení nezrušily Benešovy dekrety, ale je nahrazeno až v padesátých letech.

Dne 21. října byl ustanoven Svaz československého hasičstva, jenž sdružoval hasiče celého Československa včetně profesionálních hasičů a zajišťoval požární ochranu státu. Pod názvem Svaz požární ochrany, jenž přijal v roce 1953, existoval až do roku 1990, kdy se změnil na Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a *Dobrovolnú požiarňu ochranu Slovenskej republiky*.

První oficiální členská schůze roku 1945 se uskutečnila dne 2. prosince v 15:00 hod. v místnosti obecního úřadu (dnešní Polská 120/2, v Karviné-Ráji) za přítomnosti 17 členů. Schůzi zahájil starosta Josef Hefner vzpomínkou na padlé hrdiny druhé světové války, mrtví byli uctěni povstáním. Dále vzpomněl, že po dlouhých sedmi letech se rajští hasiči zase sešli pohromadě v nové svobodné republice, načež popřál všem mnoho štěstí v nové práci. Po těch slovech přečetl jednatel sboru František Pala dopis od okresní hasičské jednoty ohledně možnosti zřízení tzv. hasičského referenta, který má právo zastupovat a hájit zájmy sboru v místním národním výboru, v okresní hasičské jednotě a dokonce i v zemské hasičské jednotě. Tato funkce byla udělena hasiči Vilému Balcárkovi. Dále byly vyřešeny různé záležitosti technického rázu, kdy následně velitel sboru Emil Švéda navrhl, že jakmile se řídící učitel Jiří Adamec vrátí z vojenské služby, tak se rovněž chopí hasičské práce, načež je třeba zvednout členskou základnu alespoň na 60 lidí. Na konci schůze se řešil hlavně první poválečný ples a potřeba dát do pořádku výbavu.

Druhá a poslední schůze roku se konala dne 26. prosince v 17:00 hod. v místnosti paní Bolkové za přítomnosti 27 členů. Po vyřízení formalit přečetl jednatel sboru František Pala dopis ústředního národního výboru ohledně vozů, jež sbor nemá vůbec v dobrém stavu, avšak dle odpovědi se měla věc teprve projednat. Po vyřízení veškeré obdobné písemné korespondence se přešlo k volným návrhům. Slovo si vzal řídící učitel Jiří Adamec, jenž měl zrovna volno z vojenské služby, načež se hasičů napřímo zeptal, jakým právem jej přijali do sboru bez jeho souhlasu a ustanovili jej vzdělavatelem. Událost přirovnal k druhému Mnichovu. Starosta sboru Josef Hefner a velitel sboru Emil Švéda řídícímu učitelu Jiřímu Adamcovi vysvětlili vše ohledně funkce vzdělavatele a úpěnlivě jej prosili, aby funkci přijal, neboť naši hasiči nutně potřebují vzdělavatele. Jiří Adamec dal na prosby a funkci přijal, se všemi si podal ruce a stal se novým bratrem, načež mu byli všichni náležitě vděční. Následně přečetl zprávu o požáru v Darkově a všechny pochvaly našemu sboru za včasnou lokalizaci a pomoc s hašením. Dále požádal velitel sboru Emil Švéda pana Adjunka Popiolka, aby zařídil na statku hasičskou četou. Popiolek přislíbil, že udělá, co jen bude moci, načež byl přijat za

činného člena. Následně se řešilo rozdělení funkcí během lednového plesu, prvního od skončení války, načež velitel sboru Emil Švéda oznámil, že z důvodu nedostatku místa v hasičském skladu dojde ke stavbě nového hasičského skladu. Řeč je samozřejmě o nynější hasičské zbrojnici umístěné poblíž fotbalového stadionu (který v dané době ještě dlouho neexistoval) na dnešní adrese Polská 206/1a, v Karviné-Ráji. Starosta sboru Josef Hefner navrhl, že by mohla být k stavbě přidána i siréna. Na závěr poděkoval za účast a popřál všem, vše nejlepší do nového roku.

Co se roku 1945 od osvobození týče, tak detailní zprávy o činnosti sboru z tohoto roku nejsou, známá je pouze zmíněná pouť a co se požárů týče, pak znám je pouze blíže nespecifikovaný požár z Darkova (zmíněná zpráva se nedochovala). Po osvobození již nedošlo k žádným negativním jevům.

První valná hromada v nově osvobozené vlasti proběhla dne 31. března 1946. Na této valné hromadě je vůbec poprvé za celou existenci sboru přítomen zástupce obce a to Jindřich Řondík, předseda místního národního výboru (dále též MNV) a další dva členové rady MNV Viktor Střelec a Rudolf Pastucha, jež se tento den přidali k našim hasičům. Na této valné hromadě byl zvolen nový výbor:

- starostou sboru byl zvolen Josef Hefner,
- místostarostou Ludvig Kolarčík,
- velitelem sboru Emil Švéda,
- podvelitelem I. Josef Bocenda,
- podvelitelem II. Alois Božek,
- jednatel Adolf Fábera,
- pokladníkem Karel Fryz,
- vzdělavatelem Jiří Adamec,
- zbrojmistrem František Kořonek,
- strojmistrem Štěpán Klus,
- členy výboru František Motloch, František Fábera, Arnošt Hamrus a Albin Kubiena a
- členy kontrolní revizní komise: Rudolf Pastucha a František Kwicžala

Průběh valné hromady byl velmi poklidný a probíhal v přátelském duchu. Předseda MNV Jindřich Řondík slíbil sboru veškerou pomoc podle nejlepších možností, jež MNV má. Dále promluvil předseda vesnické organizace František Fábera (jenž vstoupil do našeho sboru

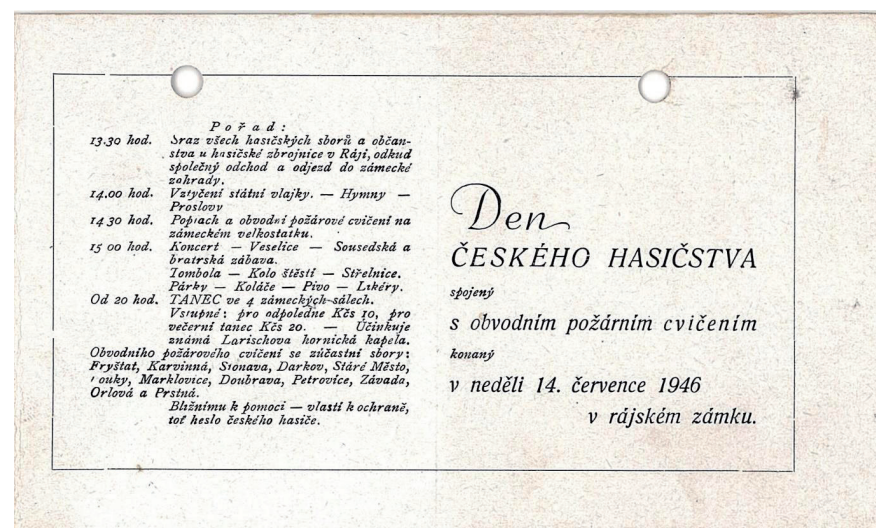
Obrázek 12 Sbor Ráj po válce

Obrázek 13 Sbor Ráj po válce

Obrázek 14 Pozvánka na první poválečný hasičský ples, vnější část.

Obrázek 15 Pozvánka na první poválečný hasičský ples, vnitřní část.

v roce 1938 a dosáhl vysokých funkcí). František Fábera rovněž ujistil náš výbor, že přispěje, jak jen bude moci, k rozkvětu hasičského sboru.

V tomto roce byl pořádán první hasičský ples po osvobození a do úplně prázdné pokladny přišlo 15.500 Kčs čistého zisku a finančně velmi úspěšná byla i zahradní slavnost Dne českého hasičstva v areálu zkonfiskovaného zámku hraběte JUDr. Jana Larisch-Mönnicha II. Tato oslava přinesla rovněž částku přesahující 10.000 Kčs do sborové pokladny. Této akce se zúčastnili i poslanec Ústavodárného národního shromáždění Československé republiky a budoucí ministr hornictví Augustin Kliment (* 03.08.1889 – † 22.10.1953), ministr vnitra Václav Nosek (* 26.09.1892 – † 22.07.1955) a předseda okresního národního výboru Alois Ševčík¹⁰. Programem provázal řídicí učitel vzdělavatel Jiří Adamus. Během roku 1946 zasahovali hasiči u 8 požárů.

V roce 1947 proběhla valná hromada 2. března. Zástupce MNV Jindřich Řondík sdělil, že je se sborem a jeho prací spokojen. Jednotliví funkcionáři přečetli své zprávy, kdy zvláště důležitá je zpráva strojníka Štěpána Kluse, jenž řekl doslova, že „je vše v pořádku až na hasičský vůz, který nestojí za nic. Za každou cenu třeba nový vůz.“ A uplynulo ledva pár dní od výroční valné hromady a ač se to zdá být neuvěřitelné, tak naši hasiči stačili zakoupit nový automobil značky Škoda typ 256 B (viz obrázek 78), na nějž místní národní výbor, jak slíbil, přispěl a to krásných 40.000 Kčs, samotný vůz stál potom 50.000 Kčs. Ač byl tedy Jindřich Řondík zapřísáhlý komunista, jenž přispěl k upevnění nastupujícího režimu, tak svůj slib podporovat náš sbor, narozdíl od prvorepublikových zastupitelů dodržel. Mimo vůz zakoupili zastupitelé místního národního výboru pro hasiče ještě 30 stejnokrojů barvy khaki, jen helmy si museli hasiči zakoupit sami. Opět bylo dohodnuto, že karoserii vozu udělá pan Urbánek z Rychvaldu, což byla též záležitost dalších 45.000 Kčs, avšak jak prohlásil zbrojmistr František Kořonek: „Neděláme vůz na pár roků, nejméně na 50 let a proto se má dobře uvážit co a jak.“ Naštěstí se ovšem další nový vůz pořídil o celých 27 roků dřív, o tom ovšem na patřičném místě. Na karoserii přispělo MNV dalších 30.000 Kčs. Vůz jsme měli přibližně do roku 1975. Během roku pořádal sbor tradiční ples, o slavnostech a zásazích u požárů není žádných zpráv.

Rok 1948 byl rokem převratných událostí, neboť přišel únorový puč, neboli tzv. Vítězný únor, a Československo se na dlouhých 41 let pohroužilo do komunistické totality, jež změnila chod dějin a to nikoli pouze těch velkých, ale i dějin požární ochrany. Pro naše hasiče to ale nebyla zlá doba, neboť MNV si je na rozdíl od prvorepublikového obecního

zastupitelstva hýčkalo a pomáhalo jim, jak mohlo. Ostatně hasiči museli mít i své zastoupení v místních, okresních i krajských akčních výborech, jak se dohodl Svaz československého hasičstva se sídlem v Praze s Ústředním akčním výborem se sídlem rovněž v Praze a měli zakázáno tvořit své vlastní akční výbory. V mnohých jiných sborech a zvláště ve vyšších hasičských instancích probíhaly čistky nepohodlných jedinců, jež byli zbavováni funkcí a vyhazováni ze sborů. Našemu sboru se toto řádění ovšem podle všech dostupných zpráv vyhnulo a celý rok probíhal klidně. Velký byl tento rok ovšem i pro samotnou Karvinou, neboť počalo vznikat město tak, jak jej známe dnes, neboť došlo ke sloučení Ráje a obcí Darkov a Staré Město s městy Fryštát a Karviná v jeden územní celek, jenž byl pojmenován Karviná. Samotná jednání o sloučení se vedly již od srpna roku 1945 a to zvláště z důvodu zvyšující se těžby uhlí, jež zapříčinila změny krajinného rázu a omezila sídelní možnosti zvláště ve městě Karviné. Došlo tedy ke spojení, kdy z názvů samostatných obcí se staly místní části, které se označovaly číslovkou a názvem. Nejmarkantnějších změn doznal Fryštát, jehož název se mezi lety 1949 až 1971 přestal oficiálně používat, na místo toho užíval označení Karviná 1-Město. V roce 1971 se pak vrátil k názvu Karviná 1-Fryštát. Ke zmíněným pěti částem se v roce 1971 přidaly tři sídlištní celky a to Nové Město, jež bylo předtím součástí Fryštátu, Mizerov a Hranice. V roce 1975 se ke Karviné připojila obec Louky. Původní historické město Karviná vlivem poddolování postupně zaniklo a název Karviná se přestal užívat, načež tato část dostala příhodné, avšak smutné označení Doly.

Zpátky však k našim hasičům, nic nenasvědčuje tomu, že by v tomto roce proběhla výroční valná hromada, neboť o této není žádného zápisu v knihách a v žádném z pozdějších rekapitulací není zmíněno, že by se valná hromada uskutečnila. Celý rok probíhá velmi klidně a nedochází k žádným významným negativním jevům. Počínají se nutné přípravy na stavbu nové hasičské zbrojnice a v souladu s duchem nové doby jsou uzavírány závazky na bezplatné odpracování hodin. Nová zbrojnice je prvořadým cílem „akce Z“ a prvních let prvního pětiletí. V posledním čtvrtletí roku probíhají přípravy jubilejních oslav 25. výročí založení hasičského sboru, jež se uskutečňuje následující rok.

V roce 1949 probíhá jubilejní valná hromada 25. výročí sboru a to dne 13. února v hostinci paní Aloisie Grobelné (v Ráji č. p. 54). Zhodnocení činnosti na úseku represe za těch 25 let provedl velitel Emil Švéda a celkové zhodnocení další činnosti provedl hasič Adolf Fábera. Dále promluvíli někteří další funkcionáři a zvláště se vzpomenu na ty, jež zemřeli. Promluvil i předseda MNV Jindřich Řondík, který vysoce zhodnotil práci hasičského sboru, mimo jiné řekl, že sbor je v dobrých rukou, že je s prací spokojen, jiného si nepřeje, jen aby se

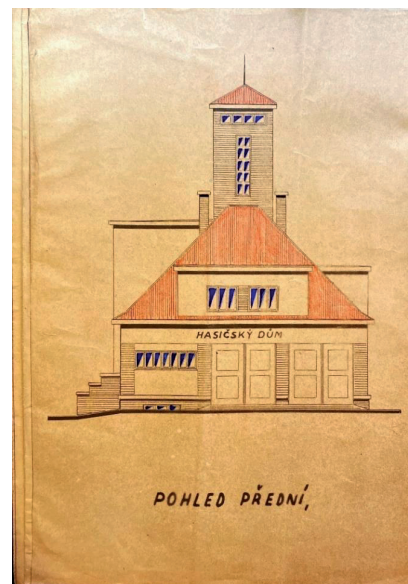
¹⁰ Komunista, který byl pověřen krajským pověřencem Komunistické strany Československé Vilémem Novým po druhé světové válce úkolem organizovat politický život, ustanovit prozatímní obvodní výbor komunistické strany a zakládat ve spolupráci s dalšími členy komunistické strany stranické orgány a národní výbory v obcích na Karvinsku.

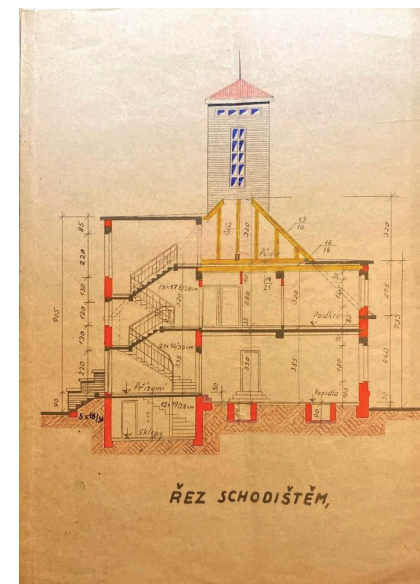
v této ušlechtilé práci pokračovalo a popřál všem význameným hodně zdraví, hodně sil a úspěchů v další práci.

Nejkrásněji a nejobšrněji promluvil vzdělavatel sboru Bohumil Lasák a já si zde dovoluji uvést doslovně tu část jeho řeči, jež je aktuální i dnes: „Milé sestry, vážení bratři, tato slavnostní jubilejní valná hromada nás svolává k společnému jednání, abychom přehlédli to, co jsme vykonali a současně si vytýčili nové další úkoly do příštích dní. Bude záležitosti na činovnících, zda půjdeme kupředu či budeme-li těžiti jen z odkazů a díla našich předků. V rukou činovníků spočívá klíč k úspěchu, oni musí býti oporou a štítem našeho hasičského sboru. Je naší povinností vši silou jim pomáhati a vždy je v jejich těžké, dobrovolné a nezištné práci podporovati, aby se nebili nikdy osamoceni. Jeden za všechny a všichni za jednoho, vždy a ve všem. My hasiči netvoříme jen uzavřený kruh lidí, který slouží a který by žil jen pro sebe. Ochotně se dáváme do služeb veřejných a soukromých a tím pomáháme svému bližnímu. Jsme přední stráž v obraně majetku, který často hájíme i za cenu svého života. Myšlenka hasičská, toť nejkrásnější poslání člověka a nemělo by býti v obci jediného občana, který by opomíjel hasičských sbor, zvláště majitelé jakéhokoliv majetku, který může býti ohrožen ohněm. Pevně věříme, že myšlenka hasičská pronikne do každé rodiny a že v budoucnu už nikdy žádný nebude si z hasičů dělati posměch, jak tomu bylo kdysi. Často byli na vině sami hasiči, kteří hasičský kroj ponižovali a tím i sbor. Proto znovu prosím všechny bratry, aby jim byl kroj něčím posvátným a dle toho se v něm chovali.“ Po několika typických komunistických frázích pěkná řeč pokračovala. Následovaly proslovy hostů, předávání významenání, nové volby a závěrečná řeč starosty sboru Josefa Hefnera.

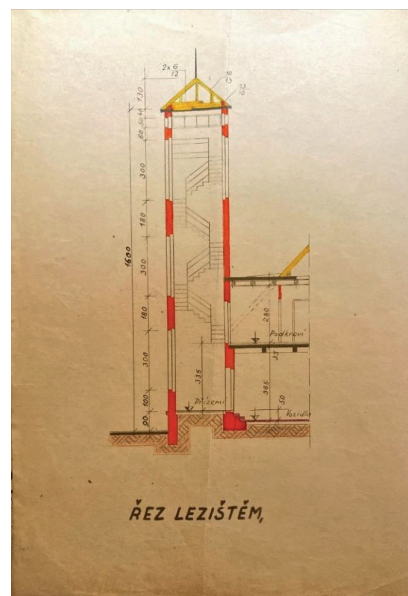
Rok běží ve znamení těžké práce při stavbě naší nové zbrojnice. Plány na stavbu obstaral velitel sboru Emil Švéda za cenu 1.000 Kčs. Stavitel Karel Tomala plány zkontroloval, odstranil nedostatky, načež byly tyto předány okresnímu národnímu výboru ke schválení. Dále byla prodána stará ruční stříkačka, jež stejně pouze stála na velkostatku, a peníze byly uloženy na vkladní knížku, načež byly použity rovněž na stavbu zbrojnice. Co se roku celkově týče, tak není známo, zda sbor pořádal ples, v září ovšem pořádal gulášovou party a hasiči se zúčastnili všech komunistických svátků, kdy takto činili až do revoluce. Sbor zasahoval nejméně u 1 místního požáru a 5krát se účastnil záchranných prací při povodních. Sbor v tomto roce taktéž sestavil první známé sportovní družstvo na soutěž dokonalý hasič, kdy družstvo sestávalo z: velitele sboru Emila Švédy, zbrojmistra Františka Kořonka, hasiče Miloše Hanka, hasiče Josefa Gavlovského, hasiče Josefa Kvičaly, náhradníka výboru Štěpána

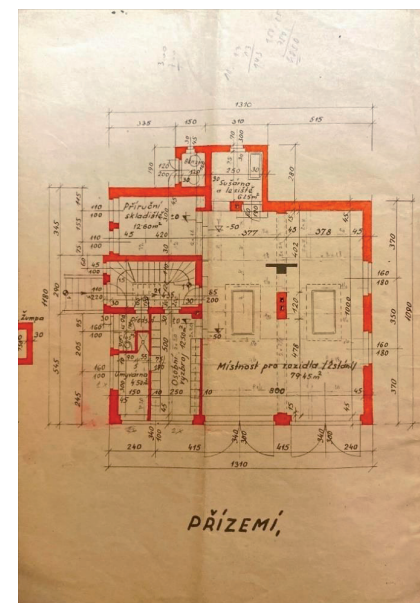
Obrázek 16 Vybraný plán z původních plánů zbrojnice.

Obrázek 17 Vybraný plán z původních plánů zbrojnice.

Obrázek 18 Vybraný plán z původních plánů zbrojnice.

Obrázek 19 Vybraný plán z původních plánů zbrojnice.

Obrázek 20 Oslava 1. máje.

Obrázek 21 Oslava 1. máje.

Hasičský rozpočet na rok 1950 pro Karvinou 4-Ráj.

Účet /podúčet/	V š e	
3694	Úrazové pojištění hasičů	1.000.- Kčs
3331	kancelářské potřeby	1.950.- "
3332	spotřeba otopu ve zbrojnici	1.350.- "
3333	spotřeba pohon.látek	5.850.- "
3334	spotřeba udrž.látek: materiál k opravám " " k čistění náhradní součástky pochodné	10.200.- "
3337	léčiva - doplnění lékárníčky	5.000.- "
3340	obleky, výstroj	14.800.- "
341	osvětlení zbrojnice	500.- "
343	spotřeba vody ve zbroj.	-
354	údrž.nemovit./opr.zbroj.cizí firmou/	-
356	"- movitostí /opr.inventáře cizí firmou/	2.500.- "
359	nájemné a pod.nákl. /uznávací popl./	-
362	poštovní, telef.poplátky	500.- "
3641	odbor.literatura	2.000.- "
365	honoráře a pod./ztráta výdělků, účast na kurzech/	5.000.- "
381	pojištění pov.ručení	1.500.- "
382	ostat.pojištění	4.000.- "
375	členské a pod.pov.přisp./OHJ/v š.sjezd.daně	7.000.- "
3348	spotřeba ostat.provoz.látek/zápalky, svíčky, petrolej, žárovky/	700.- "
363	dopravné	1.000.- "
	Celkem	64.850.- Kčs

Obrázek 22 Hasičský rozpočet našeho sboru na rok 1950.

Obrázek 23 Družstvo Ráj muži, 50. léta.

Obrázek 24 Družstvo Ráj chlapci, 50. léta

Dostála, člena výboru Lea Šnapky, náhradníka výboru Josefa Karase a hasiče Ervina Kolarčíka

V roce 1950 probíhá valná hromada 15. ledna. Na tuto valnou hromadu přišli zástupci jak MNV, tak zástupci okresní hasičské jednoty, obce, akčního výboru, komunistické strany, ale taktéž zástupci *Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego*, Sokola, tělovýchovných jednot, Československého svazu mládeže a zástupci dalších masových organizací. Valná hromada probíhala v dobré pohodě a nedošlo k žádným podstatným změnám ve funkcích. Zvláště byla chválena postupující práce na nové hasičské zbrojnici. V tomto roce proběhl sjezd hasičstva v Opavě, na nějž vysílá náš hasičský sbor jedno dobře vycvičené družstvo. Vedením družstva byl pověřen podvelitel František Fábera. Podstatnou změnou v dějinách požární ochrany byla i dohoda, díky níž přešla samaritánská služba, jež až doteď spadala pod Svaz československého hasičstva, pod Československý červený kříž. Během roku pořádal sbor ples. O zásazích u požárů není žádných zpráv a bohužel absence byť jen zmínky o počtu zásahů u požárů se stala tradiční, neboť volení jednatele přestali tyto informace zapisovat do svých zpráv a jen výjimečně uváděli jednotlivé zmínky o požárech (jež byly bohužel často nečitelné) a Státní okresní archiv Karviná obsahuje přehledy o zásazích u požárů pouze o celé sjednocené Karvině a nikoli o jejich jednotlivých částech a v drtivé většině případů bez uvedení zasahujících sborů a tak jsou tyto zprávy nepoužitelné a dále již počet zásahů neuvádím, ač jich bylo zpočátku ještě dost.

V roce 1951 byly *zákonem č. 68/1951 o dobrovolných organizacích a shromážděních* k 1. říjnu zrušeny veškeré existující spolky, kdy tato změna se dotkla i hasičstva, kteréžto bylo přeměněno na svaz. Okresní funkcionáři vzali tuto změnu velmi pozitivně, kdy napsali: „*Rok 1951 byl pro hasičstvo rokem historickým. Zákonem 62/1950 bylo hasičstvo oproštěno od dřívějšího spolkaření a postaveno na novou zdravou základnu. Zákonem 68/1951 stalo se masovou organizací. Těmito zákony byly hasičstvu dány předpoklady, aby důsledně plnilo úkoly jak v protipožární ochraně, tak také úkoly budovatelské.*“ Hasičský sbor byl rozdělen na dvě části a to hasičskou (od roku 1953 požární) jednotu, kterou vede a řídí předseda (kdy tato funkce nahradila starostu) a která hospodáří samostatně a na hasičský (požární) sbor, který řídí velitel a který je financován z prostředků MNV. Situace se tak posunula k dnešnímu stavu, kdy existuje sbor dobrovolných hasičů jakožto spolek nebo pobočný spolek dle *zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku*, jenž rovněž hospodáří samostatně a jednotka sboru dobrovolných hasičů, jež je povinně zřízovaná nebo zajištěná obcí ve smyslu *zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně*, a kterou financuje obec.

MNV v Karviné schvaluje pro Ráj celkem 3 družstva. Velitelem sboru je schválen Emil Švéda a podvelitelem František Fábera. Na členské schůzi dne 14. března byli schváleni velitele družstev. Velitelem prvního družstva byl zvolen Josef Bocenda, jeho zástupcem Štěpán Klus, velitelem II. družstva byl zvolen Leo Šnapka a zástupcem Erich Švéda a velitelem III. družstva byl zvolen Adolf Fábera a zástupcem Karel Fryz.

Výstavba hasičské zbrojnice pokračuje a budova je již pod střechou, avšak výstavba nepokračuje tak, jak by pokračovat měla, neboť někteří hasiči neplní své závazky a tak chybí pracovní síly. Dochází k rozporům, neboť hasiči nejsou spokojeni a poukazují na to, že někteří berou peníze zadarmo a manuální práce se ani nedotkli a ti, kteří dřou rukama, nedostávají vůbec nic. Podle všeho se v tomto případě jednalo o velitele jednotky a I. místopředsedu Emila Švédu a pokladníka Ladislava Chmelíčka, jež dostávali od MNV peníze pouze za dohled nad stavbou zbrojnice. Ještě za dlouhých 26 roků poznamenává Adolf Fábera, že „*soudr. Chmelíček si to naprosto nezasloužil, aby byl pověřen dozorem u výstavby a co hlavní za peníze. Když byl z dozoru odvolán ihned vystupuje se sboru. Je třeba také říct, že s. Chmelíček byl členem našeho požárního sboru pouze jeden rok, a že byl členem pouze za peníze.*“ Pokladník Ladislav Chmelíček byl z dozoru stavby nakonec odvolán, načež měl odejít ihned ze sboru, nicméně dobové zápisy ze schůzí tomuto protirečí a tento se dále účastní aktivit sboru a skončil až k 1. květnu 1953, kdy „*jako důvod svého vystoupení sděluje, že se mu znechutilo působiti v HJ [hasičské jednotě] pro stále hašteření mezi členstvem a podezřívání z neupřímnosti.*“ Na stavbě samotné zbrojnice strávili naši hasiči během celého roku dohromady krásných 4.681 hodin. Dále byl uskutečněn 1 ples a 1 zahradní slavnost.

Od samého začátku roku 1952 se intenzivně pracuje na dokončení hasičské zbrojnice a připravují se oslavy otevření a předání hasičské zbrojnice do užívání. Na členské schůzi dne 2. března bylo schváleno dalších 1.500 hodin práce. Schůze ovšem byla radostná, neboť bylo připraveno i velmi chutné občerstvení a téměř nikdo z hasičů nevěděl proč, až nakonec, po probrání všech bodů programu, referent pro preventivní ochranu František Kořonek popřál předsedovi Josefu Hefnerovi k jeho sňatku, o němž právě téměř nikdo nevěděl a pouze velitel jednotky a I. místopředseda Emil Švéda a pokladník Ladislav Chmelíček poslali potají blahopřejný telegram jménem sboru. Když se to hasiči dozvěděli, tak bratru předsedovi přáli jako o závod a jednomyslně se usnesli, že mu bude pořízen svatební dar, dokonce nevěděli ani o zaslaném telegramu, jehož zaslání odměnili potleskem. Aby toho nebylo málo, tak 14. dubna se ženil i podvelitel a referent pro odborné školení František Fábera, jemuž sbor rovněž zakoupil svatební dar.

Stran hasičské zbrojnice je ještě hodně práce, avšak po vyřešení rozporů se každý člen podle svých sil a schopností zapojuje na dokončení výstavby. Pracovalo se tedy ještě intenzivněji a každý, až na pár liknavých bratrů, dělal co mohl, aby se stihla zbrojnice do slavnosti dokončit, což se nepovedlo, avšak nezbyvalo příliš mnoho věcí na dokončení.

Samotná slavnost proběhla dne 24. srpna, ač se původně měla odestat až 31. srpna (a dle úplně původních plánů dokonce už 31. července). Není jisté, proč bylo zvoleno toto datum, snad bylo přizpůsobeno soudruhu Eduardu Kovářovi, předsedovi MNV, neboť tento den nemohl přijít dokonce ani předseda sboru Josef Hefner, jelikož se mu ženil syn.

I přes zmíněnou nepříjemnost byla slavnost velmi úspěšná. Soudruh Kovář ocenil ve svém projevu záslužnou práci všech hasičů, jež se podíleli na stavbě zbrojnice. Poté přestříhl pásku a osobně předal klíče veliteli jednotky a I. zástupci Emilu Švédovi s přáním, aby o tento požární dům bylo řádně pečováno a aby sloužil pouze požární ochraně. Velitel jednotky a I. zástupce Emil Švéda poděkoval soudruhu Kovářovi za provedený akt a dobrá slova a všem ostatním, hasičům i občanům, jež se jakýmkoli způsobem zasloužili o dostavbu zbrojnice, za jejich práci.

Slavnost byla bohatá i na program, neboť kromě samotného aktu obsahovala tombolu a střelnici a mnoho jídla a pití. Finančně byla slavnost rovněž úspěšná, neboť čistý zisk z akce činil 50.264,60 Kčs. Pouze hasičský dorost se choval neukázněně a na následující členské schůzi muselo být debatováno o nutné nápravě. Ostatně na této schůzi bylo debatováno o mnohých důležitých věcech, zvláště stran dokončení posledních úprav na zbrojnici, ale i obsazení bytu, jež byl v hasičské zbrojnici umístěn. Tento byt byl nakonec dán do užívání veliteli 2. družstva Leu Šnapkovi. Celý rok byl plný těžké práce a hasiči pracovali s vypětím všech sil, neboť se podíleli i na stavbě nemocnice s poliklinikou Karviná-Ráj, jež stojí dodnes a s jejíž výstavbou se začalo již v roce 1951 a na dalších místech.

Výroční valná hromada proběhla v tomto roce dne 20. dubna a ples se uskutečnil již dne 6. ledna. Stran zásahů se dochovala zpráva, že naši hasiči dne 2. dubna zachránili kočího, jenž se topil v rozvodněné řece.

Nastal rok 1953 a s ním významná změna v zažité terminologii, kdy *zákon č. 35/1953 Sb. o státním požárním dozoru a požární ochraně* zaměnil hasiče za požárníky. Samotné slovo hasič bylo zařazeno mezi slova buržoazní (obdobně jako třeba slovo policista) a v oficiálních projevech se jednalo o proskribovaný výraz. Ze sboru dobrovolných hasičů se staly místní jednoty Svazu požární ochrany a jednotky byly označovány jako požární sbory. Změnily se i názvy některých funkcí a například ze starosty se stal předseda. Dále tedy užívám této terminologie.

Po lednovém plesu v roce 1953 přišel naší místní jednotě přípis z redakce časopisu Dikobraz, jež sprostě obvinila revizora účtů a zástupce velitele 1. družstva Štěpána Kluse z toho, že si nechal za jednu práci pro jednotu dvakrát zaplatit. Věc byla projednána a redakci byla zaslána odpověď tohoto znění: „*Přiložený přípis týkající se [povozníka?] Štěpána Kluse [...] byl projednáván za jeho přítomnosti ve výborové schůzi [...] a zjištěno dle výpovědi jmenovaného i svědků, že Štěpán Klus nežádal zaplacení jedné práce dvakrát, tak jak je v přípisu uvedeno. Po hasičské jednotce nežádal vůbec zaplacení, ale žádal pouze zapsání brigádnických hodin, které skutečně téhož dne s [párem?] koňmi na hasičské zbrojnici odpracoval.*“

Nedorozumění vzniklo po členské schůzi hasičské jednotky, které se později vysvětlilo.“

Valná hromada proběhla v tomto roce dne 15. února ve 14:00 hod. v hostinci paní Juráskové a na této výroční schůzi nedošlo k žádným podstatným změnám. Předsedou byl zvolen Josef Hefner, místopředsedou Karel Fábera, velitelem Emil Švéda a podvelitelem František Fábera. Výroční valná hromada proběhla velmi klidně, neboť u všech byla radost z vykonané práce. Zástupci okresní výboru Svazu požární ochrany, komunistické strany i všech přítomných masových složek chválili vykonanou práci místní jednoty.

Dne 4. července se uskutečnil zájezd na oravskou přehradu a do některých slovenských měst jako Ružomberok, Dolní Kubín apod. Tento zájezd byl požárníkům krásnou odměnou za výstavbu nové požární zbrojnice

Uvnitř požární jednoty nešlo ovšem vše tak, jak by mělo, neboť na výborové schůzi konané dne 14. července byl ostře zkritizován II. místopředseda a velitel sboru Emil Švéda a to od podvelitele a člena výboru Františka Fábery, neboť velitel začal zanedbávat svou činnost, již delší čas nebylo žádné běžné ani poplachové cvičení a celkově je činnost sboru v tomto roce slabá a „*funkcionáři sboru nejsou na svých místech*“. Kritika pokračovala i na členské schůzi dne 6. srpna a to opět ze strany podvelitele Františka Fábery, jemuž místní národní výbor vyčetl, že žňové hlídky v Karviné 4-Ráji vůbec nefungují a mnozí členové sboru se jich nezúčastňují, neboť bratr velitel Emil Švéda neinformuje hlídky včas a byli i případy, kdy hlídky informoval až den po akci. Podvelitel František Fábera celkově kritizoval činnost velitele Švédy, jenž se přestal o požární sbor úplně starat. Podvelitel Fábera ovšem nekritizoval pouze velitele Švédu, ale i zbrojmistra Kořonka, jenž zase zanedbával povinná školení protipožárních hlídek.

Celkově se morálka značně uvolnila a funkcionáři neplnili své povinnosti. Poměrně netradičně se tento rok uskutečnila ještě druhá valná hromada a to dne 13. prosince v požární zbrojnici. Tato valná hromada proběhla standardním způsobem a pouze předsedovi sboru

Josefu Hefnerovi bylo vytknuto, že o činnosti požární jednoty řekl jen velmi málo. Celkově pak během roku pořádali požárníci 1 ples, 1 výlet a 1 gulášovou party.

Od samého počátku roku 1954 připravují se oslavy 30. výročí založení požární jednoty. Velitel sboru Emil Švéda zcela zanevřel na své povinnosti a přestal docházet jak na výborové, tak členské schůze. Dne 13. června dochází na členské schůzi po delší diskusi k odvolání Emila Švédy z funkce velitele a na jeho místo byl zvolen František Kořonek. Z této schůze byl zaslán Emilu Švédovi děkovní dopis za jeho vykonanou práci se sdělením, že byl odvolán z funkce velitele. Emil Švéda byl v místní jednotě ještě jeden rok, načež skončil na vlastní žádost.

Samotné oslavy 30. výročí založení místní jednoty proběhly dne 18. července. Oslavy začaly slavnostní schůzí místní jednoty, na níž se sešlo 30 členů jednoty, okresní inspektor svazu požární ochrany Šimeček, soudruh Josef Owczarzy za MNV a *Polski Związek Kulturalno-Oświatowy* a další zástupci všech složek národní fronty. Samotnou slavnostní schůzi zahájil v 10:30 hod. předseda jednoty Josef Hefner a to těmito slovy: „*Dnes tomu jest 30 let trvání našeho sboru a mně dostalo se té cti, abych tuto schůzi zahájil. Jsem hrdý na to, vítám Vás všechny, bratři soudruzi a občané...*“ . Po přivítání okresního inspektora bratra Šimečka a zástupců masových složek, požádal přítomné o pět minut ticha za zesnulé bratry, jejich jména ponejprve přečetl. Pak pronesl několik slov o vývoji jednoty za těch krásných 30 let a zmínil taktéž, že byl tento na dvakrát zmodernizován. Následně požádal člena revizní komise Adolfa Fáberu o přečtení stručných dějin naší jednoty. Čtení těchto stručných dějin trvalo celou hodinu. Poté promluvili zástupci složek národní fronty, inspektor Šimeček a člen revizní komise Adolf Fábera. Tito chválili vykonanou práci a taktéž Československý stát a kritizovali dobu První republiky, kdy byli hasiči odkázáni na zlovůli obecních úřadů a hejtmanů. Dále nabádali jednotu, aby udělala masovou náborovou kampaň mezi mládeží a ženami a vyloučila ty členy, jež se nijak aktivně nezapojují do práce. Adolf Fábera taktéž promluvil o diplomech, odznacích Vzorného požárníka a jubilejních vyznamenáních, o nichž stručně řekl, že jednoduše nejsou. Inspektor Šimeček poznamenal, že by se tato záležitost měla projednat až na některé členské schůzi.

Ve 12:00 hod. předseda jednoty Josef Hefner schůzi ukončil a požádal všechny přítomné, aby se zúčastnili společného obědu v nové zbrojnici, „*oběd byl úplně zdarma a to guláš a pivo.*“

Ve 14:00 hod. následovalo cvičení, jež proběhlo na velkostatku Ráj a bylo zahájeno sirénou, plán cvičení vypracovali podvelitel a výcvikový referent František Fábera a velitel František Kořonek. Cvičení se zúčastnily družstva Darkov, Louky, Karviná-Město, Staré

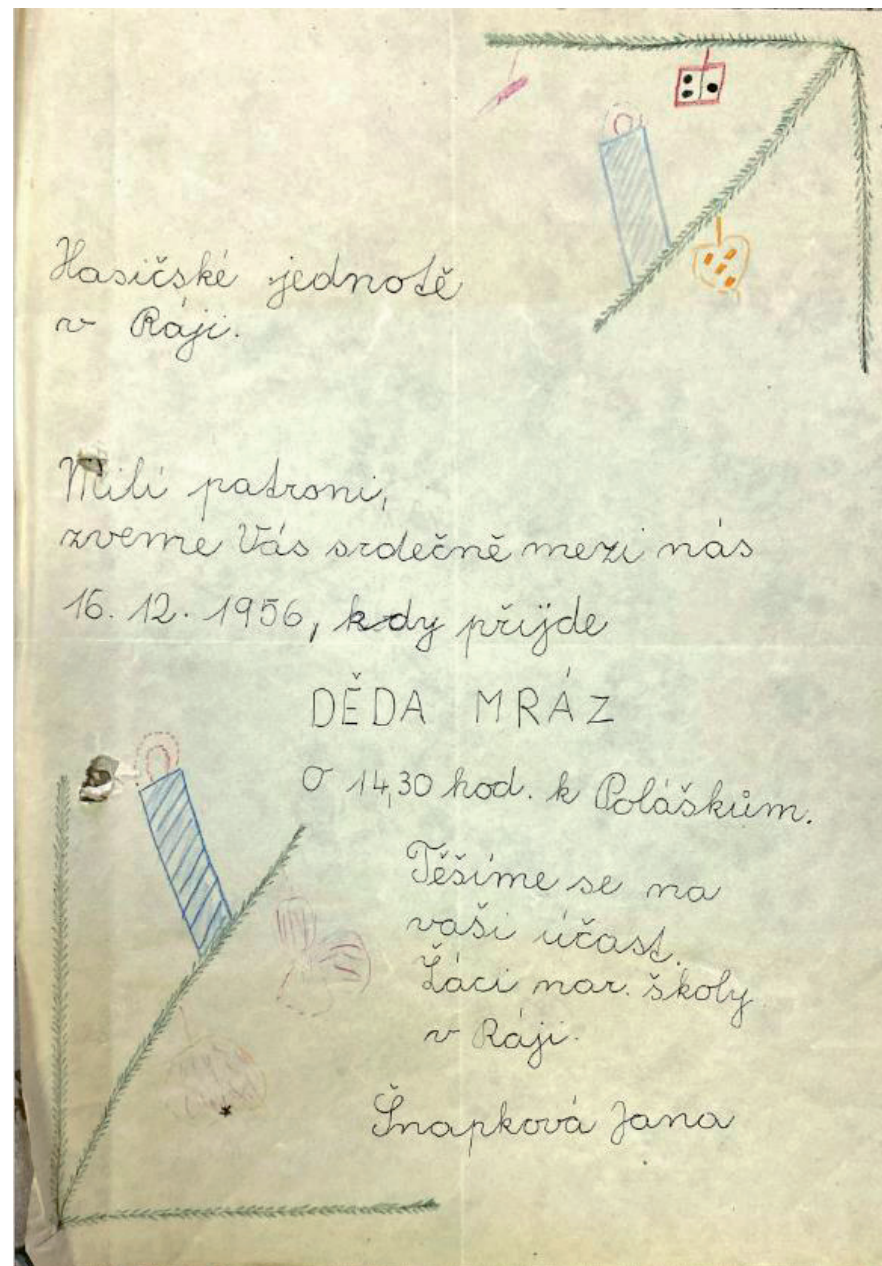
Město a Doly. Po cvičení následovala samotná slavnost, kde bylo spoustu jídla, pití, cen do tomboly atd. Výročí 30 let místní požární jednoty Ráj tak bylo řádně připraveno a důstojně oslaveno.

Dne 15. srpna byl plánován zájezd do *Demänovských jaskýň* na Slovensku, avšak nikdy k němu nedošlo, neboť MNV nepovolil tento zájezd požárním vozem. Do konce roku nedošlo k žádným událostem ani žádným negativním jevům. V průběhu roku pořádali požárníci 1 ples, o dalších slavnostech nejsou žádné zprávy. Během roku bylo odpracováno celkem 518 brigádnických hodin na zbojnici a několik stovek dalších hodin v zemědělství ale i jinde. Z tohoto roku se výjimečně zachovala zpráva i o zásazích požárního sboru u požárů, kdy požární sbor zasahoval u 3 požárů v Karviné a u 1 v Petřvaldu a dále u povodně, přičemž zachránili 4 lidské životy.

V roce 1955 se valná hromada uskutečnila již 2. ledna. Na této valné hromadě došlo ze strany podvelitele a výcvikového referenta Františka Fábery k opětovné kritice bývalého velitele Emila Švédy, dále kritizoval jednatele Františka Hanka za to, že do své zprávy funkcionáře neuvedl vše. Fábera byl nakonec uklidněn členy jednoty. Předseda Josef Hefner sdělil zástupci Svazu požární ochrany, že žádá, aby jejich vozidlu byl udělán kryt karoserie, neboť bez krytu (viz obrázek č. 78) působí nezdravě na členy během deštivého nebo slunného počasí a dále žádal o přidělení pozemku na konání cvičení. Dne 16. ledna z jednoty vystupuje jednatel František Hanek. Jeho funkci dobrovolně převzal František Fábera až do zvolení nového jednatele.

Dne 24. dubna převzala požární jednotka patronát nad zdejší českou národní školou. Patronát nebyl ovšem pouze formálním gestem, ale požárníci byli zváni na různé akce mateřské školky (viz obrázek 25).

Dne 1. října uvolnil Leo Šnapka byt v hasičské zbrojnici, aby jej předal novému nájemníkovi, jenž byl vybrán z řad zájemců na členské schůzi dne 4. září po bouřlivé diskuzi. Byl jím bývalý člen Karel Balcar (vystoupil ze sboru 16. ledna 1955). Tato bouřlivá diskuze proběhla především mezi členem revizní komise Adolfem Fáberou a velitelem Františkem Kořonkem. Kořonek vyčetl Fáberovi, že jedná jako diktátor a bere na schůze lidi, kteří jinak na schůze nechodí jen proto, aby se vše odhlasovalo podle jeho představ, načež jej nařkl z toho, že může za to, že sbor neodvedl 50.000 Kčs (asi na daních? V textech to není specifikováno). Adolf Fábera požádal jednatele Františka Fáberu o doslovné zaprotokolování velitelova výroku. František Fábera se následně vzdává funkce podvelitele pro zatíženost dalšími funkcemi a chování některých členů, jež zasahují i do cizích funkcí. Po dlouhém přesvědčování si však funkci ponechal až do příští valné hromady. Za obvinění ze zpronevěry

Obrázek 25 Pozvánka na akci od patronátní školy.

podává člen revizní komise Adolf Fábera proti veliteli Františku Kořonkovi trestní oznámení pro urážku na cti. V tomto roce již nedošlo k žádným podstatným změnám ani žádným negativním jevům. Během roku pořádal sbor 1 ples a 1 zahradní slavnost.

Z let 1956 až 1973 byly ucelené zápisky ze schůzí dlouho považovány za ztracené a podařilo se je najít teprve před několika dny skryté pod těžkou vrstvou prachu na půdě a již je nebylo možné využít pro tento almanach, který byl připraven pro tisk a tak tato léta shrnuje jediný souvislý přehled informací a to *Zpráva a zápis z „Oslav 50letého Výročí“ Požárního sboru Karviná 4-Ráj. ve dnech: 3 a 4. 8. 1974*, který sepsal jednatel Adolf Fábera a v němž je shrnuto prvních 50 roků našeho hasičského sboru a z něhož jsem částečně čerpal i pro předchozí léta, ačkoli jsem opravil nesrovnalosti podle dobových zápisů ze schůzí, článků v časopisech, obecní kronice atd. Bohužel informace ze zprávy jsou velmi stručné, avšak snažil jsem se je doplnit o další známé informace, jež jsem vyčetl ze staré korespondence.

V roce 1956 proběhla výroční členská schůze beze změn ve funkcích výboru. Na členské schůzi dne 25. března velitel sboru František Kořonek odvolává urážku Adolfa Fábery ze zpronevěry peněz a prosí o pozastavení trestního řízení. Jelikož je ovšem Adolf Fábera od roku 1945 veřejným činitelem, tak nesouhlasí s odvoláním urážky s tím, že si měl velitel předem rozmyslet, jaký výrok pronesl. Za velké aktivity kpt. Šimečka, náčelníka okresní inspekce požárního dozoru (dále též OIPD) přistupuje nakonec Adolf Fábera ke smíru. Následně 14 dní nato, na členské schůzi konané dne 8. dubna, vzdává se nakonec František Kořonek funkce velitele, jak měl již původně v plánu a novým velitelem byl zvolen Josef Bocenda. Na místo pokladníka za Josefa Bocendu byl zvolen František Valošek. V tomto roce se taktéž stal Adolf Fábera výcvikovým referentem našeho soutěžního družstva a pod jeho vedením se rajské družstvo stává vůbec poprvé vítězem okresního kola soutěže požárních družstev v rámci okresu. Byl to vůbec první takový úspěch od založení požárního sboru a v dalších letech se podobné úspěchy opakovaly, avšak bohužel nemáme zmapované všechny soutěže které jsme vyhráli natožpak ty, kterých jsme se zúčastnili. V souvislosti se soutěží je dobré zmínit i jednu tuze nešťastnou událost, jež souvisí právě se zmíněným cvičením. Naše družstvo se zúčastnilo okrskového přeboru v Petrovicích, kde ze zúčastněných asi 20 sborů získalo první místo. Profesionální požární útvar v Karviné, v němž byl velitelem pravděpodobně František Glombek¹¹, dosáhl v závodě na 200 metrů času 96 sekund, avšak působením Glomba u dozorčího člena komise, jenž byl rovněž příslušníkem profesionálních

příslušníků z povolání a tudíž spolupracovník Glomba, byl jím upraven čas na 89 vteřin. Adolf Fábera ihned proti tomuto podvodu protestoval u štábu OIPD se žádostí o opakování s tím, že čas uváděný jako výsledek neodpovídá skutečně docílenému výsledku.

Následně dne 15. července 1956 se konal okresní přebor vítězů okrskových soutěží. Jakmile naše družstvo přijelo k soutěži do Suché, bylo přivítáno nemístnými poznámkami Glomba ve znění: „*Co vy frajeři, hrdinové? Jaké to máte ty sekerky, proč jste si to nenechali natřít? Jsem zvědav na Vás, vy morusi, co dokážete...*“ Pronášel ještě další obdobné poznámky, načež chtělo naše družstvo skončit, avšak nakonec znechuceně zůstalo. Při vodním útoku byl Glomb členem hodnotící komise a jeho urážky nepřestávaly, ba se stupňovaly, až nakonec vykulminovaly tím, že si na něj naše místní jednota stěžovala u okresního národního výboru a okresní inspekce požárního dozoru. Jak spor dopadl není jasné. V srpnu byla pořádána zahradní slavnost v zámecké zahradě.

Celý rok 1957 probíhal v naprostém poklidu a nedošlo k žádným podstatným změnám ve funkcích výboru ani v celkové činnosti požární jednoty. V lednu se uskutečnil tradiční požárnický ples v hostinci paní Poláškové (v Ovečce). V tomto roce byl zakoupen televizor a umístěn ke společnému poslechu v zasedací síni ve zbrojnici. František Valošek a František Harok byli pověřeni obsluhou televizoru. Jelikož v této době bylo velmi málo vlastníků televizorů, mohli se vysílání televizních programů zúčastňovat nejen příslušníci jednoty, ale i občané, což vyústilo v to, že zasedací síň byla vždy a každý den plná k prasknutí.

Rok 1958 rovněž probíhal v naprostém pořádku. V tomto roce se vzdává funkce velitele František Fábera pro zatížení ostatními veřejnými a politickými funkcemi a navrhuje do funkce velitele Františka Kořonka. Jeho návrh byl členskou schůzí jednohlasně schválen a tak se František Kořonek stává opět velitelem požárního sboru. K žádným mimořádným událostem již v tomto roce nedošlo.

Smutným dnem byl 11. únor 1959, neboť zemřel dlouholetý předseda požární jednoty Josef Hefner, jeden ze zakládajících členů našeho hasičského sboru. Požárnictví jej stálo život, neboť se nachladil při jednom z výjezdů a zemřel. Je třeba říci, že zesnulý Josef Hefner byl požárníkem tělem i duší, jenž vždy svědomitě plnil povinnosti, jež vyplývaly z jeho funkce, a měl obrovskou zásluhu na povznesení celkové úrovně jednoty. Po jeho odchodu byl na místo předsedy zvolen zakládající člen Ludvík Kolarčík, který ve funkci setrval jen do roku 1960.

Zejména 60. léta jsou dobou, kdy byl nadřizenými orgány kladen velký tlak na požárníky stran neustálých preventivních prohlídek v rodinných domech, podnicích atd. o tradičních žňových hlídkách ani nemluvě. Nejrůznější neustálé schůzování a školení ve spojitosti se smrtí milovaného předsedy Hefnera zapříčinili to, že mnoho lidí skončilo.

¹¹ V dopise je psáno pouze soudr. Glomb, avšak dle Příspěvků k dějinám požární ochrany okresu Karviná od Petra Becka byl velitelem profesionálních požárníků v předmetné době František Glombek. Předpokládám, že je jméno zkomolené, jinak se může jednat ještě o Benjamína Glomba, člena předsednictva okresního výboru Svazu požární ochrany v Karviné.

Obrázek 26 Pozvánka na požárnický ples z roku 1957.

Obrázek 27 Družstvo Ráj, cca 1966.

V roce 1961 byl zvolen předsedou Leo Šnapka, jež v této funkci setrval do roku 1965. Předseda Šnapka vzorně plnil úkoly své funkce a pozvedl celkovou činnost požární jednoty na všech úsecích. Během čtyř let jeho působení probíhalo vše v naprostém pořádku a činnost sboru byla kladně hodnocena..

V roce 1965 byl zvolen předsedou požárního sboru Karel Chobotský, který v této funkci setrval až do roku 1969. Roky 1965 až 1966 probíhaly rovněž velmi poklidně a bez nějakých zvláštních mimořádných událostí.

V roce 1967 byl zvolen velitelem požárního sboru Jan Mecerod, který v této funkci působil do roku 1969. Dle Adolfa Fábery, jež jej později hodnotil, „byla tato volba neuvážená, pro jeho postoj a z jiných závažných věcí musel být z funkce odvolán a dokonce byl vyřazen z členství tohoto sboru a odvolán OV.SPO [okresní výbor svazu požární ochrany] z dálkového studia požární ochrany.“ Ve skutečnosti dělal Jan Mecerod pro místní jednotu první poslední a vyřazen byl pro svůj negativní postoj k vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa a komunismu vůbec. Jinak se roky 1967 až 1969 obešly bez mimořádných událostí.

V roce 1970 byl zvolen novým předsedou sboru František Kořonek a novým velitelem Stanislav Owczarzy. Léta 1970 až 1974 byla rovněž velmi poklidná a právě kolem roku 1970 jsme vyzískali nový vůz Tatra 805. V roce 1973 se náš sbor v rámci soutěže o nejlepší požární sbor umístil na prvním místě, což se mu v posledních letech opakovaně podařilo i v rámci okrsku.

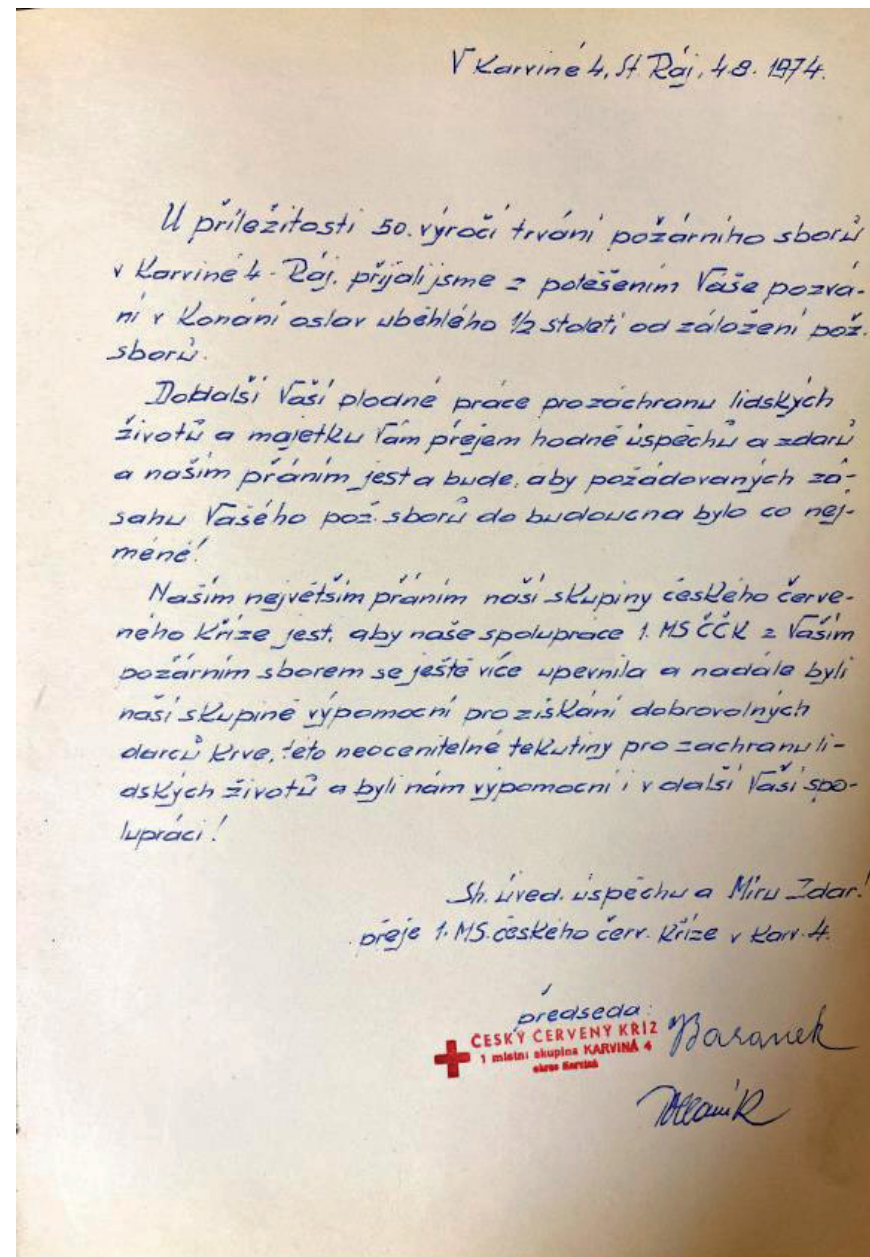
Od roku 1974 máme znovu ucelené zápisky ze schůzí, bohužel většina těchto zápisků je psaná roztřeseným a na mnohých místech zcela nečitelným písmem. Celý rok 1974 samozřejmě proběhl v duchu příprav oslav 50. výročí založení naší požární jednoty. Z tohoto roku taktéž pocházejí nejstarší dokumenty ohledně naší hasičské zahrady, jež se nachází na ul. Kubiszova, v Karviné-Ráji, za garážemi a kterou pravidelně pronajímáme na nejrůznější akce. Tuto nám daroval jakýsi sedlák Linzer, jež byl buď našim požárníkem nebo podporovatelem a sám měl domek vedle hasičské zahrady v místech, kde je dnes Sál království svědků Jehovových. Na zahradě probíhaly zvláště pravidelné brigády, dohodnutá ovšem byla též přístavba kuchyně. Na zahradě ovšem požárníci nejen pracovali, ale též si užívali, jak o tom svědčí drobná oslava smažení vajec, jež se uskutečnila 1. června. Ještě v květnu se někteří požárníci zúčastnili oslav 110. výročí vzniku českého dobrovolného hasičstva v Parku J. Fučíka v Praze.

Když už je řeč o oslavě 50. výročí založení našeho sboru, tak tyto oslavy, jež se odehrály ve dnech 3. a 4. srpna 1974 byly velkolepé. První den, totiž 3. srpna byl pořádán

noční karneval a požární cvičení u řeky Olše a druhý den v 8:30 hod. proběhl hlavní program a to v kulturním domě městského národního výboru (až na oběd, jež se podával v budově *Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego*). Kromě členů naší místní jednoty a politických zástupců zejména z řad místního národního výboru se zúčastnili i požárníci dalších základních jednot a to z Karviné 1-Hranic, Karviné 2-Dolů, Karviné 3-Darkova, Karviné 5-Starého Města, Doubravy, Havířova 2-Životice, Stonavy-Dolanu. Stonavy – Nového Světa, Bludovic, Chotěbuze a Horního Žukova a možná Šunychlu a samozřejmě i představitelé okresního výboru Svazu požární ochrany Karviná, ale i představitelé krajského výboru, ústředního výboru a federálního výboru Svazu požární ochrany a členové dalších občanských organizací jako jsou 1. místní skupina Karviná 4-Ráj Českého červeného kříže, *Polski Związek Kulturalno-Oświatowy*, Klub důchodců Karviná 4 občanský výbor č. 11 a č. 12, Automotoklub svazarmu Československé republiky Kovona, Jednota-Jednoš č. 114 a některé další. Na oslavu 50. výročí stejně jako na letošní oslavu 100. výročí rovněž přispělo Město. Na oslavě nechybělo občerstvení a alkohol a taktéž střelnice, kolo štěstí, hry pro děti, kuželky, výstava, promluvil mnoho zástupců výše zmíněných spolků, jež popřáli naší jednotě jen to nejlepší a některé tyto zprávy se i zachovaly v pamětní knize z daného dne (viz obrázek č. 28).

Průběh slavnostní schůze řídil velitel Stanislav Owczarzy, zprávu o činnosti sboru zpracoval a přečetl jednatel Adolf Fábera. Originál této zprávy se dodnes zachoval a částečně jsem z této zprávy i čerpal. Na oslavu bylo objednáno nejméně 110 obědů, 400 ks cukroví a hodně piva. Jak již bylo řečeno, tak schůzi řídil velitel Stanislav Owczarzy, kterak ovšem schůzi zahájil a co řekl, není známo, načež následovala dlouhá zpráva jednatele Adolfa Fábery ohledně kompletní historie našeho sboru (bohužel některé informace z této zprávy nebyly úplně korektní, ale vše, co jsem objevil, jsem opravil dle současného stavu poznání). Na závěr přečetl dlouhou hodnotící řeč, jež si dovoluji uvést kompletní, tak jak byla v dané době napsána, včetně obsahově prázdných a formalisticky znicích vět komunistické agitace: „*Soudružky a soudruzi. Závěrem. Zdejší požární sbor po celou dobu trvání zajišťoval a plnil úkoly uložené jak nadřízených orgánů, tak vlastní úkoly, které byly vždy schválené na výročních členských schůzích. Po celou dobu zajišťoval sbor provádění preventivních prohlídek a dohlídek ve všech skupinách. Zajišťoval úkoly jak topného, jarního a žňového období. Vždy se řídil stanovami a jednacím řádem. Vždy a pravidelně od roku 1945 zúčastňoval se sbor všech jak stranických tak státních oslav. Své uzavřené závazky byly vždy nejen splněné, ale po každé překročené. Od roku 1945 vždy velmi dobrá spolupráce se všemi složkami národní fronty, s orgány lidové správy, s okresním výborem Svazu požární ochrany, s okresní inspekcí požární ochrany i mezi občany.*“

Obrázek 28 Přání naší jednotě od místní skupiny Karviná 4 Českého červeného kříže

Ne vždy zvolený výbor pracoval tak, jak pracovat měl. Zaleželo na lidech, kteří byli ve vedení, vždy když jednotliví funkcionáři neplnili své povinnosti docházelo k nesvárům, napadání jeden druhého, neplnily se úkoly, tím také docházelo k nechuti v práci ostatních členů sboru, proto často docházelo k odvolání z funkce jednotlivých členů jak jste sami slyšeli z rozboru 50leté činnosti.

Práci požárního sboru za těch 50 let je třeba rozdělit na dvě části. První část to jest práce požárního sboru od roku 1924 do roku 1938. Druhou část je třeba rozvést od roku 1945 do dnešního dne.

Neúporná, těžká, mravenčí práce byla od roku 1924 do roku 1938. V této době byl požární sbor odkázán pouze sám na sebe. Za těžkých podmínek a strádání byla pořizována výzbroj a výstroj. Jedině obětavostí a snahou všech členů mohlo se docílit určitých úspěchů. Dnes je třeba z tohoto místa, z této tribuny, upřímně poděkovat všem členům požárního sboru z dob První republiky za jejich obětavou a poctivou práci. Ze základajících členů jsou ještě mezi námi Karel Fábera a Ludvík Kolarczyk [Kolarčík], starí funkcionáři, kteří od kolébky do dnešního dne zůstali věrní zdejšímu požárnímu sboru. Ještě dodnes pomáhají podle svých sil a zdraví plnit úkoly, ačkoliv by již měli z aktivní činnosti odejít a dívat se jak úspěšně pokračuje výstavba díla, kterého byli v zrodu.

Dále je třeba ocenit práci Josefa, Jana a Karla Fryze, Lea Sznapki [Šnapky], Františka Korzonka [Kořonka], Josefa Karase, Štěpána Kluse, Adolfa a Františka Fábery.

Radostnější a veselejší práce ve sboru nastává v druhé části období, to jest od roku 1945 do dnešního dne, to je období, kdy jsme přešli z kapitalistického na socialistické zřízení. Od této doby náš socialistický stát prostřednictvím národních výborů zajišťuje všechny prostředky k zabezpečení požární ochrany.

Dnes už nemusíme živořit a strádat peníze na zakoupení těchto prostředků. Členové požárního sboru, kteří přistoupili po roce 1945, neví, co je to upisování bezúročných půjček, vlastního zakoupení stejnokroje a placení všech výloh na akcích apod. Jaké jsou poměry dnes, to se nám dříve narozeným nikdy nezдалo, že k takovým poměrům může někdy dojít. Dnes, jak všichni víme a přesvědčili jsme se, že je to skutečností.

Mezi první a druhou etapou jsou obrovské rozdíly. Hovoříme o tom dnes proto, aby si všichni naši mladší požárníci ujasnili a pochopili jaká byla těžká práce požárníků v době první kapitalistické republiky a jaké jsou poměry po osvobození naší vlasti Rudou armádou v socialistické republice. Dnes již nechceme od požárníků nic víc jen to, aby byli všichni aktivně činní, aby každý plnil dobře svoje úkoly a pomáhal podle svých sil a schopností plnit společné náročné úkoly, upevňovali sami u sebe dobrovolnou kázeň, svými příklady

nezneuctivali dobrou tradici a pověst českého hasičstva, vždy a za každých okolností hájí a pečovat o čest požární ochrany.

S pověřením výboru děkujeme všem členům požárního sboru za všechnu dosud vykonanou práci k rozkvetu tohoto sboru. Děkujeme OV SPO [okresnímu výboru Svazu požární ochrany] za pomoc při plnění náročných úkolů v požární ochraně, děkujeme radě městského národního výboru v Karviné za zakoupení a pořizování technické výzbroje a výstroje a ostatních prostředků k zabezpečení požární ochrany a za dobrou spolupráci a pomoc při plnění společných úkolů a těšíme se na další ještě lepší spolupráci. Děkujeme předsedovi a výboru [?uliční?] organizace KSČ za veškerou pomoc, kterou nám organizace věnuje, děkujeme rovněž i místnímu výboru národní fronty za pomoc a spolupráci.

Soudružky a soudruzi! Je třeba rovněž vzpomenout některých zakladatelů tohoto požárního sboru, kteří se nejvíce aktivně podíleli na rozkvetu požární ochrany zdejšího obvodu, kteří mezi námi již nejsou, kteří zemřeli, byli to Josef Hefner, Alois Bracháček, Josef Střelec, Karel Balcar, František Vanuch, Jan Kula, František Pala a František Ščerba. Dále je třeba ocenit práci v tomto sboru těch, kteří žijí, ale z našich řad odešli, především je to Emil Švéda. Byli to oni všichni jmenovaní, kteří v nejtěžších dobách První republiky, někteří i po osvobození, stáli v čele tohoto sboru a mají největší zásluhu na tom, že dnes požární sbor je na takové výši. Všem těm patří dík a uznání.

Končíme a prohlašuji jménem nás všech členů tohoto požárního sboru, že budeme dále ještě lépe a intenzivněji pokračovat v práci našich předchůdců, aby naše základní organizace mohutněla a silila, aby výsledky naší činnosti rok od roku se zlepšovaly, aby nastávající přebírací generace za nás se nemusela stydět, naopak, aby si z nás vzali poučení a radu k její další činnosti.

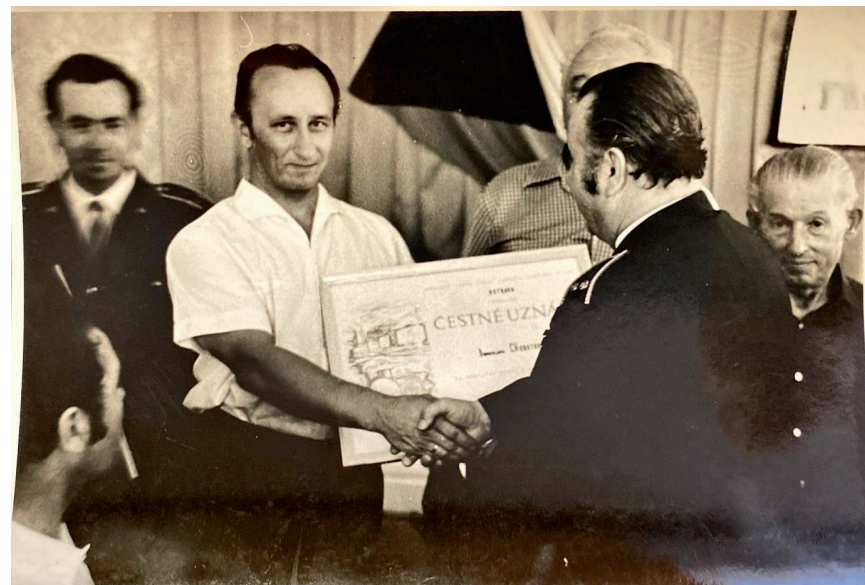
Děkuji za pozornost.“

Positivně sbor hodnotil i předseda místního národního výboru Emil Kantor, načež došlo k vyznamenávání členů, kdy byli zvláště oceněni starí zakládající členové, kterých již samozřejmě mnoho nebylo, neboť staré nahradili mladí. Mnozí mladí byli samozřejmě potomky těch starých a to i v několika generacích. Zmínit každého člena, jak jsem již uvedl na začátku, není možné, ale vzpomenout alespoň jména těch rodin, jež se vyskytují nejčastěji je na místě, jsou to Hefnerovi, Kolarčiči, Fryzovi, Owczarzi, Kořonkovi, Ondruchovi, Fáberovi atd.

Na schůzi konané dne 10. srpna 1974 byl kromě jiných úkolů vyhodnocen průběh oslav, jež byly označeny za výborné a zdařilé. Místopředseda Emil Pagáč poděkoval všem

Obrázek 29 Ludvík Kolarčík a Karel Fábera přebírají Čestné uznání za 50letou činnost

Obrázek 31 Bronislav Chobotský přebírá Čestné uznání.

Obrázek 30 Průběh oslav 50 let sboru.

Obrázek 32 Stanislav Owczarzy (vlevo) a předseda místního národního výboru Emil Kantor (vpravo) při předávání plakety.

angažovaným, načež byl zhodnocen příjem z oslav, kdy čistý zisk činil 7.215,45 Kčs (hrubý příjem 26.486,80 Kčs a výdaje 19.271,35 Kčs).

Výroční valná hromada roku 1974 se uskutečnila dne 24. listopadu a pravděpodobně na této valné hromadě se vzdal své funkce předsedy František Kořonek a na jeho místo byl ustanoven místopředseda Emil Pagáč. Na valné hromadě byl přítomen i pan Baránek z 1. místní skupiny Karviná 4-Ráj Českého červeného kříže, jež vyzdvihl pravidelné dárce krve z naší jednoty. Krev naši hasiči darují pravidelně dodnes.

Rokem 1975 se bohužel zúžil počet zdrojů o našem hasičském sboru a většina dochovaných materiálů byla po různu roztroušená a často špatně čitelná, neboť byla psána dosti roztrfesenou rukou.

Rok 1975 začal tradičním plesem, jehož účast a organizace byla ovšem mizerná, v květnu si uspořádali požárníci na zahradě táborák a již od dubna se začala zahrada pravidelně pronajímat, kdy vůbec poprvé jí měl Svaz mládeže, po němž následovalo Myslivecké sdružení. Dále pořádali požárníci smažení vajec.

Výroční valná hromada se v tomto roce uskutečnila až dne 26. října 1975 a proběhla v naprostém pořádku. V roce 1976 se neuskutečnila žádná valná hromada, ale pouze ples a slavnost. V roce 1977 se výroční valná hromada uskutečnila dne 26. listopadu a proběhla bez výrazných změn ve funkcích, dále se uskutečnil ples, gulášová party a nějaké další slavnosti.

V následujícím roce, tedy v roce 1978, vystřídal velitele Stanislava Owczarzyho Antonín Hefner. Dne 4. listopadu 1978 proběhlo celookresní námětové cvičení na obchodní dům Prior, na němž by nebylo nic zvláštního, neboť takových cvičení už zažili naši požárníci desítky, kdyby nešlo o nejkritičtější den v historii sboru vůbec. Naše Tatra 805 narazila do osobního vozidla Škoda MB-1000 na křižovatce ulic V. I. Lenina a VŘSR [Velké říjnové socialistické revoluce] a náš požárník, předseda Emil Pagáč, zabil člověka, neboť v osobním vozidle utrpěly dvě osoby zranění neslučitelná se životem a dvě osoby pak těžká zranění. Nehoda otřásla celou místní jednotou. Velitel Antonín Hefner přestal postupně plnit svou funkci a měl být nahrazen. Dne 22. dubna 1979 se chtěl předseda Emil Pagáč vzdát funkce kvůli rozsudku okresního soudu stran zmíněné nehody. Funkci si ovšem oba podrželi a na valné hromadě, jež se uskutečnila dne 8. prosince, byl předseda Emil Pagáč znovu zvolen.

Samozřejmě některé problémy byly stále stejné, na většinu akcí chodili jedni a titíž lidé a druzí jen přihlíželi, pokud vůbec. A tak soutěžili, zasahovali a účastnili se školení, oslav atd. pořad ti samí. Nicméně tento problém je v mnohých hasičských sborech a v našem hasičském sboru nebyl jen v této době ale i dřív a i později.

V roce 1981 došlo ke změnám ve funkcích, novým předsedou byl zvolen Václav Fryz a novým velitelem byl po schválení místním národním výborem zvolen Štěpán Hefner, Antonínův bratr. Kromě této změny proběhl rok v naprostém pořádku. Sbor uspořádal soutěž a několika se zúčastnil a na zahradě dokonce konal srnčí hody. O letech 1982 a 1983 toho nelze mnoho říci, neboť to byly klidné roky, dále se soutěžilo, pořádali se plesy, konaly se brigády atd. V roce 1984 proběhly oslavy 60. výročí založení místní jednoty a to v budově Nové hutě Klementa Gottwalda. Přítomni byli bratr Doležal z okresního výboru Československé požární ochrany, Emil Kantor, předseda místního národního výboru a další funkcionáři složek národní fronty. Hostům byli předány plakety s proudnicí, jež na poslední chvíli vyhotovil hasič Břetislav Svoboda, který do naší požární jednoty přestoupil z jednoty Louky v roce 1979. Po slavnostním obědě proběhla soutěž v požárním sportu u řeky Olše pod mostem, načež následovala zahradní slavnost. V tomto roce se podařilo veliteli sboru Štěpánu Hefnerovi vyzískat nový vůz, cisternovou automobilovou stříkačku (dále jen CAS) Tatra s obsahem 6 m³, avšak bohužel se tento vůz u nás dlouho neohrál a pravděpodobně ještě v tomto roce byl převeden do Těrlicka, načež jsme v roce 1985 díky požárníkovi Miroslavu Šebestovi vyzískali ze šachty ČSM vozidlo Škoda CAS 16 RTO Trambus, které bylo ovšem ve velmi špatném technickém stavu a pouze za velkého úsilí velitele a dalších členů bylo vozidlo zprovozněno. Vozidlo bylo navíc tak těžké, že na zbrojnici popraskala podlaha a musela být zrekonstruovaná.

Ve stejném roce se místní jednota usnesla založit družstvo žen. První velitelkou družstva žen byla ustanovena Terezie Kondiolková. V tomto roce se vyplavila řeka Olše, načež byly zatopeny zvláště Lázně Darkov. Naši požárníci strávili tři dny čerpáním vody v dětské zotavovně. Vzhledem k přijatým protizáplavovým opatřením, kdy byly zvláště stavěny zátarasy u řeky Olše, nemohl již náš požární sbor v blízkosti této řeky cvičit. Jinak byl rok klidný a většinu roku působili naši hasiči jakožto požární asistenční hlídky na plesech, zábavách, koncertech a sportovních utkáních.

V následujícím roce požární sbor bojoval s lesními požáry v Loukách i v Hranicích a doplňoval vodu v kantýně Výstavby ostravsko-karvinských dolů (pozdější VOKD), ale i do lokomotivy na dni dětí. Do městského výboru svazu požární ochrany byli navrženi Štěpán Hefner a Břetislav Svoboda. V městském výboru svazu požární ochrany působil Břetislav Svoboda do roku 1991, kdy mezi léty 1988 až 1991 zastával funkci předsedy městského výboru svazu požární ochrany.

Na začátku jara 1986 se požárníci zúčastnili jako požární hlídka pálení vetry u řeky Olše, jež po skončení akce vodním dělem uhasili. Všichni přítomní byli šokováni, že již za

pouhé tři minuty se může automobilová stříkačka vyprázdnit. Dařilo se i mladým požárníkům, jež se pod vedením vedoucího Konička, jež dělal vychovatele ve zvláštní škole v Karviné-Ráji (kdy z dětí z této školy v jednu dobu rovněž sestavil družstvo), velmi vysoko umisťovali v nejrůznějších okresních soutěžích a odnášeli si spoustu cen a to až do roku 1991, kdy Koniček skončil a byl nahrazen Josef Balvínem, rovněž vychovatelem. Dětských družstev měl náš sbor za svou existenci mnoho, tyto vznikaly, soutěžily, vítězily a zanikaly, když nebyl nikdo, kdo by je vedl.

V následujícím roce 1987 došlo k likvidaci vozidla Tatra 805. Místní národní výbor přispěl na nutnou rekonstrukci zahrady, jinak se nedělo nic významného. V roce 1987 byla dokončena rekonstrukce hasičské zahrady, v níž přibíbil altánek, jež máme dodnes, oplocení, ale i střelnice, která se na zahradě již dávno nenachází. V tomto roce byl zrušen požární sbor Louky, načež jsme vyzískali jeho výbavu, místní jednota Louky ovšem existovala dál.

Vzhledem k zařazení našeho požárního sboru, jakožto dobrovolného veřejného požárního útvaru, který je složený z osob vykonávajících činnost v těchto jednotkách požární ochrany dobrovolně vedle svého zaměstnání, museli požárníci vždy do 10 minut vyjet na místo zásahu, avšak s úbytkem členů nastal velký problém, jimž byl nedostatek řidičů, jež by mohli řídit cisternu. Emil Pagáč nechtěl od zmíněné havárie, při níž zemřeli dva lidé, řídit, někteří odešli do jiných místních jednot a požárních sborů a někteří úplně a tak si velitel Antonín Hefner s hasičem Břetislavem Svobodou udělali řídičská oprávnění kategorie C, kdy autoškolu zaplatili z vlastní kapsy, aby požární sbor byl nadále akceschopný. Poslední dva roky proběhly v poklidu. Hlídek i zásahů bylo dost. Náš požární sbor často zasahoval i v OKD, například když jim vzplanula kantýna, nebo v Loukách, ale i jinde. Změny přinesla až revoluce.

Obrázek 33 Jednotka Ráj v roce 1982. Zleva nahoře: Stanislav Owczarzy, Karel Cielecký, Jan Owczarzy, Emil Pagáč a Miroslav Szebesta, zleva dole: Antonín Hefner, (?) Moskva a Josef Kořonek

Obrázek 34 Soutěž v Darkově v roce 1982.

Obrázek 35 Dětské družstvo Ráj v roce 1985 na soutěži mladých požárníků v Hranicích. Muž vlevo Balvin, muž vpravo Štěpán Hefner.

Obrázek 36 Vyhodnocení družstva žen 1985.

Po revoluci od roku 1990

Sametová revoluce významně změnila další osudy Československa a taktéž vývoj požární ochrany. Z požárníku byli opět hasiči, z předsedy opět starosta a z místních jednot se opět staly sbory dobrovolných hasičů. Taktéž bylo rozhodnuto o zřízení Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a to transformací z původního Svazu požární ochrany České socialistické republiky, jež až do rozdělení federace bylo zastřešováno spolu s *Dobrovolnou požární ochranou Slovenské republiky* ještě nadřazeným federativním orgánem.

Ohledně revoluce se naši hasiči od komunistů tvrdě distancovali, což dokázali na výroční valné hromadě, kdy člen výboru Alfréd Golasowski (jemuž se přezdívalo Sali, a který později velmi vážně onemocněl) odmítl jakoukoli finanční pomoc od předsedy místního národního výboru Emila Kantora a samozřejmě nebyl sám, mnoho hasičů se chtělo od komunistů distancovat. Golasowského chování vůči Kantorovi bylo ovšem až hulvácké a nadal mu tak moc a tak odporně, že se náš poslední komunistický předseda sboru Václav Fryz následně vzdal funkce a byl nahrazen prvním porevolučním starostou Karlem Cieleckým, jenž byl zvolen již podle nových stanov. V únoru proběhl mimořádný sjezd v budově Okresního výboru Komunistické strany Československa, z níž se později stala Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné Slezské univerzity v Opavě, kde se probíraly všechny nové názvy, nová označení, nové stejnokroje i nové stanovy a další písemnosti a postupy dobrovolného hasičstva a to dlouho do noci. V 0:30 hod. v noci, po předchozím upozornění, teprve uklízečka vypnula všechna světla v budově a schůze mohla pokračovat teprve na druhý den.

Revoluce ovšem přinesla i negativní aspekty. Do převratu se naše členská základna pohybovala kolem 100 členů, avšak se zvyšující se cenou členského poplatku, jež se během krátké doby zvedl ze 6 Kčs ročně na 100 Kčs ročně, mnoho členů skončilo, někteří neplatili vůbec, jiní platili, ale přestali plnit své povinnosti a museli být vyřazeni.

Cielecký působil ve funkci starosty do roku 1994, kdy zemřel, načež byl zvolen Eduard Starzyczny, jenž v této funkci setrval do cca roku 2000, načež byl nahrazen Janem Owczarzym. V této době dosti chátrala hasičská zahrada, avšak Jiří Pietraszko, jenž byl roku 1999 a pár měsíců z roku předchozího a následujícího velitelem, se postaral o nápravu a zahrada byla užívána dále obvyklým způsobem a využita byla i k oslavě svátku patrona hasičů sv. Floriana, jež se po revoluci pořádala pravidelně každý rok, vždy pod patronátem jiného sboru.

Jinak porevoluční roky 1991 až 1996 byly poklidné, zasahovalo se, asistovalo, soutěžilo atd. Opětovně bylo založeno družstvo mladých hasičů, jež později znovu zaniklo.

Obrázek 37 Oslava sv. Floriána 1992

Obrázek 39 Oslava sv. Floriána 1992

Obrázek 38 Oslava sv. Floriána 1992

Obrázek 40 Oslava sv. Floriána 1992

V roce 1997 zasáhla Moravu a Slezsko stoletá, ba dokonce tisíciletá povodeň, již někteří mají jistě stále v živé paměti. V našem okrese potopa zasáhla nejhůře město Bohumín, avšak i části Karviné a to Darkov, Doly a Louky a okolní obce Petrovice, Závada a Dětmarovice skončily pod vodou. Z karvinských částí byla nejhůře postižena část Darkov a jelikož byla právě v tomto roce rušena výjezdová Jednotka sboru dobrovolných hasičů Karviná-Darkov a její hasiči nebyli tedy schopni výjezdu, tak převzali naši hasiči jejich povinnosti a pomáhali se záchrannými a likvidačními pracemi právě v této lokalitě, za což byli později odměněni nejrůznějšími děkovnými uznáními. Taktéž zasahovala jednotka u několika požárů rodinných domků a taktéž lesa v Karviné-Dolech a Loukách.

V roce 1999 se vzdal funkce velitele Štěpán Hefner a zcela ukončil svou činnost, kvůli problémům v rodině. Novým velitelem byl zvolen Jiří Pietraszko, který ovšem působil ve funkci velitele pouze lehce přes jeden rok, neboť jej potkala nešťastná nehoda na šachtě, po níž zůstal invalidní a ukončil činnost.

V souvislosti s povodněmi v roce 1997 byl roku 1999 velitelům jednotek Ráj, Hranice a Staré Město přidělen služební telefon Philips Savvy řady Go Star. V roce 1999 naprostá novinka, dnes již krásný retro kousek. Vzhledem k rozpuštění jednotky Darkov a naší působnosti v jejím starém teritoriu, došlo k převodu darkovského vozidla Avie A-31K do Ráje. Vozidlo bylo prodáno teprve v roce 2024.

V roce 2000 došlo ke změnám v nejvyšších funkcích. Starostou byl jmenován Jan Owczarzy a velitelem Břetislav Svoboda. Dne 8. listopadu téhož roku zemřel bývalý velitel Antonín Hefner, jehož památka byla náležitě uctěna.

V roce 2001 bylo vytvořeno družstvo Louky, jež se vedle Družstva Ráj zařadilo pod naši jednotku. Jednotka tak disponovala 14 akceschopnými hasiči z Ráje a 13 akceschopnými hasiči z Louk. Louky se počali s naší technikou taktéž pravidelně zúčastňovat soutěží, což činí dodnes.

V následujícím roce byla obě družstva vyzkoušená v praxi a to během likvidace povodně v Obci Štěchovice, za což bylo jednotce uděleno mnoho různých vyznamenání včetně poděkování ředitele Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje.

V roce 2003 bylo pod vedením velitele Břetislava Svobody sestaveno nové družstvo mužů určeno pro požární sport, jež se hned v prvním roce zúčastnilo 12 soutěží.

V roce následujícím proběhly oslavy 80. výročí založení sboru. Oslavy byly zahájeny slavnostní schůzí, při níž byli vyznamenáni zasloužilí členové a vzpomenu 80letá činnost sboru, k níž byla připravená i pěkná výstava. Přítomní byli i hosté a to jak z vyšších orgánů Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, tak ze zastupitelstva města, okolních sborů a taktéž

Obrázek 41 Družstvo Ráj na cvičení v Hranicích v roce 1997

Obrázek 42 Výroční valná hromada 2001

Obrázek 43 Záplavy ve Štěchovicích 2002 na dobové fotografii

Obrázek 44 Výstava hasičské techniky během valné hromady v roce 2004.

historického muzea Český Těšín. Pozváni ovšem byli i všichni žijící bývalí starostové a předsedové sboru, aby se i s těmito zavzpomínalo na tu dlouhou a pěknou práci. Následně u řeky Olše proběhla soutěž, kterou vyhrálo družstvo Bartovice a nakonec proběhly oslavy na hasičské zahradě. Nechybělo ani vzpomínkové fotografování.

V roce 2005 došlo k rozvodnění některých vodních toků ve Slezsku a Český Těšín, Chotěbuz, Petrovice atd. byly zatopeny. Ve třech zmíněných obcích naši hasiči okamžitě zasáhli, za což si vysloužili uznání karvinského primátora a mohli s DA Avii na Dny NATO do Mošnova. Dne 13. září zemřel starosta sboru Jan Owczarzy a na jeho místo byl při nejbližší příležitosti zvolen Petr Volný, který ovšem řádně neplnil svou funkci a tak byl nahrazen první a zatím poslední starostkou našeho sboru Pavlou Kočovskou, jež ovšem zástupu něžného pohlaví příliš ctí nepřinesla, funkci nezvládala a brzo byla nahrazena.

V roce 2007 bylo z důvodu opotřebení zrušeno vozidlo CAS Škoda 706. Magistrát dle dohody zakoupil vozidlo DA LIZ Ford Tranzit, avšak proti dohodě jej převedl hasičům v Hranicích, s čímž velitel Břetislav Svoboda kategoricky nesouhlasil a resignoval na funkci velitele, načež byl zvolen starostou sboru. Novým velitelem byl zvolen Miroslav Orság. Ztráta vozidla CAS Škoda 706 měla další nešťastnou dohru a to tu, že jsme byli ve výjezdovém plánu přeraženi z jednotky požární ochrany III. stupně na jednotku požární ochrany V. stupně, což mělo brzy i negativní dopad na stav členské základny a mnozí výborní hasiči odešli.

V následujících letech tedy nastal problém s placením členských příspěvků a sbor za mnohé členy doplácel, slušný byl ovšem příjem z pronájmu hasičské zahrady, kdy za utržené peníze bylo možno nakoupit nové vybavení. V roce 2009 při příležitosti oslav 85 let existence sboru byl hasičům udělen nový vůz a to právě Ford Tranzit (viz obrázek 45 a 82), jak již bylo dříve slíbeno. Jednalo se ovšem o zcela nový vůz a nikoli ten, jenž byl předtím dán Hranicím. Bylo to poprvé za celou historii sboru, kdy naši hasiči dostali prakticky nové vozidlo a nikoli ojetinu jako v minulosti. Výroční valná hromada proběhla řádným způsobem a byla pěkně oslavena. Sbor byl při této příležitosti vyznamenán Medailí sv. Floriána (na dekretu je starší datum 28. listopadu 2008, což je datum schválení udělení vyznamenání), avšak o tom v kapitole **Vyznamenání, která obdržel sbor**.

V roce 2010 pokračoval sbor ve slibné práci, avšak členů stále ubývalo a v tomto roce bylo ve sboru pouhých 19 mužů a 9 žen. I přes tento handicap se členové dále věnovali požárnímu sportu, pomáhali při povodních (jen v tomto roce dvakrát odčerpávali vodu, neboť Karvinou zasáhly další povodně), zúčastnili se 56 nejrůznějších akcí a zejména udržovali požární techniku a zahradu. V roce 2011 dokonce někdo projevil zájem na odkoupení naší hasičské zahrady pro stavbu rodinného domu, avšak tato nebyla našťastí prodána. I přes to, že

Dobrovolní hasiči v Karviné-Ráji mají nové auto

Jednotka sboru dobrovolných hasičů v Karviné-Ráji se může pochlubit novým hasičským vozem. Zásahový vůz značky Renault Mascott dobrovolníci převzali slavnostně za účasti náměstka primátora Miroslava Hajduška (KSČM) a polských kolegů. Auto je staré jedenáct let, dobrou službu již udělalo kolegům z Havířova-Životic. Odkoupeno bylo od statutárního města Havířov za 1,5 milionu korun. Poslouží při zásazích u živelných požárů nebo při dozoru veřejných akcí. Dobrovolníci se tak postupně dovybavují, hasičskou výstroj zakoupili z dotace města dřívě.

V Karviné je jedna stanice profesionálních hasičů HZS MSK a tři jednotky dobrovolných hasičů v Hranicích, Starém Městě a Ráji (včetně družstva Louky).

Obrázek 46 Článek z Karvinského zpravodaje ohledně předání vozidla Renault Mascott.

PARTNER SERIÁLU

TOMÁŠ JANUŠEK

Karviná! Dnesní část města Ráj byla v minulosti významnější, než by se dnes mohlo zdát. Vedle známějšího Prysčína měli majitelé panství – hrabata Larischovi – v Ráji i druhý zámek ze svých tří zemí. V Ráji měla také dva své hasičské sbory – český a polský. Do dnešních dob přežival jen ten český, ovšem „souperenti“ obou sborů trvalo přes dvacet let, aby rovněž hasiči z Káletas odešli ze sboru.

„Ono to trochu souperent. Český sbor byl v Ráji založen v roce 1924 někdy na jaře, a do třech měsíců, ještě koncem léta, vznikl spolek polský.“ Hli se do kroniky sboru z Káletas na Raibřestavě Svoboda.

Zatímco český spolek měl zhruba jen pět desítek metřů, od desítky stáda (a stáda – odtud se) měli zakladatelé polského sboru (Káletas) zhruba tři stáda. V restaurace Šteřba na rozřaz

Lidé svatého Floriána Hasiči z Ráje se o svůj rajon dělili s Poláky

SMH KARVINÁ-RÁJ. Sbor existuje 95 let a po více se sdělili s městem polskou odnoží. Foto: Archiv sboru

ni čtvrti Ráj a Mizerov. Tedy – říká mi usmávající se na

Zatímco ve tříděských letech měli dobrovolníci hasiči zpravidla ještě ruční stříkačky a k požárům jezdili na konšpých povozech, čeští hasiči z Ráje se mohli pochubit tím, že již

v roce 1929 měli první hasičskou stříkačku. Sbíralo však pouze k dopravě lidí.

„Ona spojky spolu souperily až do roku 1965. Pamětníci tvrdí, že hasiči z Podlesí do konce smí zakládali požární druhy měli co hasiči, a vykazovali tak činnost a dokazovali, že

jsou lepší. Byla z toho docela záhada, jak to bylo odvozeno a proč by měli být v plzeňské vězni

V roce 1938 byl chvilu dohoda polský spolek, mhanými ostatní sdružení války

Všechno „stovnali“. Němci. Sjednocení obou rájeckých sborů přišlo po válce a zalyh se hojně. Tu původní, jež stála na protě domů PZKO v Ráji, totiž poskoodila povodně, a městský národní výbor proto rozhodl o vybudování nové budovy. Šloji tohous, jen o pár desítek metrů od původní budovy.

Soudržnost SDH Karviná-Ráj člá dvě vyzvedová družstva – z Ráje a z Louky. Poprvé za celou dobu své existence letos dostali zezna nové hasičské auto, „Zdrácky jsme do toho je opravdu naše první zezna nové auto.“ dodává starosta Svoboda.

Na současný portáke dvě družstva s názvem SDH Karviná-Ráj. Na druhstvo mžna a v Ráji. „Němci, kteří v Ráji žili, sem tam nějaké pohyby vozili,“ přidává se velitel sboru Miroslav Orság.

Zatím největší zásahy zdesiči, „dobráctví“ v novodobé historii se psal v srpnu 2005. V roce 2002 jsme jako sbor pomáhal při povodních ve Šteřbových pod Přehoum.

Více na www.denik.cz/hasici

Kozeliv hasičský počín

Nad horčíci „přecení holubí“ stodoletu lékali

Dobrovolní hasiči z Karviné-Ráje řekli tak ja ko většina kolegů-amatérů během zdesiči. „Přesim hasičům v době povodních obhásněch, někdy dokonce i jinou region.

Při hasení požáru „však byli svědky, jsme kamozli.“ Před takovými zhruba 15 lety jsme byli i požáru domku, který stojí za supermarketem Lidl. Horela kam stodoleta, kde měl majitel sbor. „Při povodních ven, ale stále kroužili nad himžem tak dlouho, až jim zář ožah pek. Takže nakonec z nich byl doslova ti, vzpomína na tuto noční SDH Karviná-Ráj Břetislav Svoboda. (tj)

Obrázek 45 Článek z Karvinského zpravodaje ohledně předání vozidla Ford Transitz.

se sboru finančně dařilo, tak hodně lidí, jak již bylo mnohokrát řečeno, odešlo a mnozí umřeli, například Františka Hefnerova, vdova po zakládajícím členovi a starostovi Josefu Hefnerovi, již si vzal v roce 1952, a matka Antonína a Štěpána. Někteří pak byli vyloučení pro neplacení členských příspěvků. Pár lidí ovšem i nově přistoupilo a tak se v roce 2011 členská základna ustálila na 32 hasičích, což je stav platný dodnes a to i přes to, že se další lidé obměnili.

Následně roky plynuly a naši hasiči vyjížděli k nejrůznějším drobným požárům, k bodavému hmyzu a jiným zásahům, zúčastňovali se všelijakých dozorů, školení, brigád, soutěží atd. Těchto událostí bylo tolik, že není možné zmínit všechny. Ovšem za začátek významné spolupráce lze považovat 20. srpen roku 2016, kdy jsme vůbec poprvé zabezpečovali zápas domácího celku MFK Karviná, kdy s klubem naše jednotka dodnes spolupracuje a naše hasiče můžete vidět na úplně každém zápase, jež se hraje na domácí půdě.

Za záslužnou práci poděkoval našim hasičům v roce 2017 náměstek primátora statutárního města Karviné Ing. Miroslav Hajdušík, MBA (viz obrázek 50).

V roce 2018 obdrželi naši hasiči vůz Renault Maskott AS-8 Z (viz obrázek 46 a 83), jenž předtím sloužil hasičům v Havířově-Životicích. Vozidlo používáme dodnes. Rok 2018 byl nejen v našem sboru, ale v celé České republice ve znamení oslav výročí 100 let od založení samostatného Československého státu a 1.055 hasičů z 207 sborů z celé České republiky, včetně hasičů z našeho sboru samozřejmě, zavítalo až do samotné stověžaté Prahy, aby uctili toto vzácné výročí vytvořením největší hasičské fontány na světě a tak v obdélníku mezi Jiráskovým a Palackého mostem a Rašínově a Hořejším nábřeží řeky Vltavy vznikla díky hasičským stříkačkám a kombinaci hudby, světla a ohňostroje naprosto nevídaná show, jež nadchla dav, a již jsme byli součástí. K rekordu bylo užito 455 hadic o celkové délce 7 km, jimiž proteklo na 3.000.000 litrů vody.

V roce 2018 byla podepsána dohoda mezi našim sborem a *Ochotniczą Strażą Pożarną w Rudniku*, po níž následovala smlouva s Ruptawou. Kromě těchto spoluprací máme ještě spolupráci s *Ochotniczą Strażą Pożarną w Kaczcach*, jež pochází již ze 70. let, ovšem nepodařilo se mi zjistit přesný rok podepsání.

V roce 2020 jsme od Městské policie Karviná obdrželi osobní automobil Škoda Yeti, jež užíváme dodnes jakožto prvotní zásahové asistenční vozidlo. Vozidlo mělo ponejprve bílou barvu, avšak naši hasiči svépomocí vozidlo předělali do hasičské červené a opatřili potřebnými nápisy a výstražným zvukovým a rozhlasovým zařízením (zkráceně VRZ, lidově majáky). V roce 2024 jsme následně dostali novější Škodu Yeti v bezvadnějším stavu, rovněž od Městské policie Karviná, na jehož předělání do hasičské červené se teprve chystáme. A tak se sbor dostává do současnosti.

Obrázek 47 TFA (Toughest Firefighter Alive aneb Nejtvrdší hasič vyhrává) pořádané našim sborem dne 17. října 2015. Soutěžící Ondřej Kaperka, který je dnes starostou našeho sboru.

Obrázek 48 Zásah jednotky Karviná-Ráj u požáru lesního porostu v roce 2015.

Obrázek 49 Odborná příprava jednotky Karviná-Ráj, ve Stonavě 2017.

Obrázek 50 Poděkování statutárního města Karviná dobrovolným hasičům v roce 2017.

Současnost

Roky 2020 a 2021 byli pro sbor doslova revoluční. Došlo ke konfliktu mezi některými starými členy sboru a některými nově příchozími, kdy konflikt skončil trestním oznámením. Starosta sboru Břetislav Svoboda se vzdal funkce, kterou předal Ondřeji Kaperovi. Dne 22. prosince 2020 jmenoval Ondřej Kapera se schválením výboru Břetislava Svobodu čestným starostou. Funkce se vzdal i velitel jednotky Miroslav Orság, jenž úplně odešel ze sboru a na jeho místo byla ke dni 1. ledna 2021 vybrána vůbec první velitelka Karolína Schmidtová, jež funkci zastávala až do 29. února 2024, načež byl dne 1. března 2024 do funkce ustanoven Petr Skopal, který tuto funkci vykonává dodnes a Karolína Schmidtová přijala funkci velitele družstva. K tomuto předání na rozdíl od roku 2021 došlo po předchozí domluvě, neboť Karolína Schmidtová měla mnoho jiné práce mimo jednotku a nemohla funkci řádně zastávat.

Krásným dnem pro náš sbor byl 13. červen 2021, a to i přes negativní aspekty koronaviru, neboť jsme byli světit náš vůbec první prapor, jenž nám vyrobila firma Velebný & Fam s.r.o., a na výrobu přispěl Moravskoslezský kraj formou dotace. Prapor byl svěcen v kostele Povýšení svatého kříže v Karviné-Fryštátě (viz obrázky 108 až 112)

Poslední nové vozidlo jsme, jak již bylo řečeno, dostali nedávno a to 20. března 2024. Jedná se rovněž o Škodu Yeti, model 2016.

A tak se dostal sbor tam, kde je dnes. Byl to dlouhý vývoj, při němž stovky hasičů muselo překonat nejednu překážku a je škoda, že v tomto krátkém almanachu není možné připomenout všechny naše hrdinné dobrovolníky, ač se to doufám podaří jednou změnit například v nějaké komplexnější publikaci, jejíž vydání ovšem není možné ještě predikovat.

A jak se sboru daří dnes? Dá se říci, že dost slušně. Členská základna se pohybuje kolem 32 členů sboru, z nichž drtivá většina je i v jednotce a zbytek jednotky doplňují hasiči ze Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Louky, jež již dávno nemají vlastní jednotku, pouze sbor.

Sídlo máme na adrese Polská 206/1a, v Karviné-Ráji, a to již 71 let. Samotná zbrojnice je samozřejmě majetkem města, avšak náš sbor a jednotka našeho sboru jsou velmi silně spjaté. Jednotka disponuje vozidly DA 12 L1Z Ford Tranzit, Renault Maskott AS-8 a dvěma vozidly Škoda Yeti. Hasiči jsou vybaveni třívrstevnými zásahovými obleky firmy Deva, disponují nehořlavými nomexovými pracovními stejnokroji II, ale i obyčejnějšími pracovními stejnokroji, čerpadly, plovoucími čerpadly, osvětlovacími agregáty, motorovými pilami, lodí bez motoru, elektrocentrálou, dýchací technikou atd., sbor i jednotka vlastní stovky metrů B a C hadic, proudnice a další potřebné hasičské vybavení, většina hasičů vlastní slavnostní

uniformy, kdy na některé přispělo statutární město Karviná a na jiné Moravskoslezský kraj a taktéž razilo svou vlastní medaili. Sám sbor byl vyznamenán odznakem Československého svazu požární ochrany Za příkladnou práci v roce 1974, medailí Za příkladnou práci v roce 1985, medailí Za zásluhy v roce 2007 a medailí sv. Floriána v roce 2008 a tolika nejrůznějšími čestnými uznáními, plaketami a dalšími vyznamenáními, že ani není možné jmenovat všechny (výběr z vyznamenání viz obrázky č. 85 až 104). Samozřejmě bylo vyznamenáno i mnoho našich členů za dlouhou 100letou historii.

Během celých 100 let měli naši hasiči bezpočet výjezdů a to někdy i k téměř 20 požárům ročně a zachránili dost životů, zasahovali u všech větších povodní a to i mimo okres, pomáhali během pandemie koronaviru převážet věci potřebným nebo eskortovat nakažené osoby bez domova, pomáhali během uprchlické krize na bohumínském nádraží a pomáhali i při likvidaci následků požáru v Českém Švýcarsku atd. Dnes jsme v poplachovém plánu zařazení až za Starým Městem, které již funguje spíše papírově, neboť nedisponujeme cisternovou automobilovou stříkačkou, která je k přeřazení z jednotky požární ochrany V. stupně do jednotky požární ochrany III. stupně nezbytná. V tomto ohledu bychom vás rádi požádali o pomoc a finanční příspěvní, neboť i ta nejmenší částka, sejde-li se hodně dobrých lidí, může pomoci naplnit velké sny, vždyť hasiči jdou tam, odkud jiní utíkají, aby pomohli a nechtějí nic pro sebe, ale pro dobro všech.

Aby bylo zjevné, že naši hasiči mají výjezdů stále dost, ač již nejezdí k požárům, tak od 1. ledna 2021 až do současnosti (1. dubna 2024) prováděli naši hasiči celkem 60 požárních asistencí u fotbalových utkání na městském fotbalovém stadionu v Ráji, 28 požárních a zdravotnických asistencí na nejrůznějších hudebních akcích typu Rockfest, Helax, Guláš fest, Smacznego, Dny Karviné, Karviná Rocks, Dolanský Grón atd. v areálu Lodičky, v Parku Boženy Němcové, jež jsou pořádány ve spolupráci s organizací Lodičky Dokořán, dalších 25 nejrůznějších sportovních akcí jako jsou běhy Karvinou, silvestrovské běhy, soutěže v mažoretkovém sportu atd., 17 dalších požárních asistencí na různých dalších akcích mimo Lodičky, jež nejsou sportovního rázu, jako například hornické slavnosti, dětské dny, požární asistence u ohňostrojí atd., 22x likvidovali nebezpečný bodavý hmyz, 11x likvidovali nejrůznější nebezpečné stavy jako jsou například spadlé nebo nebezpečné stromy, 4x čerpali vodu ze zatopených prostor a dále měli mnoho nejrůznějších ukázek techniky a hasičské práce ve školách a školkách a v centru pomoci Galaxie, zachraňovali zvířátka, jimž šlo o život atd. Za některé sportovní dozory dostal samozřejmě náš sbor zapláceno, avšak peníze jsou zpravidla užívány na údržbu a nákup techniky, jednotliví hasiči nedostávají nic vyjma dobrého pocitu ze samotné pomoci, neboj jak stojí v prvním přikázání hasičského desatera:

„Nehledej v dobrovolném sboru hasičském ni zisku, ni slávy, nýbrž jen povinnosti bratrské pomoci v neštěstí“.

Samozřejmě sbor spolupracuje i s jinými hasičskými sbory a zvláště významná je spolupráce s Oblastním spolkem Karviná Českého červeného kříže, kdy mnozí naši hasiči jsou členy i tohoto spolku a pomáhají i tam.

A jelikož členů není nikdy dost, tak pokud máte zájem se k nám přidat, tak neváhejte a kontaktujte nás na tel. č. 723523967. Zvláště hledáme aktivní jedince, jimž není pomoc cizí a stali by se aktivními členy jak našeho sboru, tak i naší jednotky. Pokud však chcete pomoc i finančně, tak rádi přivítáme i členy přispívající, jež by se stali členy našeho sboru a finančně přispívali na jeho další rozvoj.

Obrázek 51 Současná podoba naší zbrojnice.

Obrázek 53 Členové jednotky s našimi přáteli z Oblastního spolku Českého červeného kříže Karviná (jež jsou zároveň členy sboru) a výpomoc z Polska během fotbalového utkání karvinského klubu MFK Karviná.

Obrázek 52 Členové jednotky po odborném školení.

Obrázek 54 Členové jednotky před fotbalovým utkáním.

Členové sboru v jubilejním roce 2018

- Ondřej Kaperá, starosta sboru,
- Břetislav Svoboda, čestný starosta sboru,
- Petr Skopal, náměstek-jednatel,
- Lubomír Brunowski, náměstek,
- Mgr. Tomáš Nesvadba, MBA, předseda revizní komise a kronikář sboru,
- Kamil Literák, pokladník,
- Oldřich Gbelec, člen revizní komise,
- Jarmila Bulejková, člen revizní komise,
- Karolína Schmidtová, člen výboru a hlavní preventista sboru,
- Denis Škorpík, DiS., člen výboru a hlavní preventista sboru,
- Roman Müller, hasič,
- Bc. Denisa Svobodová, hasič,
- Jakub Hladoník, hasič,
- Jakub Kurečaj, hasič,
- Monika Kaperová, hasič,
- Ondřej Kaperá mladší, hasič,
- Marek Čapek, hasič,
- Marek Furas, hasič,
- Anna Furasová, hasič,
- Bc. Veronika Bulejková, hasič,
- Petr Kožušník, hasič,
- Dalibor Turinič, hasič,
- Ondřej Kokotek, hasič
- Pavlína Schmidtová, hasič,
- Eliška Vajdová, hasič,
- Jakub Wenglorz, hasič,
- Iveta Zpěvákova, hasič,
- Angelika Turiničová, hasič,
- Jan Přeček, hasič,
- Pavel Osička, hasič,

- Michaela Vargová, hasič a
- Tereza Bučková, hasič.

Některé požáry

Během 100 let existence našeho sboru byli naši hasiči u velkého množství požárů, jichž v nejproduktivnějších letech bylo průměrně 16 ročně. O požárech se vždy zpracovávala zpráva o zásahu, jež se zaslala nadřízeným kontrolním orgánům. Zde je pouze několik málo zásahů u požárů, jichž se náš sbor zúčastnil a o nichž se mi podařilo nalézt zprávu, některé zprávy jsou stručné a jiné obsáhlé, mnohé ztracené a z některých nebylo patrné, které sbory se jich zúčastnili. Výběr z následujících požárů je zcela nahodilý dle zpráv, jež se dochovaly v karvinském a opavském archivu a ve sborovém archivu, v němž se ovšem jednatel zmohl pouze na vypsání celkového počtu těchto požárů a nic víc.

Dne 3. dubna 1929 se náš sbor zúčastnil hašení fryštátského mlýna a ještě chalupnické usedlosti paní Ganglové, rovněž ve Fryštátě, kdy se dle dobové zprávy: „*sbor dostavil se k požáru mezi prvními a záchranných prací velmi horlivě se zúčastnil.*“ Další detaily se mi zatím zjistit nepodařilo.

Dne 19. dubna 1931 v 1:30 hod. v noci vzplanula z neznámých příčin jedna ze stodol JUDr. Jana II. hraběte Larisch-Mönnicha. Požár byl zpozorován některým z našich hasičů, jenž měl zrovna pohotovost a tento trubkou zburcoval ostatní, načež se do 15 minut na místo sjela jednotka o síle 13 hasičů, jímž velel velitel sboru Alois Bracháček. Použito bylo na 120 metrů hadic, avšak i přes to lehla celá stodola popelem a všechno v ní shořelo. Po zajištění místa opustili naši hasiči požářiště ve 2:30 hod., neboť již nehrozilo nebezpečí dalšího šíření. Nikdo nebyl zraněn a škoda na majetku hraběte Larisch-Mönnicha činila 9.000 Kč.

Dne 26. července 1931 kolem půlnoci zpozoroval četnický strážmistr Wanindlích požár dřevěné stodoly se zděnými podstavci pana Jana Urbančíka, starosty obce Ráj. První se na místo dostavil český hasičský sbor o 20 mužích včetně velitele zásahu podvelitele Emila Švédy. Sbor se dostavil již za pouhých 10 minut. Požár se ze stodoly rychle šířil k obytnému stavení starosty Jana Urbančíka. Hlavním úkolem sboru bylo ochránit starostovo obydlí. Stodola musela být na příkaz podvelitele Jana Švédy stržena háky a z úrody, jež byla skladovaná uvnitř se nezachránilo vůbec nic. Požár se podařilo zastavit až ve 3 hodiny ráno dne 27. července. Poslední hlídka u požářiště opustila místo až v 19:00 hod. večer. Celková škoda dosáhla částky 64.084 Kč, nikdo však naštěstí nebyl zraněn.

Dne 11. července 1933 v 5:15 hod. ráno vzplanula nezkolaudovaná novostavba, jež ještě neměla ani číslo popisné, pana Teofila Mrajce, koksáře na jámě Jan v Karvinné. Český i polský sbor se dostavily na místo již v 5:25 hod. a občané sborům při práci pomohli. Celkem zasahovalo 10 hasičů, jímž velel velitel Emil Švéda. Po uhašení zůstali na místě do 6:25 hod. tři muži z českého a tři muži z polského sboru. Při požáru shořela střecha celé budovy a shořely i hospodářské stroje, jež byly ledabyle zakryté pouze lepenkou. Zachráněn byl nedaleký stoh slámy a obilí a hlavně se požár dál nerozšířil. Nikomu se naštěstí nic nestalo.

Dne 21. května 1949 v 15:45 hod. uhořel blesk do stodoly velkostatku OKD ve Stonavě. Jelikož byli na místě i 3 stonavští hasiči, tak byl ihned vyhlášen poplach a tito spěchali pro stříkačku. Dle výpovědi místních byla ovšem střecha do pěti minut v plamenech. V plamenech bohužel uhořelo 10 slepic, 1 králík a 1 prasátko. Stonavští hasiči se na místo dostavili v čase 16:00 hod. se svou motorovou stříkačkou označenou č. 1 a o 15 minut později ještě se stříkačkou označenou č. 3. Než však přijela stříkačka č. 3 od stonavského sboru, tak již na místě byl sbor Darkov v čase 16:05 hod., sbor Fryštát v čase 16:06 hod., sbor Karviná v čase 16:07 hod., sbor Ráj v čase 16:08 hod., sbor Horní Suchá rovněž v čase 16:08 hod., Unrra(?) v čase 16:10 hod. a Albrechtice v čase rovněž 16:10 hod. Vyjma těchto sborů dorazily i další, avšak už se neúčastnily práce. Vzplanutí stodoly se zabránit nepodařilo, ale hasiči zabránili rozšíření na okolní domy v bezprostřední blízkosti, kdy nejbližší domy byly pouhé 4 metry daleko. Během zásahu bylo použito na 1.600 metrů B hadic a 200 metrů C hadic a 8 obyčejných proudnic. Přesné vyčíslení škody není známo a stonavských hasičům praskly 3 staré hadice. Náš sbor spolu se sousedními sbory ukončil práci v 17:15 hod., načež stonavští hasiči hlídali požářiště, viz obrázek č. 56.

Dne 31. května 1949 v 16:10 hod. vinou vadného elektrického zařízení vzplála část hospodářské budovy velkostatku Ráj, v Ráji č.p. 8, o rozměrech 64 x 11 metrů, kdy v ohrožení byla zejména i blízká výkrmna vepřů. Požár byl brzo spatřen a hasiči vyjeli na rozkaz velitele sboru Emila Švédy z půl kilometru vzdálené zbrojnice na místo již v čase 16:12 hod. svým hasičským vozidlem a s motorovou stříkačkou v síle 26 mužů. Na pomoc postupně přijely sbory Fryštát-Kovona v 16:40, Fryštát v čase 16:50 hod., Darkov v čase 17:00 hod., Fryštát-Jäckel v čase 17:00 hod., Karviná-Beneš(?) v čase 17:15 hod., Louky v čase 17:15 hod., Karviná II. Doly v čase 17:25 hod. a Stonava v čase 17:40 hod. Dohromady bylo využito na 200 metrů B hadic a 400 metrů C hadic a 4 obyčejné proudnice. Práce a následné střežení místa probíhaly až do následujícího dne 1. června do 5:30 hod. Dle

všeho velel zásahu náš velitel Emil Švéda, jenž nechal požár hasit dvěma proudy, ze dvou stran, aby tak lépe zabránil šíření požáru. Během zásahu se jeden hasič vážně zranil pádem z 5 metrů při odstraňování přesně nezjištěného nebezpečného stavu. Nejednalo se ovšem o našeho hasiče. Odhadovaná škoda činila 800.000 Kčs, avšak dohromady byl zachráněn majetek v částce 7.000.000 Kčs. Ze zásahu je k dispozici i náčrtek, viz obrázek č. 57.

Dne 6. července 1958 vznikl požár na trafostanici Vn 22 KW v nemocnici v Karviné Ráji a to po zásahu bleskem, jež způsobil na samotné trafostanici celkovou škodu ve výši 4.000 Kčs. Na místě zasahoval požární útvar Karviná a sbory Karviná-Město, Karviná-Darkov a samozřejmě Karviná-Ráj. Požárníci zachránili svým včasným zásahem celkové hodnoty ve výši 20.000 Kčs na technickém zařízení trafostanice.

Dne 24. srpna 1958 v 11:45 hod. vznikl požár celodřevěné stodoly a o rozměrech 11 x 6 metrů a střechy obytné budovy o rozměrech 10 x 11 metrů v Karviné 4-Ráji, č. p. 126. Požár vznikl pravděpodobně samovznícením ječné slámy, jež byla ve stodole uložena. Na místo se dostavil požární útvar Karviná a požární sbory Karviná-Ráj a Karviná-Darkov. Naštěstí byly objekty určeny ke zbourání pro jejich zchátralý stav, avšak i přes to shořela sláma, obilniny, čistička, starší jízdní kolo a různé další drobné hospodářské nářadí v celkové hodnotě 12.000 Kčs, ku škodě společnosti Československých státních statků. Požární sbory ovšem zachránili hodnoty v celkové hodnotě 100.000 Kčs na ostatních hospodářských budovách.

Dne 5. listopadu 1961 ve 4:10 hod. se samovznítil stoh slámy na katastrálním území v Karviné-Ráji, od něž vzplanuly i další stohy slámy v celkové hodnotě 13.938 Kčs, ku škodě ČSSS Český Těšín, u něhož zasahovali naši hasiči, požární útvar Karviná a další požární sbory.

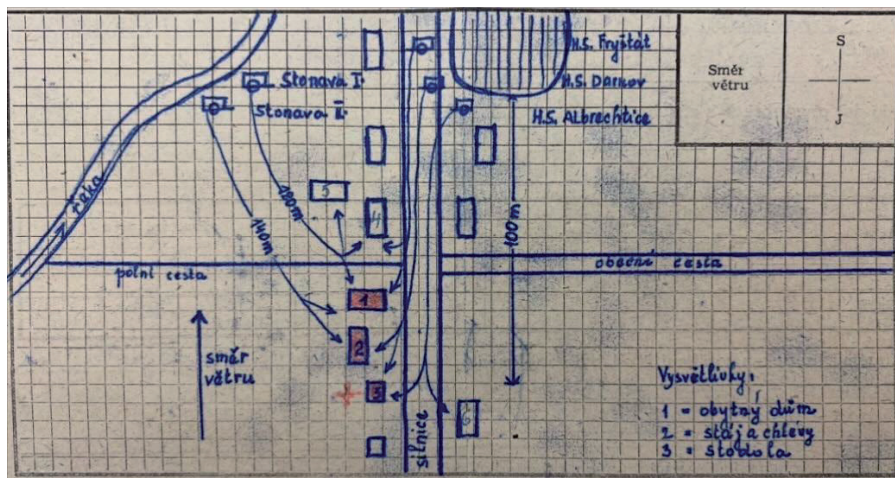

všeho velel zásahu náš velitel Emil Švéda, jenž nechal požár hasit dvěma proudy, ze dvou stran, aby tak lépe zabránil šíření požáru. Během zásahu se jeden hasič vážně zranil pádem z 5 metrů při odstraňování přesně nezjištěného nebezpečného stavu. Nejednalo se ovšem o našeho hasiče. Odhadovaná škoda činila 800.000 Kčs, avšak dohromady byl zachráněn majetek v částce 7.000.000 Kčs. Ze zásahu je k dispozici i náčrtek, viz obrázek č. 57.

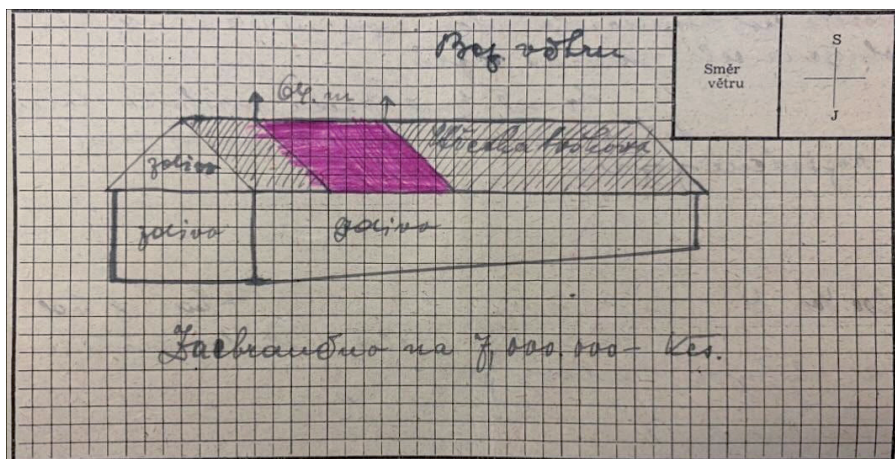
Dne 6. července 1958 vznikl požár na trafostanici Vn 22 KW v nemocnici v Karviné Ráji a to po zásahu bleskem, jež způsobil na samotné trafostanici celkovou škodu ve výši 4.000 Kčs. Na místě zasahoval požární útvar Karviná a sbory Karviná-Město, Karviná-Darkov a samozřejmě Karviná-Ráj. Požárníci zachránili svým včasným zásahem celkové hodnoty ve výši 20.000 Kčs na technickém zařízení trafostanice.

Dne 24. srpna 1958 v 11:45 hod. vznikl požár celodřevěné stodoly a o rozměrech 11 x 6 metrů a střechy obytné budovy o rozměrech 10 x 11 metrů v Karviné 4-Ráji, č. p. 126. Požár vznikl pravděpodobně samovznícením ječné slámy, jež byla ve stodole uložena. Na místo se dostavil požární útvar Karviná a požární sbory Karviná-Ráj a Karviná-Darkov. Naštěstí byly objekty určeny ke zbourání pro jejich zchátralý stav, avšak i přes to shořela sláma, obilniny, čistička, starší jízdní kolo a různé další drobné hospodářské nářadí v celkové hodnotě 12.000 Kčs, ku škodě společnosti Československých státních statků. Požární sbory ovšem zachránili hodnoty v celkové hodnotě 100.000 Kčs na ostatních hospodářských budovách.

Dne 5. listopadu 1961 ve 4:10 hod. se samovznítil stoh slámy na katastrálním území v Karviné-Ráji, od něž vzplanuly i další stohy slámy v celkové hodnotě 13.938 Kčs, ku škodě ČSSS Český Těšín, u něhož zasahovali naši hasiči, požární útvar Karviná a další požární sbory.

Obrázek 56 Náčrtek požáru stodoly velkostatku OKD ve Stonavě. pomoc (archiválie Zemského Archivu v Opavě, karton 12, inv. č. 137).

Obrázek 57 Náčrtek požáru velkostatku Ráj (archiválie Zemského Archivu v Opavě, karton 12, inv. č. 137).

Seznam starostů a předsedů sboru

1. Alois Bracháček od 9. března 1924 do 25. dubna 1926,
2. Jan Švéda od 25. dubna 1926 do poloviny (cca mezi 17. až 28.) června 1929,
3. Josef Střelec I. od 29. června 1929 do roku 1932,
4. Josef Hefner od 29. ledna 1933 do 11. února 1959,
5. Ludvík Kolarčík od roku 1959 do roku 1960,
6. Leo Šnapka od roku 1961 do roku 1964,
7. Karel Chobot od roku 1965 do roku 1969,
8. František Kořonek od roku 1970 do asi listopadu 1974,
9. Emil Pagáč asi od listopadu 1974 do roku 1981,
10. Václav Fryz od roku 1981 do roku 1990,
11. Karel Cielecký od roku 1990 do roku 1994,
12. Eduard Starzyczny od roku 1994 do roku 2000,
13. Jan Owczarzy od roku 2000 do 13. září 2005,
14. Petr Volný od roku 2006 do roku 2006 nebo 2007,
15. Pavla Kočovská cca 2007,
16. Břetislav Svoboda od roku 2007 do 4. ledna 2020 a od 22. prosince 2020 čestný starosta a
17. Ondřej Kaperá od 4. 1. 2020 až doteď.

Seznam velitelů sboru

1. Jan Švéda od 9. března 1924 do 25. dubna 1926,
2. Alois Bracháček od 25. dubna 1926 do 4. července 1931,
3. Josef Hefner od 24. ledna 1932 do 29. ledna 1933,
4. Emil Švéda od 29. ledna 1933 do 13. června 1954,
5. František Kořonek od 13. června 1954 do 8. dubna 1956,
6. Josef Bocenda od 8. dubna 1956 do asi 1957,
7. František Fábera od asi 1957 do 1958,
8. opět František Kořonek od 1958 do asi 1967,
9. Jan Mecero od roku 1967 do roku 1969,
10. Stanislav Owczarzy od roku 1970 do roku 1978,
11. Antonín Hefner od roku 1978 do roku 1981,
12. Štěpán Hefner od roku 1981 do roku 1999,
13. Jiří Pietraszko od roku 1999 do roku 2000,

14. Břetislav Svoboda od roku 2000 do roku 2007,
 15. Miroslav Orság od roku 2007 do roku 2020,
 16. Karolína Schmidtová od 1. ledna 2021 do 29. února 2024 a
 17. Petr Skopal od 1. března 2024 až doteď.

Na této a následující straně následují fotografie těch starostů (předsedů) a velitelů, jež se mi podařilo získat, ať už po pamětnících nebo ve sborovém archivu. Fotografie jsou z různých dob, nikoli pouze z doby vykonávaného funkčního období. Fotografii samozřejmě existuje mnoho, avšak bohužel je smutnou pravdou to, že se na tváře na starých fotografiích brzo zapomíná a již po několika letech není nikoho, kdo by dokázal osoby identifikovat. Dnes je pak problém jiný a totiž ten, že všichni fotí na své mobilní telefony, fotky málokdy fyzicky vyvolávají a pak se tyto rovněž ztrácí, jakmile lidé sbor opouštějí. Bohužel se mi nepodařilo identifikovat na fotkách, popřípadě získat fotky od: Josefa Střelce, Karla Chobota, Františka Kořonka, Eduarda Starzycznego, Petra Volného, Pavly Kočovské, Josefa Bocendy, Jana Meceroda a Jiřího Pietraszka. Snad se mi podaří v budoucnu tento stav změnit.

Obrázek 66 Jan Owczarzy

Obrázek 67 Břetislav Svoboda

Obrázek 68 Ondřej Kapera

Obrázek 69 Emil Švéda

Obrázek 70 František Fábry

Obrázek 71 Stanislav Owczarzy

Obrázek 72 Antonín Hefner

Obrázek 73 Štěpán Hefner

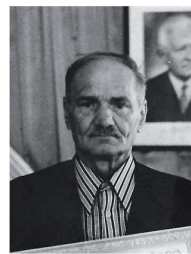
Obrázek 58 Alois Bracháček

Obrázek 59 Jan Švéda

Obrázek 60 Josef Hefner

Obrázek 61 Ludvík Kolarčík

Obrázek 74 Miroslav Orság

Obrázek 75 Karolína Schmidtová

Obrázek 76 Petr Skopal

Obrázek 62 Leo Šnapka

Obrázek 63 Emil Pagáč

Obrázek 64 Václav Fryz

Obrázek 65 Karel Cielecki

Přehled techniky

- 1) Čtyřkolová ruční stříkačka z roku 1899 od firmy R. A. Smekal, od 13. 4. 1924 do 30. 6. 1927, kdy byla prodána sboru do Soběšovic.
- 2) Čtyřkolová motorová stříkačka na koňský potah od firmy Richard Herold Chomutov, od 2. 10. 1927 (zakoupena již 30. 6. 1927) do roku 1971.
- 3) Hasičský vůz od pana Střelce z Fryštátu, od jara 1934 (svěceno 12. 8. 1934) do neznámého roku. Poslední zprávy jsou z doby před druhou světovou válkou, načež nejsou o vozidle žádné zmínky.
- 4) Stříkačka, kterou měl během války sbor z Marklovic a před válkou patřila polskému *Ochotniczej Straży Pożarnej w Raju*, od května 1945 do roku 1949, kdy byla prodána.
- 5) Automobil značky Škoda typ 256 B, od března 1947 do cca roku 1975.
- 6) Tatra 805 od roku 1970 asi do roku 1987, kdy byl vůz zlikvidován.
- 7) Tatra cisterna s obsahem 6 m³ od roku 1984 do rovněž 1984, kdy byla převedena do Těrlicka.
- 8) vozidlo CAS Škoda 706 RTO Trambus od roku 1985 do roku 2007, kdy bylo vozidlo pro opotřebení zlikvidováno.
- 8) DA Avia A-31K od roku 1999, kdy bylo převedeno z Darkova až do roku 2024, kdy byl vůz prodán.
- 9) DA 12 L1Z Ford Tranzit od roku 2009 až dodnes
- 10) Renault Maskott AS-8 Z od roku 2018 až dodnes
- 11) Škoda Yeti model 2010 od roku 2020 dodnes
- 12) Škoda Yeti model 2016 od 20. března 2024 dodnes

Obrázek 77 Čtyřkolová motorová stříkačka na koňský potah od firmy Richard Herold Chomutov

Obrázek 78 Automobil značky Škoda typ 256 B

Obrázek 79 Bohužel některé staré sborové fotky (respektive negativy) se zachovaly jen takto přefocené. Na fotce lze například vidět negativ s vozidlem Praga RN-AS16, což by mohlo být teoreticky vozidlo, jež koupil náš sbor v roce 1934 od pana Štřelce z Fryštátu, avšak nelze to tvrdit s jistotou.

Obrázek 81 DA Avia A-31K

Obrázek 80 Tatra cisterna s obsahem 6 m³

Obrázek 82 DA 12 LIZ Ford Transzit

Obrázek 83 Renault Mascott AS-8 Z

Obrázek 84 Škoda Yeti

Vyznamenání, která obdržel sbor

Jak již jednou bylo řečeno, 100 let je opravdu dlouhá doba a během 100 let byl náš sbor mnohokrát vyznamenán nejrůznějšími vyznamenáními za zásluhy, za nejrůznější zásahy a pomoc či za sport anebo mu byla udělena plaketa či jiný dar na paměť významné události. Z těchto vyznamenání se některé dávno rozličnými způsoby ztratily, kdy byly vyhozeny, zničeny, odcizeny, někam se odkutálely, či jednoduše na ně sedá prach někde na půdě. Spoustu vyznamenání se našemu sboru ovšem zachovalo a nyní je renovujeme a staráme se o ně tak, jak si zaslouží. Na následujících dvou stránkách je pouze menší výběr vyznamenání a pamětních předmětů, jež náš sbor obdržel. K některým vyznamenáním byly udělovány i medaile, avšak ty jsou dávno ztracené a v současné době se snažíme zařídit náhradu.

Obrázek 85 Uznání ČSPD za 1. místo v okrskovém kole soutěže.

Obrázek 86 Čestné uznání okresního výboru ČSPO.

Obrázek 87 Dekret k odznaku Za příkladnou práci.

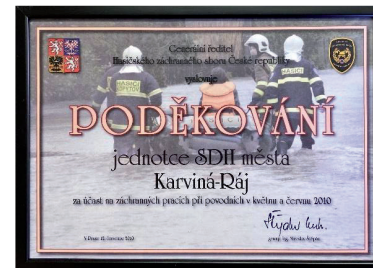
Obrázek 88 Pamětní list městského výboru Karviná SPO za příkladnou a obětavou práci.

Obrázek 89 Dekret k medaili Za příkladnou práci.

Obrázek 90 Čestné uznání kolektivu za socialistickou péči o požární techniku.

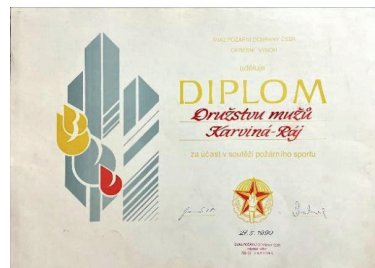
Obrázek 97 Poděkování generálního ředitele HZS za účast na záchranných pracích při povodni v květnu a červnu 2010.

Obrázek 98 Pamětní list za rozvoj dobrovolné požární ochrany v okrsku Karviná.

Obrázek 91 Čestné uznání kolektivu za socialistickou péči o požární zařízení.

Obrázek 92 Diplom družstvu mužů za účast v soutěži požárního sportu.

Obrázek 99 Dekret k finančnímu daru v rámci soutěže „O nejlepší SDH v roce 2023“.

Obrázek 100 Pamětní list za účast v krajské akci „Daruj krev s dobrovolnými hasiči“.

Obrázek 93 Čestné uznání za významnou pomoc lidem postiženým povodněmi v červenci 1997.

Obrázek 94 Poděkování Ministerstva vnitra za účast na záchranných pracích a likvidaci následků povodni v roce 2002

Obrázek 101 Cena za 3. místo v soutěži o „Stít elektrárny IX. sjezdu KSČ“.

Obrázek 102 Upomínková cena k 60. výročí místní jednoty Karviná-Ráj.

Obrázek 95 Dekret k medaili Za zásluhy.

Obrázek 96 Dekret k Medaili svatého Floriána.

Obrázek 103 Upomínková cena ke 110. výročí místní jednoty Karviná.

Obrázek 104 Upomínková cena k 65. výročí místní jednoty Darkov-Lázně.

Vyznamenání, jež uděluje náš sbor

Není to ovšem tak, že by náš sbor vyznamenání pouze dostával, ale některé vyznamenání sbor sám uděluje a to, jak svým zasloužilým hasičům, tak i jiným osobám za zásluhy o Sbor dobrovolných hasičů Karviná-Ráj. Náš sbor uděluje dvě vyznamenání a to Čestné uznání sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj, jež je nezbytné k udělení dalších vyznamenání ve smyslu *Statutu čestných vyznamenání a titulů SH ČMS* a dále medaili Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj, jež má vlastní statut a uděluje se nad rámec *Statutu čestných vyznamenání a titulů SH ČMS* za příkladnou a záslužnou práci pro sbor a aktivitu směřující k celkovou zlepšení našeho sboru.

Na obrázku č. 105 lze vidět aktuální verzi čestného uznání, jež uděluje náš sbor. Toto vyznamenání má rozměry klasické A4.

Na obrázku č. 106 lze vidět medaili Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj, kdy se jedná o kruhovou medaili o celkové výšce 118 mm. Samotná medaile má průměr 43 mm a je převýšená hasičskou helmou o rozměrech 24 mm s průvlečnou stuhou se sponou s barvami zelená, černá, žluta, černá, zelená v poměru 14:2:6:2:14. Na averzu medaile se nachází znak našeho sboru, kdy v horní části medaile se nachází nápis: „Medaile SDH Karviná Ráj“ a v dolní části medaile datum založení sboru: „9.3.2024“. Na reverzu se nachází v pravé části medaile¹²naše nynější zbrojnice, nad níž čeká na stráž sv. Florián, patron všech hasičů. Napravo od sv. Floriána a nad zbrojnicí se nachází opět znak našeho sboru a vše lemuje nápis v horním rohu: „Bohu ke cti, bližnímu ku pomoci“, což je heslo všech hasičů. Medaile je zhotovena z kovu barvy bronzu. Jedná se o III. stupeň této medaile a tedy nejnižší, v budoucnu se ovšem plánují ještě II. stupeň (stříbrný) a I. stupeň (zlatý). Při příležitosti oslavy 100 let Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj bude dekorováno větší množství hasičů touto medailí, avšak pro další roky bude počet udělení omezen na nejvýše tři udělení ročně a to všech tří stupňů dohromady. K medaili náleží stužka o rozměrech 38 x 11 mm a stejným poměrem barev jako stuha. Na stužce se nachází bronzová miniatura hasičské přilby o shodné barvě kovu jako je barva medaile.

¹² Ve faleristice a vexikologii platí pravidlo o stranách z heraldiky, což znamená, že jsou objekty na faleristickém a vexikologickém materiálu popisovány z pohledu zobrazovaného a nikoli z pohledu pozorovatele, což znamená, že co je z pohledu pozorovatele vlevo, je dle faleristických a vexikologických (heraldických) pravidel vpravo.

Obrázek 105 Aktuálně udělované čestné uznání našeho sboru.

Obrázek 106 Averz a reverz záslužné medaile Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj.

Historický prapor sboru

Jak již bylo řečeno v patřičné části tohoto almanachu, tak náš sbor pořídil v květnu 2020 z dotace Moravskoslezského kraje vlastní prapor, jež zhotovila firma Velebný & Fam s.r.o. Prapor byl vyroben z vínového a tmavě modrého sametu, ozdoben zlatými třásněmi, zavěšený na poutka a jeho rozměry jsou 100 x 150 cm, celková váha včetně podstavce je kolem 10 kg. Svěcen byl v kostele Povýšení svatého kříže, v Karviné-Fryštátě, nicméně, jak již bylo řečeno, až dne 13. června 2021 a to zejména kvůli probíhajícím karanténním opatřením v souvislosti s koronavirem.

Averz praporu je zhotoven z vínového sametu, uprostřed se nachází znak našeho sboru, nad nímž jsou zlatě vyšitá slova: „SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ“, pod znakem jsou slova: „KARVINÁ-RÁJ“, napravo ode znaku (viz poznámka pod čarou č. 12) se nachází nápis „zal.“ a nalevo nápis „1924“. V pravém horním a levém spodním okraji se nachází praporek v barvě české trikolory ozdobený třemi lipovými lístky a v levém vrchním a v pravém spodním rohu se nachází slezský praporek rovněž ozdobený třemi lipovými lístky. Všechny čtyři praporečky jsou spojeny zlatým lemováním. Reverz praporu je zhotoven z modrého sametu a je ozdoben stejnými praporečky a lipovými lístky jako averz, uprostřed se nachází patron hasičů sv. Florián, kterak drží stráž nad fryštátskou radnicí. Nad středovým obrázkem se nachází nápis: „VLASTI KE CTI“ a pod středovým obrázkem nápis: „BLIŽNÍMU KU POMOCI.“

Obrázek 107 Pamětní list ze svěcení praporu.

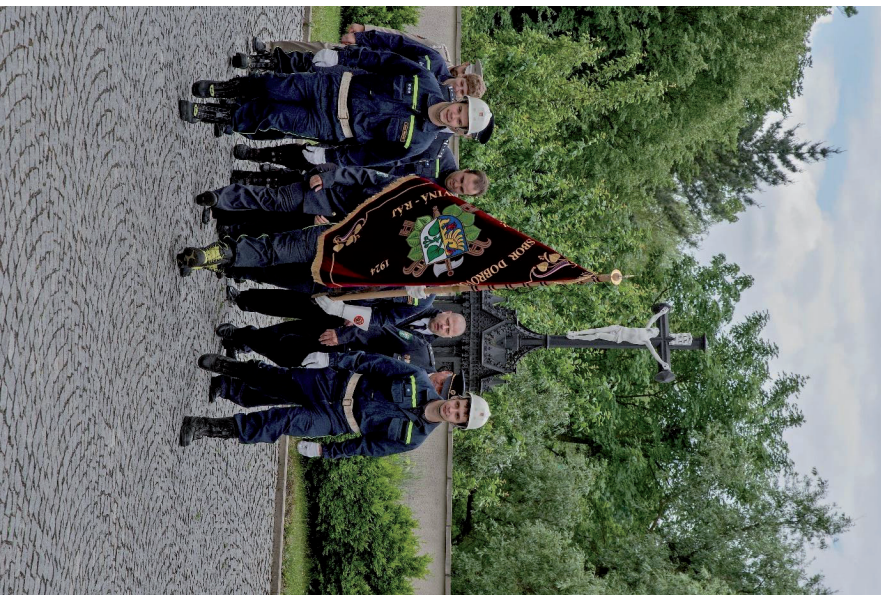

Obrázek 109 Hrot praporu.

Obrázek 110 Svěcení praporu v kostele Povýšení svatého kříže, v Karvině-Fryštátě.

Obrázek 108 Averz a reverz praporu našeho sboru. Jedná se o grafický návrh praporu, jež zhotovila firma Velebný & Fam..

Obrázek 111 Pochod z kostela Povýšení svatého kříže, v Karviné-Fryštátě.

Obrázek 112 Naši hasiči při obdržení pamětního listu na svěcení praporu.

Závěrečné slovo starosty sboru Ondřeje Kapery

Na závěr tohoto almanachu bych si sám dovolil říci pár slov. Jak již bylo řečeno, výročí 100 let je vždy velkou událostí v životě každého jedince či organizace, ba v našem případě se dokonce jedná o milník. Milník, od něž se chceme odrazit a být hasiči 21. století. Hasiči s moderním vybavením, řádnou sborovou kulturou, historií a vystupováním. Chceme být hasiči, jež si váží své minulosti, žijí naplno přítomností a chtějí se rozvíjet do budoucnosti.

Do našeho sboru jsem vstoupil před osmi lety spolu se svou milovanou manželkou a toto rozhodnutí považuji za jedno z nejlepších ve svém životě. Ve sboru jsem se seznámil s partou úžasných lidí, u nichž jsem rád a velmi si vážím toho, že je mohu zvat nejen svými kolegy a přáteli, ale rodinou, neboť se tito lidé stali mými bratry a sestrami a já si jich velmi vážím a vím, že se na každého z nich mohu spolehnout právě jako na bratra či sestru a vím, že tu pro mě vždy budou stejně jako tu budu já pro ně.

Výročí 100 let je dlouhá doba a za tu dobu se sbor vyvinul, od prvních krůčků, jež spočívaly ve shánění potřebné výstroje a výzbroje, aby vůbec mohl existovat až do dnešních dní, kdy již náš sbor pevně zakořenil a uhájil své místo v dnešní překotné době. Sbor zažil vzestupy a pády, krásné chvíle radosti, ale též okamžiky plné bolesti. Za 100 let přišlo do našeho sboru mnoho lidí, mnozí v něm zůstali až do konce a jiní z nejrůznějších důvodů ze sboru odešli. Všem těmto lidem, ale samozřejmě též těm, co jsou ve sboru nyní a rozvíjejí jej, pokud tak nečinili ze zjištěných důvodů, ale v souladu s hasičským desaterem, bych chtěl poděkovat za jejich usilovnou práci a čas, který sboru obětovali, neboť bez nich by nebylo co slavit, neboť bez dobrých a obětavých lidí by žádného sboru nebylo. Bratři a sestry, děkuji vám.

Taktéž chci poděkovat všem, jež se podílejí na samotných oslavách tohoto krásného výročí, ať už organizačně nebo finančně. Děkuji statutárnímu městu Karviná za dlouholetou podporu a našim sponzorům a partnerům za spolupráci a finanční pomoc. Zvláště bych chtěl zmínit, že si velmi vážím a děkuji za spolupráci Oblastnímu spolku Českého červeného kříže Karviná, s nímž spolupracujeme v rámci dozorů a který vyškolil mnohé naše hasiče v poskytování první pomoci. Dále děkuji Jednotce sboru dobrovolných hasičů Dolní Lutyně-Nerad za spolupráci při výjezdech jednotky, zvláště pak při zabezpečování fotbalových zápasů v Karviné a nakonec bych chtěl poděkovat spřáteleným sborům z Polska, jmenovitě *Ochotniczej Straży Pożarnej Rudnik*, *Ochotniczej Straży Pożarnej Kaczycze* a *Ochotniczej Straży Pożarnej Ruptawa*, s nimiž náš sbor i jednotka spolupracuje na nejrůznějších akcích s mezinárodním přesahem. Když už je řeč o mezinárodním přesahu, tak

právě mezinárodní spolupráce je rovněž jedním z aspektů, v nichž by se náš sbor chtěl rozvíjet a to jak na poli kulturním, tak při výjezdech jednotky. Do budoucna máme mnoho velkolepých plánů, jež chceme postupně realizovat a v této souvislosti uvítáme ve sboru každého, kdo je ochoten přiložit ruce k dílu a pomoci.

Rozepsal jsem se více, než jsem měl původně v plánu, ačkoli všechny mé pocity, kterak jsem na náš sbor a naše lidi hrdý, by nezvládlo vyjádřit ani 10.000 slov, přesto zbytek své řeči zkrátím, aby zde zůstalo místo na zajímavější věci, než jsou proslovy plné sentimentu. Ještě jednou děkuji všem našim hasičům, všem našim podporovatelům a taktéž všem, co si na nás vzpomněli a dorazili dne 18. května do areálu Loděnice oslavit naše výročí. Závěrem nezbývá, než popřát všem hasičům, nejenom našim, nejenom českým, ale úplně všem, ať dobrovolným či profesionálním, aby se jim dařilo jak v osobním, tak v tom hasičském životě, a aby se členové jednotek ze zásahů a výjezdů vždy v pořádku vrátili domů.

Ondřej Kaperka, starosta sboru

Naší sponzoři a partneři

Společnost OKD, a. s., se sídlem: Stonava 1077, 735 34 Stonava, Česká republika, webové stránky: www.okd.cz

Společnost ROBE lighting s.r.o., se sídlem: Hážovice 2090, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, Česká republika, webové stránky: www.robe.cz

Restaurace a hotel Zámeček Petrovice a.s., se sídlem: Prstná 1, 735 72 Petrovice u Karviné, Česká republika, webové stránky: <https://zamecek-petrovice.cz/>

Statutární město Karviná, se sídlem: Fryštátská 72/1, Karviná-Fryštát, 733 01 Karviná, webové stránky: <https://www.karvina.cz/>

Oblastní spolek Českého červeného kříže Karviná, se sídlem: Čajkovského 2215/2a 73401 Karviná-Mizerov, Česká republika, Facebook: <https://www.facebook.com/OblastniSpolekCCKKarvina>

Restaurace Ovečka, se sídlem: Polská 117/8, 734 01 Karviná-Ráj, Česká republika, webové stránky: <http://www.restauraceovecka.cz/>

MFK Karviná už 20 let s vámi

www.mfkkarvina.cz

Městský stadion Karviná – Ráj

• Aréna – Fortuna ligy

Mládež naše budoucnost

• profesionální výchova dětí a mládeže nám umožňuje sledovat naše odchovance v nejvyšších tuzemských i zahraničních soutěžích

Sportovní centrum mládeže

• areál Kovona
• areál Bažantnice

#mfkkarvina

Použité zdroje

- archiv Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Ráj
- archiv čestného starosty Břetislava Svobody
- Kronika obce Ráj, Státní okresní archiv Karviná, digitalizováno, viz: <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=BBF571ACDD2C11E0A3E50025649FE19D>
- časopis Slezský hasič (průběžně)
- časopis Slezský věstník hasičský (průběžně)
- BECK, Petr. Příspěvky k dějinám požární ochrany.
- Vybrané archiválie Zemského archivu v Opavě (viz obrázky č. 6, 7, 56 a 57)
- Archiválie Státního okresního archivu Karviná OV ČPSO KARVINÁ 1952-1970 číslo 4
- Vzpomínky pamětníků Břetislava Svobody, čestného starosty, Štěpána Hefnera, bývalého velitele a Josefa Kunce, kronikáře Sboru dobrovolných hasičů Karviná-Hranice